

Tel
F7
7545
.u37
u34
1960
0.2

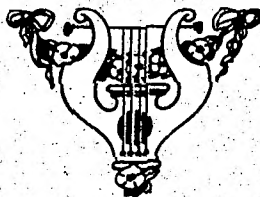
GUTHRIE & GUTHRIE

Gaman of Alvara

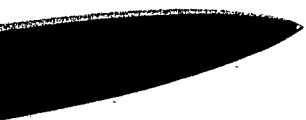
Guttormur J. Guttormsson:

Gaman og Alvara

WINNIPEG
THE COLUMBIA PRESS LIMITED
1930

CCCC35

Miklum vanda er eg í
—Orðinn fjandi mæðinn—
Get ei andað út af því
Að í mér standa kvæðin.

Andans brotnu fleyin fá
Frið í drotni sínum,
Sokknir þrotna söngvar á
Sálarbotni mínum.

Ljósálfar.

Svífur ljósálfa fjöld um hið kyrðsæla kvöld
Og af kyndlunum bjart verður náttmyrkrið svart,
Eins og gneistaflug þétt áfram liðandi létt
Smýgur loftið í gegn, þetta tindrandi regn,
Þessi góðkunna glóð,
Þetta glysfagra blys.

Jafnvel lamaðan hug getur hafið á flug
Yfir helmyrkra bik þetta ljósálfa blik,
Svo við lífið í sátt, upp um heiðloftið hátt
Getur hafist hver önd, sem vill nema sér lönd
Ljóssins háseti hjá,
Þar sem húmar ei rúm.

Þegar endað er skeið og mitt líf sína leið
Hefir liðið of fljótt, eins og draumur um nótt,—
Vil ég fljúga um geim, yfir gervallan heim,
Vera geislandi sál eins og ljósálfsins bál.
Uppfyllt þá er mín þrá
Og til þarfa mitt starf.

Ó, þú ljósálfa bál, að þér laðast mín sál,
Þú ert ljósdrotning mín þegar sólskinið dvín.
Þegar önduð og stirð er á hausti þín hirð
Og þín hátign er byrgð, ertu í einrúmi syrgð.
Verði hróður og hljóð
Þér til hróss,—drotning ljóss!

Ljóðmál.

Þau ljóðin með ljúfustu hljóðin,
Sem laufsala þjóðin kann ein,
Þau ljóma í hugum og hljóma,
Um himininn óma frá grein.
Að biðja er blessað og hlýða
Á brúðsönginn þýða í dag,
Svo yndi mér leiki í lyndi
Og ljóð mitt eg byndi
Í skyndi við laufsala lag.

Að yngja minn anda og syngja
Og ellina hringja á braut
Eg sezt hér í sæti, sem bezt er
Og sólbliða mest er og skraut.
Að sindrar alt, sé eg, og tindrar
Og sorgin ei hindrar neinn glans.
Æ, þetta er lífið hið léttu
Og lífið hið rétta.
Eg flétta því kvæði og krans.

Hví líðið þér lýðir alt stríðið?
Og ljóðin ei hlýðið þér á.
Þér vitið svo vítt sem er litjið
Er vastrið og stritið að sjá.
Æ, friður sé oftast með yður,
Þess óskar og biður hver háls,
Sem kveður svo glatt að hann gleður
Þá góðlátt er veður.
Og séður er fugl sem er frjáls.

Til glaðra hann flýr, því til fjaðra
Hann finnur og aðra hann knýr
Og seiðir á söngvanna leiðir,
Þar sólfaðmur breiðir sig hlýr.
Svo kvaki með bölið að baki,

Með blómálfum vaki i dag,
Hver andi, sem enn er i landi
Og unir ei bandi—
Sig vandi á ljóði, við lag.

Svefngöngur.

Eg geng inn i húmtjaldsins helgidóm
Um hásumarnótt undir stjörnuboga
Svo hljótt, að við fætur mér heyri eg blóm,
En heilaga jörð eg treð ekki skóm.
Hér syngur alt með söngvaloga
Og söngvar bálást upp
í laufilms og litahljóm.

Frá ilmvötnum himinsins andar blær
í augum mér fagur af litum rósa,
En glóskugga heimsins á himininn slær,
Sem hefji sig lofsöngur raddaskær,
Og nýir undrageislar gjósa,
í geimi lýsist alt,
í gegn verður jörðin glær.

Og tónailmur og litalíf
Mér læsist í gegn um sál og æðar,
Svo léttur eg verð að eg lyftist, svíf
Og loftið, sem fljúgandi svanur, klíf
Með gleðisvima himinhæðar.—
Með hjartslátt, titring, ógn,
Til lofts mér til lífs eg þríf!

Himnastiginn.

Þar bakkinn er fram yfir sjálfan sig siginn
Rís sigræn furan, sem Jakobsstiginn,
Til himins og stendur á höfði í fljótinu
Með hæsta toppinn í botni á grjótinu.
Svo niður og upp fer eg alveg jafnt,
Á uppgöngu jafnt fer eg langt og skamt.
Í hyldýpiskafi af himinlindum drekk eg,
Því herra eg klifra, því dýpra niður sekk eg.

Á bakkanum.

Nóttin er tekin að nálgast með tár á bránni,
Niður er álfröðull hniginn á bak við skóg,
Himininn sokkið hefir til botns í ánni,
Horfist í augu við sig eins og maður sem dó.
Þögnin er kyr eins og dauðinn og djúp sem höfin,
Draumarnir sofandi vaggast á loftöldu fald,
Nóttin er óðuð að nálgast, svört eins og gröfin,
Niður til grunns er að falla hið dimma tjald.

Hauskúpa mánans með holum augnanna tóftum
Horfir um vatn upp úr gröfinni, skinin og bleik,
Glottir sem uppdreginn gluggi á andvökunóttum
Glitti fyrir utan í skímu, sem fól er og veik.
Djúpt niðri í hyljunum stjörnurnar jafnvel slokna,
Stýfðar frá kveikjum með árinna blikandi hnif.
Skugginn minn hvílir á himninum fallna, sokkna.
Hefir einn draumanna vaknað? Er sofnað mitt líf?

Flóttinn.

Fuglar hafa lofsöng lokið,
Lauf af trjánum fokið,
Moldum eys og mæðist blær,
En á stirðri storðu situr
Stjörnukrapalitur—
Heljarfölnan tunglskinstær.

Mér á hjarta hefir blettur
Hvítur verið settur,—
Það var úti aleitt, bert.
Eg vil fyr en frýs minn andi,
Flýja af dauðu landi
Út í bláinn—burt. En hvert?

Geng eg út á glæran ísinn.
Guð minn! sumardísin
Brosir gegnum gluggann sinn;
Gegnum svellsins silfurrúður
Sé eg grænan skráður,—
Sumar undir ís eg finn.

Risajurtir lífsvatn laugar,
Líf í plöntutaugar
Gegnum ísinn sendir sól.
Eg vil fá af skráði skuggann!
Sko, nú brýt eg gluggann,
Held í grænum garði jól.

Sólargaldur.

I.

Í flugvél minni hófst eg upp í hæðir-
Og himinblámans viddir snemma dags.
Á slíkum morgni andann ekkert hræðir,
Ei uggir hann að kvölda taki strax,
Úr heiðu lofti hegla eða blási
Né heldur rigni glóðum eða snjó.
Það leiftraði upp af lofthjóleveifu ási,
Sem ljósbaug röðuls hálfum upp úr sjó.

Og eftir því sem hæðum flaug eg hærra
Með hraða þeim, sem eigi verður lýst,
Varð andrúmsloft í heiði hreinnna og tærra,
En helzti laust fyrir öllu sem þar snýst,
Og alt fyrir neðan virtist smærra og smærra,
Svo smátt að jörðin sjálf mér nærri hvarf
En alt, sem var fyrir ofan, virtist stærra
Sem eigi taka fram né skýra þarf.

Eg hugðist eins og lag frá lúðurbarka
Í loft upp komast, sem á hæsta stig,
Til gufuhvolfsins efstu endimarka,
En—ofar hafði loftflóð borið mig!
Við þessa ógn mér fyrir borð eg fleygði
Og fann að það var versta örþrifsráð,
Því loftflóðaldan ofar þá sig teygði
Og upp mig bar svo langt sem hún gat náð.

Og flugvél mín var horfin, hennar kliður
Mér hljóður, því mig stöðugt ofar bar
Unz reynsla var mér ný, að hrápa niður.
Eg nam ei staðar fyr en—guð veit hvar—
Að mér var náð. Og nú var eg í haldi
Hjá næstu stjörnum, kominn á það stig

Jafn hlutfallslega' að vera á þeirra valdi,
Eg vissi og fann þær togast á um mig.

Á ferðinni ofan fyrst tók eg að snúast
Og fann hve mjög að snúningshraðinn jókst
Því neðar sem eg féll og fór að búast
Við færi á að stöðvast sem ei tókst.
Að snúast eins og snælda—eigi falla—
Gat snurðu látið hlaupa' á lífs míns þráð.
Hvort mundi eg snúast svo um æfi alla,
Sem eftir var, í geimnum. Var því spáð?

Í þokú, sem eg efnisúða nefni
Og uppi í geimnum hátt og víða finst,
Eg tók að hlaðast ungu sólarefni,
Sem eyðst ei gat, en lýst er varði minst.—
Á sviði mínu, margra stjarna' og jarðar
Eg meginhnöttur varð, eitt geimsins hjól,
Sem alt af snérist, snérist harðar, harðar,
Svo hart að kviknaði í, og eg varð sól.

II.

Eg tók sem himinfjall að gjósa glóðum
Í gömlu loftin næsta djúp og víð
Og öll mín sólar eldgos voru í ljóðum,
Sem ofan hlumdu gegnum rúm og tíð
Og dreifðu glómálms-dusti ægibjörtu
Til dýrðar minni sóltign jafnt og þétt
Í andans heima yztu myrkrið svörtu
Menn eygðu nú hinn fyrsta sólskins blett.

Þótt syngi í mínum sólar leifturkjafti
Ei sýndist fegrað gullinburstum alt;
Við arnsúg dreginn andans hitakrafti
Fann alþjóð betur hve á jörð var svalt;
Er hitinn lá sem lok yfir kuldans djúpi
Þá leyndi það sér eigi hvað var kalt.

í geimi, ofar heimsins þokuhjúpi,
í hrönnum áfram sólarstraumur valt.

Hið mikla sólar skáldverk enginn skildi,
Og skaðleg töldust áhrif þess og köld.
Hvort hafði' eg enga miskunn, enga mildi!
Hvort mundi' eg hafa breyzt í jökulskjöld!
Nei. Sól var alt af sól; hve mjög sem duldist
Alt sólargildi undir kaldri rós.
í lofti þá er hennar ásýn huldust
Hún hlaut að vera' að skýjabaki ljós.

Eg leit til jarðar, sá þar kuldann sverfa
Að sálum þeim, sem komust einna hæst,
Og læsa niðri óloft ellihverfa,
Það andrúmsloft, sem vígðri jörð var næst.
Þá lét eg það í ljósi allvel mótast
Af list, sem mér í sólarhuga var.
Þess áhrif mundu loks til leiðar brjótast
Að leysa kuldann upp og ræsta þar.

Og tákn og undur urðu' í skjótri svipan:
Sem ungur svanur teygði kuldinn háls
Og upp hann þaut að einskis kyðð né skipan,
En eigin þörf að hlýna' og vera frjáls.
Þá gerðist hluta hringsól, máttur blindur
Með hluttak sitt í bylting geyst fram óð,
Er kuldinn varð af hraða hvirfilvindur
Á hringleið, sem var dauða loftsins slóð.

Þá rifnuðu upp frá grunni gráu hofin,
Svo gerð að mega standa í heila öld,
Og hallargrunnur herramanns var rofinn,
En höllin skilin eftir tóm og köld,
Og önnur rifin, eftir skilinn kofinn
Með öllu heill, og jafnvel lítil tjöld.
Já, slysin voru í umbót nokkra ofin
Og að því var ég sólin talin völd!

Svo skein eg öllum skært í bláu heiði
Af skálum minna sólarveiga hýrð,
Sem höfuðskáld á stórum stjarnameiði
Eg stóð fyrir' framan guð í minni dýrð.
Eg horfði' á viðan heim í geislaflóði
Míns heiladraums, míns logatungumáls.
Mín sál var innilæst í mínu ljóði
Með lifi og öllu; bundin, en þó frjáls.

Og eftir kuldans helju lét eg hitna,
Á himni og jörðu sólarstrengi sló.
Og þegar kaldar sálir tóku að svitna
Af sálarhita mínum—þá var nóg.
En talinn var af ríki og kirkju réttur
Sá rómur allra, þótt hann færi leynt!
Að sólareldgos á mér væri blettur,
Sem af mér mundi skafinn verða seint.

III.

Og huldugeislar minna mörgu ljóða
—Á milli lína djúpt sett þagnarvit,
Með sálar minnar eldsins undirglóða
Og instu drauma, fjólubláum lit.
Þeir geilsar niður' í sálardjúpin sukku
Og sáust ei né heyrðust, fundust þó,
Og líkt og neistar út frá afli hrukku
Án afláts, því mitt sólarhjarta sló!

Og svo var djúpt og hátt á huldu sungið
—Á hörpu sálar-strenginn leikið glatt,
Að andrúmsloftið alt varð hljómi þrúngið
Og ilmur fram, sem lind úr bergi spratt.
Og tónar runnu fyrir sálarsjónum,
Sem sólskinslækir út í bláan fjörð
Og hita sló frá hljóðum sólartónum
Í hrímkalk mannlegs lífs, um alla jörð.

Þeir huldugeislar unnu á elztu meinum
Og ótal þrautum, glæstan sigurbug

Og veittu merg og glerhúð gljúpum beinum
Og göngulúnum nýjan kraft og dug.
Er hafið þá, úr hvössu silfurdrifi,
Í hvelfdum speglum niður í djúpið bar,
Þeir gerðu, þorskur, lýsi þitt að lyfi
Til líknar því sem nærri hordautt var.

Og svo varð inni í hugans hellismunnum
Og hjartans gljúfrum, þar sem fyrr var ljótt,
Sem kæmi dýrð frá draumlands blómsturrunnum
Á daginn, eftir langa vetrarnótt.
—Mín undirvitund vann að orðabaki
Þann vinning, sem mín orð ei náðu til,
Og huldugeislar hennar náðu taki
Á huldum efnum, lýstu gegnum þil.

Og áhrif þeirra sungu í sálum lengi,
Af sveifluhraðans leiftrum æði ströng,
Og bærðu alla instu sálarstrengi,
Svo undir tóku þeir með ljóssins söng
Og vöktu bergmál þrumu þungt og hulið
Með þagnarblæ, í hverri taug og æð.
En orsök þessa alls sig hafði dulið
Um ár og dag, í minni sólarhæð.

IV.

Að mér sem sól var sjálfsagt vert að hygði
Hver sá, er vel var að sér ger um flest;
Að eg var einstakt undrafyrirbrigði
Var aðeins kunnugt þeim, er vissu mest.
Þeir mændu upp í loftin heiðu háu,
Sem hygðust þeir mitt insta líf að sjá,
En aldrei nema þetta sama sáu—
Þeir sáu' að eg var langt fyrir ofan þá.

Og mannleg þrá að þekkja mig og skilja
Var þorsti fjarri svalalindum brunns,

því sólin mátti sig í birtu hylja
Sem sannleikskorn í þagnargildi munns.
Hér þurfti augu úr meira' en meðal gleri,
Með móðu á og skugga, jafnvel reyk,
Sem þoldu hitann, urðu ei að sméri
Né urðu, þegar mest á reyndi, veik.

Og nú var valinn heimsins hæsti klettur,
Sem hrepti ofar skýjum ljóssins regn,
Og á hann stærsti sjónaraukinn settur
Og sjónin bezta látin horfa í gegn,
Og heimsins dýpsta hugvit látið mæla
Mitt hitamagn, og ætla svo á það,
Hve tæki mikinn kulda mig að kæla
Og kraft til þess að færa mig úr stað.

Og klettinn þann menn sátu sér til frama,
Með sjónargler fyrir' augum þeim úr leir,
Unz hann og þeirra sál var eitt og sama
Hann sá og skildi alt eins vel og þeir,
Með þeirra sál hann sá með þeirra augum,
Sem saman hefði runnið menn og grjót,
Að koma mannlegs höfuðs heilataugum
Á hæfilega stóra og fasta rót.

Er hann var kominn hæst með anda mannsins
—Íð hæsta stig, sem mannlegt vit fær náð,
Og hugðist unnið hafa vel til kransins,
Sem himinljósin veita af sinni náð,—
Þá kipti eg þessum kletti út úr jörðu,
Og kringlumynd hann fékk sem annað núll;
Í geimnum eins og hnöllungshaus af vörðu.
Í húmi naut hann ljóss frá mér, var tungl.

V.

Það tungl sem dauðs manns svipur sást að nóttum,
Við sjónum jafnt til skiftis óx og þvarr,
Með hvarmalausum, holum augnatóftum

Og hári, sem var laust sem visið barr.
Sem holdið væri sleikt af bleiku beini,
Svo bert og skinið glotti það við tönn.
En mannleg vizka 'lá þar enn í leyni,
Sem lifði neisti' í grárrí öskufönn.

Af jarðarniðja þessum stóð mér stuggur,
Og stöðugt um minn sólarlíkam flaug
Á milli skinns og hörunds hrollkyns uggur,
Hvort hafði' eg óvart vakið þar upp draug!
Eg fylltist sorg og sinti engu spaugi,
Og sólarhárið á mér reis við það,
Að vita hugvit alt í einum draugi
Og eðli manna líka—á slíkum stað!

Það tungl—þann klett með viti hafði eg hafið
Upp hátt frá jörð, og spurt mig sjálfan oft,
Hvort með þeim hætti gróf mér hefði' eg grafið.
Var glámleg öfund komin þar á loft?
Og gat hún að mér svikist, svift mig ljóma
Og svert í augum heimsins mig sem skein?
Að týnast bak við tungl var lítt til sóma.
Og titra fann eg öll mín sólarbein.

Þótt tunglið sýndist kyrt og kafið skýi,
Eg komst á snoð um, að það fylgdi mér.
Og það er mælt, að fár sig sjálfan flýi,
En fylgju sína enginn, því sé ver!
Að lýsa slíkum óhug sízt eg orka,
Sem á mig sló, er tunglsins blásni haus
Með svipnum á sér sýndist mér að storka,
En sólarblóðið í mér nærri fraus.

Eg sá hann koma, kljúfa loftin harðar
Og keifa skýin, líkt og ólgusjó,
Og upp hann kom á milli mín og jarðar,
En—myrkri þá um leið á heiminn sló.
Og sólarmyrkvinn var hinn allra verstí,

Sem veröld nokkra hafði dimma gert,
Því hann var eins og skuggi' af kolakesti,
Sem koldimm myrkrin getur jafnvel svært.

Það tunglið vann, að meina mér að skína
Á móður okkar beggja, gömlu jörð,
En gat ei varist sjálft um leið að sýna
Að sólin ein má halda ljóssins vörð.
Á bak við sortann skein eg hátt í heiði
Og hvergi nema' á jörð var sólarrýrð.
Sem himinskáld á stórum stjarnameiði
Eg stóð fyrir' framan guð í minni dýrð.

Og tunglsins haus var mínu megin hjartur
—Það mundu flestir kjósa sér í hag,
En hinu megin sjálfsagt alt eins svartur
Og sá er snýr sér frá mér enn í dag.
Er hann var sinni leiðu lund að þjóna,
Við lauffall minnar gleði upp eg skar:
Að þeim mun betur sást mín sólarkróna,
Sem sólarmyrkvinn illi heilli var.

VI.

Og smátt og smátt eg tók á lofti' að lækka
—Svo liður dagur, unzt að hnig eg köld,
En eg var alt af meira' og meira' að stækka
Og mundi verða stærst um sólarkvöld.
Mér færðist einhver æskuroði' í kinnar,
Sem yngdi mig í hafsins spegilsjón;
Og gætti jafnvel sólarmildi minnar
Því meir sem leið á daginn eftir nón.

Og mér var engin sorg í sólarauga
Þótt sólarlagsins rósemd biði mín,
En eg lét falla geislagullsins bauga,
Sem glaðan vott um ást, ó, jörð, til þín.
Eg fann eg átti heimleið fyrir höndum

Og heyrði minna stunda vængjaþyt.
Minn aftanroði óf, á draumalöndum,
í anda heimsins, friðarbogalit.

Hvort eg var nokkurs metinn, skifti minstu,
En mestu hitt, hvort líf mitt var til góðs
Og var það líf mins guðs í eðli instu
Og aðalgildi hvers míns sólarljóðs.
Hvort fundust laun í mundu mikilvirkri,
Var minna vert en hitt hve þarft var starf.
—Það týnist alt, sem ei er bjart í myrkri,
Við æfidagsins síðsta geislahvarf.

Það guðspjall er mín aftansólarkveðja,
Að aldrei þagnar sólarharpan mín,
Né linnir þennan geim og heim að gleðja
Þótt gangi eg undir, hverfi þeim úr sýn.
Þau lýsa öld af öld mín sólarblysin
í auðu rúmi þar sem fyr eg var;
Um leið og geng eg undir, er eg risin
í öðrum geim og sindrum tindra þar.

Býflugnaræktin.

Hugsjóna minna hunangsflugur
Hafði eg um minn lífsins vetur
Lokaðar, náttaðar nótt og degi,
Niðri í kjallara sálar minnar.

Hunangi var ekki hægt að safna;
Helbleik, frosin og visin lágu
Hunangsblóm undir heljarfargi
Hjarns og fanna um allar jarðir.

Hugsjóna minna hunangsflugur
Hlutu að bíða lífsins sumars.

Þær skyldu frjálsar hinn fyrsta vordag
Fljúga úr kjallara sálar minnar.

Þær skyldu fá að smakka á smára
Smjörefni—hunangsrjóma þykkni;
Hunangi-lofs og heiðurs safna,
Hvernig sem annars á móti blési.

Loks kom vor, en í vetrar hami;
Vindar snjóinn af jörðu skófu
Til þess enn betur að geta upp grafið
Gróður og fastar að honum sorfið.

Leið og beið unz eg hóf upp hlerann
Hvarf niður stigan og undir gólfið,
Til þess að mér yrði ljóst hvernig liði
Lífi í kjallara sálar minnar.

Heyrði eg eyrum sviðandi suðu
—Sönginn í undirheima skýjum;
Barst mér fram eins og brennisteinssvæla
Bölvunar, hún, þessi eitursuða.

Flugurnar hart nær hungurmorða
Hömuðust að mér í sálarmyrkri;
Stungu mig, inn í mig eitri spúðu,
Öskraði eg eins og brendur vargur.

Merkin eg ber meðan æfin endist,
Augun sokkin og hálsinn blásinn.
Lífi eg smáður við leiða og örkuml,
Líkari hröpuðum engli en manni.

Hér og þar.

I.

Andvaka síðla eg horfði í húmið,
Hálfmáni' í skýjum óð,
Geislarnir leiftruðu' um legurúmið
Lá eg þar sem á glóð.
Máninn var það sem mig minti á ljáinn,
Máninn í sjón eins og ljár
—Mennirnir, þeir eru stynjandi stráin
Stýfð með sín daggartár.—

Heyrði eg upp var hurðinni lokið,
Hljóðlega gengið inn.
Hurðin var læst og hún hefði ekki fokið
Hæglega upp það sinn.
Setti hinn bitrasta óhug að mér,
Æpti eg: Hver er þar?
Hjartsláttinn í mér eg heyrði og það mér
Hlífðar—en ekkert svar.

Viss er eg um og get eið þess svarið:
Inni er gesturinn kyr,
Hann hefir aldrei úr húsinu farið
Hvorki um klugga né dyr.
Þó að í húsinu hvergi eg finni
Hann, sem er dulinn sýn,
Veit eg að hann sem kom inn er hér inni
Enn og hann biður mín.

II.

Í grund var eg grafinn kvikur
Í gljáandi kistuskel,
Sem enn þá mig inni lykur
Að eilífu farinn vel.
Á ræðu eg hugfanginn hlýddi

Sem haldin var yfir mér
Af óvin, sem áður mig niddi
Og út mig rak frá sér.

Hann taldi mig mætasta manninn
Á minni fósturjörð
Og fjölda færði heim sanninn
Í fjörugri messugjörð,
Að laun mér greiddust í gæðum,
Sem gæfust ekki á fold,
Af guði í hæstum hæðum,
En hold mitt svæfi í mold.

Eg heyrði menn róminn reyna
Og raddfæranna mátt
Og "Alt eins og blómstrið eina"
Var yfir mér, sungið hátt.
Þótt hæf væru hljóð mín til svifa,
Að hinu eg þögull laut,
Að ónýta ei, með að lifa,
Þann orðstír, sem dáinn hlaut.

III.

Mér þótti eg heyra af hæðum
Hinn hljóðlega vængjaþyt,
Sem ómar af óortum kvæðum
Við einyrkjans daglega strit.

Eg leit upp í loftbláinn víða,
Sem ljómar í draumi bezt,
Og sá ó'n úr sólhvolfi líða
Hinn söngglaða vængjaða hest.

Það líkist ei dimmum draumi.
Nei, draumurinn sá var ljós,
Að Pegasus tók eg faumi
Og teymdi hann—inn í fjós.

IV.

Eg hafði gæfunnar hindarför
Í hálfan mannsaldur rakið,
Með brýndan hníf og með álm og ör,
Um eyðiland skógi þakið,
Þá var það einn dag að eg heyrði hvin
Og hátt úti í skógi brotið,
Eg heyrði gæfunnar hlaupadyn,
Hún hafði mig séð og þotið.

Eg rakti för hennar áfram enn
Um auðnina skógi þöktu
Og kom eg þar að sem aðrir menn
Á undan mér förin röktu.
Eg hugði að mundi eg henni ná
Sem hinir á undan farnir.
En loks nam eg staðar sem lostinn—sá
Hvað lá fyrir framan mig: garnir.

V.

Alt gekk mér örðugt að nema,
Ekkert gat troðist í mig,
Aðrir við lærdóma luku
Og lögðu ekki hart á sig.

Sú sannfæring hald á mér hafði
Að hann sem útlærður sat,
Hefði til hægðarauka
Á hvirflinum opið gat.

Þess hef eg áskynja orðið
Að ekkert er betur heilt—
Alt er þar inni lokað,
Út er ei neinu deilt.

VI.

Það skeði áður fyr einn drottins dag
Að "Dukaborar"—helgra samfélag—
í flaustri héldu fótgangandi þraut,
Og fé sitt yfirgáfu, lönd og naut.

Þeir hófu naktir þessa frægðar för
Og fluttu ekki með sér brauð né spjör.
Þeir komu, að finna Krist, til Winnipeg,
Svo kynlega bar til að þar var eg.

Eg dvaldi nokkuð nálægt þeirra stig,
Þeir námu staðar er þeir sáu mig
Og hvestu lengi á mig augnaráð,
Rétt eins og væri takmarkinu náð.

VII.

Eg hafði ást á öllum manna börnum,
En einkum þeim, sem heldri flestum mat,
Eg beygði mig í knjám og hringdi kvörnum
í kolli mínum, eins og bezt eg gat;
Á lærða' og ríka leit eg bænaraugum,
Eg lá með virðing flatur eins og skinn,
Af auðmýkt var ég úr að deyja taugum.
Já, ástandið var skuggalegt um sinn.

En ríkir við mér reigðust eins og þúfur,
Sem rakkar vorir ekki sneiða hjá.
Og lærðir settu upp asna' og hesta húfur,
Á hæli snéru sér í burt mér frá,
Að meinleysingjum mér var nokkúr bagi
Og með þeim lifði engan glaðan dag,
Svo eg gekk úr þessu andskotans mannfélagi
Og ætlaði mér að ganga í kvenfélag.

Morðið.

Guð fann þann mann, sem framdi morðið
Á fóta sinna lágu skör.
Og sá það: hvað hann hefði orðið
Við hlýrri og betri æfíkjör;
Í bernsku, öllum yfirgefinn,
Af agaleysi varð hann dýr,
Til fyrirmyndar frjálsan refinn
Hann fékk, sú eina mynd varð skýr.

Og drottinn vissi um hvern ættlið;
Ef einn af miljón hefði sint
Því góða í honum, glætt og bætt við
Þann gneistann smáa, upp hann kynt,—
Þá hefði hinn verri hálfí maður
Til hliðar þokað með sín völd,
Hinn betri sigrað, gengið glaður
Um garð síns lífs með hreinan skjöld.

Og fyrir augu guðs bar glaðan
Og gæfusaman, frjálsan mann,
Er fyrir minstu bræðrum bað hann,
Sem barn, og alt til þarfa vann.
Já, svona hefði hann eflaust orðið,
Og eftir því hann dæmast hlaut.
En hvern var svo að saka um morðið?
Guðs sálarlíf var eintóm þraut!

Að var hinn betri maður myrtur
Í manni þessum, drottinn sá,
Hinn verri síðan viti firtur,
An verndar hins, sem fallinn lá.
Hinn kærða því að sýkna sæmdi,
Guð setti hann við sitt náðarþorð
Og þá með orðsins þrumum dæmdi
Alt þjóðfélagið fyrir morð.

Á eg að gæta bróður míns?

Guð lét sér ant um samvinnu barna sinna,
Samkepnir lét sér aldrei koma í hug;
Hann hefði annars verkin jöfn að vinna
Veitt þeim og jafna hæfileika og dug.

Þá hefði jafntefli orðið og afstaðan sama
Allra er skipuðu rúm við hans nægtaborð,
Enginn fundist, sem öðrum var hægt að lama,
En—Það var vopnaður friður; bræðralagsmorð.

Guð lét muna á mannanna hæfileikum,
Muna á kröftum að ójöfnum verkum treyst;
Það, sem var létt, skyldi unnið af vöðvum veikum,
Verk, sem var þungt, af sterkum höndum leyst.

Veikt og sterkt gat orðið hvað öðru að liði,
Enða var smátt og stórt jafn mikilsvert.
Mátti að sameign saman vinna í friði
Samfélag allra, og það skyldi vera gert!

Þess krafðist guð af vitinu (því sem veldur
Volæði manna í þarfar eigin sjóðs),
Einstaklings vit að væri ekki séreign, heldur
Væri það sameign mönnunum jafnt til góðs.

Bölvun lögmálsins.

Þeim bræðrum, Jakob og Esaú,
var eilífri farsæld heitið,
Ef ryddu þeir mörkina, reistu bú
og ræktuðu nautin og hveitið,

Og legðu fyrir' almenningss gengi grunn,
svo góðan, að alt hann stæðist,
Sem hraun úr íslenzkum eldfjalls munn,
er ilmrikum gróðri klæðist.

Og það var Esau mark og mið
að mega blessun hljóta
Sins blinda föður, því bjóst hann við,
sem bóndi alls góðs að njóta.
Sú eina bók er hann lauk upp og las
og lærði að mestu, var Atli
Og jörðin hans öll, þar sem ekki var gras,
var erjuð með gufukatli.

Og brátt varð hann loðinn um lófa—það
má lesa í biblíusögum—
En fótstær, því billinn hans fór ekki af stað
á forna sáttmálans dögum;
Hann sparaði oliu og annað, sem ber
mann afturábak með hraða
Og jafnvel um neftóbak neitaði sér
og neytti ekki vins til skaða.

En Kobbi var latur og lá inni í bæ
á loðflygsu annari' en sinni,
Því miður af baununum mataðist æ,
of mikið, það held eg menn finni!
Vér vitum ei hvernig hann hrepti þann mat,
en hyggjum sem rétt má vera,
Að hebreska ritið, sem helzt þess gat
ei hlýddi að kanonera.

Hann einn átti björg þegar bændastétt
í baráttu átti við raunir
Og ósjaldan forráð og forgöngurétt
hann fékk fyrir þessar baunir.
Og þá var hans matbaun á metum þung
er maginn í öðrum var hálfur.

Þó framleiddi ekki einn einasta pung
á æfinni, Kobbi sjálfur.

Að enginn er bróðir annars í leik,
sem oftast það reyndist forðum,
Er Esaú vonin um uppskeru sveik
og ekkert var til á hans borðum,
Og hann lét falan sinn frumburðarétt
gegna fullum diskum úr sekknum
í góðæri ef til vill af þeim blett,
er átti hann sjálfur, teknum.

Og sjá, það varð gervöllum lýði ljóst
og loks hinum blinda föður,
Að Esaú, fljótur til framkvæmda, bjóst
að fylla á ný sínar hlöður.
Og blessun föðursins blinda var
þá boðin, hans lán að tryggja.
En Kobbi, með okrinu illræmda þar
var almenning búinn að styggja.

Ef blessun skal veitt þeim sem valda má
að viðskifta hagbyr kyrri,
Svo hugsaði Kobbi, í kaupþýslu, þá
er kústin að verða fyrri.
Og hrafnninn á undan kriunni kemst,
sé klipt af hennar fjöðrum,
Og þessvegna verður fyrst og fremst
alt fiðrið að reyta' af öðrum.

Án blessunar Esaú varð, svo vænn
og vitur, en hinn án æru,
Því Jakob í letingjans kaupskap kænn
sig klæddi í sauðargæru
Og kvaðst vera bóndinn Esaú
svo úfinn af vinnu og grófur.
Ó, blindi faðir, þá blessaðir þú
þann bróðurinn, sem var þjófur.

Og alt af skal blómgast hans verzlun og vald,
án vinnu og líkamans sveita,
Og frumburðarréttur hins fátæka, gjald
sé fyrir hans bauna að neyta.
Og þrifast hann einn af öllum skal
og einn vera feitur og glaður.
Frá bændum að eilífu blessun stal
sá baunaverzlunarmaður.

Atlantis.

Þeir Kain og Abel af Edens grund
til Atlantis fluttust um mar,
Því kunnugt var um þess eylands fund
og afbragðs landkostir þar,
Og þar mundi verða um vonir rúmt,
um vellina hjart og fjöll,
En þröngt var í Eðen og harla húmt
um hamingjufylgsnin öll.

Um kaupsýslu gefið og kynja-feng
var Kain, en Abel lítt,
Og gullfjall nam Kain, en Abel eng
og akurland frjótt og vítt.
Og þá hugði Kain sér váttrygð völd
í veröld, sem staðið gat.
Við plógstrenginn Abel kvað fram á kvöld
en Kain á gullfjalli sat.

En svangur varð Kain að sitja þar
og sárkalt varð honum og ilt,
Því fjallið hans ófrjótt og arðlaust var,
þó alt væri logagylt.
Og svo var það eitt, að engin jurt
þar umhverfis festi rót,

Því gullið það flæmdi gróður burt
með geislum, sem voru spjót.

Og eflaust að bæta Abels kjör(!)
hann ofan af fjalli stökk
Og bauð honum gull fyrir brauð og smjör,
en beinlínis enga þökk;
Sem kaupmaður verðinu vildi samt
í viðskiftum ráða einn.
En Abel fanst bragð að hans bruggi ramt
og bikarinn ekki hreinn.

Og síður án kvikfjár en Kains gulls
hann kvaðst geta sjálfur sig átt,
Sem vitnaði um, svo hann vissi til fulls
hve verðmæti gullsins er smátt,
En játaði, að gull væri gott til skrauts
og gekk að hans boði af þægð
Og gulltypti haglega horn hvers nauts
svo hlaut af því mikil frægð.

A gullfjalli Kain saddur sat
unz sólginn hann varð á ný
Og kvað á við bróður sinn kauplag á mat
og krafist að hlýtt væri því.
Hann hafði ekki meðferðis gull til gjalds,
en græna ávísun bauð
A eina bjargfasta ögn síns fjalls,—
en Abel synjaði um brauð.

Kom bróðir, hann mælti, og rækta reit,
með rúgi þér hlöðu fyll,
Og kaup fyrir þetta þitt gullfjall geit,—
nei, gullfjallið enginn vill,
Þá hordauðans ímynd með áhrif sterk
á aljörð, svo hún verði snauð,—
Lát aðra í friði, vinn fús þitt verk
og framleið þitt daglegt brauð.

Þá reiddist Kain og kylfu þreif
á kinnina bróður sinn laust
Svo fast að höggið það hálsinn reif.
En af himni þrúmaði raust:
Hví héldu ei vörð mín eigin orð
um alt mitt land og haf?
Þú bálvaða jörð, með bróðurmorð,
á burt! í djúpið á kaf!

Vatnið.

Eitt fiskivatn, umgirt af fjöllum og skóg,
Með festingu himinsins glæstist,
Þess yfirborð ljómaði lognstafað—þó
í loftinu stormurinn æstist.
Það var eins og guði vigð glitrandi lind
Þar geymdist í skál sinni hálfri,
Og friðarins voldug og mildileg mynd
Þar mætti í spegli sér sjálfri.

Og himinsins sunna, til hressingar vist,
Gat húmið þess drukkið að botni
Og tunglið þess glerhallir leikandi lýst,
Sem lampi hjá vatnanna drotni,
Þar sindruðu demantar, silfur og glys,
En sáust ei neinstaðar skuggar
Er upptendrað himinsins hvolf varð eitt blys
Og hallirnar eintómir gluggar.

En þrátt fyrir yfirborð indælt og slétt
Og endurskin himneskra loga
Var hallað á smáfiska heiður og rétt
í hyl undir friðarins boga;
Þar geddan um fiskanna glerhallir þaut
Og gleypti þá lifandi marga,

Því hvergi var athvarf né endi á braut
Og enginn var þar til að bjarga.

Og þar voru hallirnar brotnar án braks
Og bugaðir margir án ópa.
—Það finnur vist enginn á foldu til blaks
Er fiskar í djúpinu hrópa.
Og þar sem er uggur og öryggislaust
Er ömurlegt, hvernig sem birtir,
Þar vaknar ei sumarið, vorið er haust,
Að-vetrarnótt hvervetna syrtir.

Og smáfiskar söfnuðust saman um nótt
Í silfraðri glerhöll og kváðu:
“Æ, sundraðir föllum vér, sameinumst skjótt
Áundi gegn hættunni bráðu!
Svo heimtum vér frelsið og friðinn, sem ber
Oss fiskum að alþjóðarétti.”
En geddan kom æðandi og át þennan her,
Já, allan, og hljóðan hann setti.

Og árbit hún hafði ekki ódýrri keypt
Á æfinni, því síður betri,
Og aldrei svo marga sér ákosna gleyp
Í einu, á sumri né vetri,
En hún hafði alt af í eltingaleik
Haft auðvitað nóg sér til þrifa.
Hún gat ekki fleytt sér, af fyllinni veik,
En fögnuður var þó að lifa.

Og altaf var vatnið jafn yfirborðsslétt
Og afburða fagurt að skoða.
Og þjóðskáldin settu sig þar upp á klett,
Því þau höfðu guðspjall að boða,
Að þar mætti njóta við náttúrubarm
Guðs nálægðar, yndis og friðar,
Og bætur þar réðust á böli og harm,
Þau bentu á vatnið til hliðar.

Haust.

Hvergi í lundi er lauf á anga,
Lilja á grundu engin vex.
Nóttu undir liður langa,
Lífsins stundaklukka er sex.

Haustsöngur.

Sumar að endingu aftansöng sló
Ómbylgjan titrandi liður.
Tíminn er flughraður, fegurðin biður
Friðhelg um eilífð, en breyttist þó.
Hávaða hafbarka raustar
Holgeyflur vekja við sand.
Veturinn nálgast og nóttin—það haustar.
Nú ertu fölnað, þú sólarland.

Rignir úr lundi við laufvinda súg
Lofteidi gullinna blaða,
Gusturinn eykur hans eldlega hraða
Ofan að laufanna slegna múg.
Hvílir sig heimur í eyði,
Helkulda stírður sem nár,
Heiðbjart er yfir 'ans hrímstirnda leiði.
Hverfist í glersúlur mánatár.

Jörð, þú ert eyðingar-yndisleik full,
Almyndir hans eru skýrar,
Héluunar glitrandi vefir og vírar
Vefjast um akranna stöngulgull;
Ægisljóss árgeislum merluð
Ei inn í skugga þú flýrð,
Haustskrauti sveipuð og silfrúð og perluð
Sindrar þú tunglbjört í heljar dýrð.

Desemberkvöld.

Næðir um himins norðurdyr
Nepjan hristandi skógarkylfur,
Fönnin öll verður fjúkandi silfur,
Fellur, liggur sem hella kyr.
Tunglið kveikir upp kaldan byr,
Kyndir, lætur ei neista dvína,
Tekur hvert snjókorn að tindra og skina
Nú hefir fegurðin fengið byr.

Andi minn brennir af sér ham
Eldi köldum og varpar feldi.
Óti frjálsan og yngdan að kveldi
Allir heimar mig kalla fram.
Ljósveiga skærra glasa glam
Glaðan hljóma frá stjörnuálfum.
Bjart og glatt er í sál mér sjálfum.
Nú er eg andi, sem eldinn nam.

Eg er í anda einn af þeim
Öndum, er fram á morgun vaka
Eldi' að ná út úr norðursins klaka,
Náttlangt að lýsa hátt í geim
Til þess að verði hér í heim
Heljar náttmyrkur alt án skýlis.
Verði nú bjart á aftni Ýlis,
Máttuga ljós, út í myrkrin, streym!

Uppi' yfir löndum íss og snjós,
Eins og gullrönd á bláum feldi,
Er hið komandi andlega veldi
Orðið sýnilegt norðurljós.
Ljósin streymi að einum ós,
Unz þau flæða' yfir skuggahamar.
Svo að húmið ei sjáist framar,
Ljósbrunnur, alljóssins Geysir, gjós!

Dagrenning.

Himingjólu hærri knúð
Heimis úr skjóli lágu
Klýfur sólarigling þrúð
Sundin fjólubláu.

Jólin.

Hvitt eins og blað fyrir helgirit
Hjarn eftir sólstað bíður.
Senn fær það hjartari silfurlit,
Svellið og hrímkögríð fegra glit,—
Tíminn til ljóshafs líður.
Friður er vetur á veldisstól,
Vori hann ljær sinn blóma:
Hvítblómgað vor, þegar hækkar sól,
Heilsar með dýrðarljóma.

Ljósið, það hjarmar um hugskot hvert
Hríslast sem eik og kvikar.
Þar sem var helskúum haustsins snert,
Hálmlitað, mánaskinsfölt og bert
Blómgast og aldin-blikar.
Bíkar, sem leiftrar, er lyft, svo önd
Ljósveigar sterkar hrifi,
Veigar þess bikars í vorsins hönd
Verða að kristal-lífi.

Ritar á mjallir og sveillin sól
Sólgeisla fjaðurpenna,
Komin sé niður af stjörnuástól,
Stigin ofan frá guði, jól,
Húmkolum heims að brenna,
Kenna, með flughröðum funastaf

Fannanna leturbrauta,
Opnaður sé fyrir handan haf
Himinn til beggja skauta.

Jólatréð 1919.

Sjálf jólin eru jólatré sem hefst
Frá jörð og gnæfir hátt við stjörnusali.
Um tréð er bjartast eflaust hæst og efst,
Eg óska ljóssins þaðan niður' í dali.
Svo vel er á því kveikt sem kynt sé bál,
Og kærust leikföng hanga' á mörgum greinum
Og virðist hverri saddri, glaðri sál
Sinn sjónarhringur glampa eðalsteinum.
Samt litum, bræður, bak við þetta tré,
Hvort beri ei skugga þar á lönd og straua.
Eg hygg að góðra gjafa vant þar sé
Á græna trénu, þrátt fyrir von og drauma.
Fyrst ljósin skína vítt um vesturheim
Og vinageislum milli sálna brúa,
Vill guð þá ekki kveikja' á kertum þeim,
Sem köld og dimm að Þýzkalandi snúa.

Veturinn.

Hylja svellin, silfurhvit sem ellin,
Sundin, fellin, tjarnir, ár;
Er á högum, hvassabyls af slögum,
Hellulögum bundinn snjár;
Lengjast skuggar, skjálfa frofnir gluggar,
Skógur ruggar hélugrár;
Allar rauðar rósir eru dauðar
Rymur, gnauðar stormur hár.

Ægisskjöldinn bera vetrarvöldin
Vökukvöldin löng og hörð,
Er sem frjósi alt og verði' að ljósi,
fsinn hrósi sigri á jörð;
Kaldir glampar lýsa eins og lampar
Loftið hampar þeim um fjörð;
Norðurljósa logabrunnar gjósa,
Lofts við ósa halda vörð.

Oft er galdur þinn að villu valdur,
Vetur kaldur, hreina sýn,—
Eru blossar þínir köldu kossar
Kristalsfossar tárin þín.
Perlulinda-bönd þú ert að binda,
Breiða' á tinda skýjalín.
Upp af barmi köldum, köldum hvarmi,
Kristallsbjarmi heiður skín.

Hvít skóli heljar er í skjóli
Hjá þér, sjóli geims og lands,
Beggja skauta heims og himinbrauta
Húms og þrautagjafi manns!
Unz þú hnígur, eins og tungl þú flýgur
Eða stigur skuggadans,
Blæjum vefur lífs og liðná, grefur
Loks og gefur hvítan krans.

Særingar.

Fegurð þín er söm hið innra' og ytra,
Eins og þinna blóma demantslitra,
Þú ert hreinn og gagnsær eins og gler;
Þú ert vofan sú er sést í gegnum.
Sett er ekkert takmárk þér með veggnum,
Hann er allur opinn fyrir þér.

Þér er jafnt við hæfi höll og kytra,
Heimskra gil og sjónartindur vitra,
Allra hluta herra' og lægra stig.
Þú ert ekki' af þykku blóði rauður!
Þú átt reginafl, þó sértu dauður.
Þú átt verk að vinna fyrir mig.

Láttu heiminn, skaut frá skauti titra,
Skjálfa eins og strá við andann bitra
þinna lungna. Lifðu á dauðans hátt.
Öllu því, sem er í hóp með plágum,
Eyddu, troddu hlífðarlaust á náum,
Dignaðu' ei við dauðans hjartaslátt.

Eins og legstein láttu heiminn glitra,
Ljós af himni gegnum kólgur sitra
Eins og blessun guðs í gegnum sáld.
Til að vekja frið og fögnuð þjóðum
Fyltu viðan geim með erfiljóðum,
Vetrarjötun, hvíta heljarskáld.

Náttdrífa.

Loftin, drjúpa daggaris,
Drunga hjúpuð grána;
Hangir á gnúpi hæsta skýs
Höfuðkúpa mána.

Skammdegi.

Mærð og glamri meira er
Mál þitt, skammi dagur,
Sem hins ramma Þórs, í þér
Þrumar hamra slagur.

Snjór.

Við það morð að fent er fold
Fallar orð í skorður,
Hulin storðin hvítri mold
Heims að sporði norður.

Dimmviðri.

Veðrafólið heljar heims
Hríðarnjólu eflir,
Fönn að póli freðins geims
Fast að sólu skeflir.

Aðflutningur.

Stormar aka um ár og völl
Ækjum jaka og mjalla,
Hátt, sem staka hlymji snjöll,
Hringir klakabjalla.

Rennidrif.

Snúningsöflum fanna far,
Flutt í köflum þéttum,
Er sem djöflum dilli þar
Dans á sköflum sléttum.

Ísing.

Út úr vetrar óskustó
Ekkert getur fokið,
Úrlaug setur yfir snjó
Ísa ketillokið.

Rosi.

Hríðavaldar hersterkir
Himins tjalda strendur,
Vinda baldnir berserkir
Bíta í skjaldarrendur.

Norðragaldur.

Norðri gelur galdurinn,
Gerir él í skjólin,
Morðum elur aldurinn,
Er nú héluð sólin.

Vetrargróður.

Vetrar blána blómin glöð,
Björt á snjánum tindra,
Uppi á trjánum ísablöð
Eins og mánar sindra.

Þorri.

Þorrafjúk um fimbulvetur
Fellur niður á hjarn og syvell,
Gellur stormur hár og hvell,
Heiftargrimd að völdum setur;
Frostsins stál í stormsins höndum
Stingst í gegnum alla vöðva;
Dreyra' í æðum deyða og stöðva
Dísir niðri á heljarströndum.

Skuggamyndir skýjakólgu
Skunda um loftsins auðu sund,
Sundrast alt á græði og grund,
Grenja vötn af iðrabólgu,
Hrönnum gegn um sprungur spýta,
Sprengja klaka' af þrútnum brjóstum,
Töfra-afls af römmum róstum
Raskast hauðrið mjallahvita.

Tré við lífsins takmörk gnötra,
Tröllsleg falla niður á völl,
Köll til himins, hróp og sköll
Hljóðköst bylsins leggja' í fjötra;
Mannkyn alt á stjarfa stigi
Starir brostnum sálaraugum
Fram að gröf með feigð i taugum
Falið nætur drungaskýi.

Betri tíð að bygðum hyllist,
Breyting verði fagurleit,
Sveitir vermi sólin heit,
Sólareldi hjarnið gyllist.
Friður niður á valinn villist,
Verði á himni bylting stjórnar;
Þennan brag til brennifórnar
Bíð eg fram þegar veðrið stillist.

Skafrænningur.

Yfir hjarnsins hvíta klett
Hleypir norðanveður,
Skefur af einum skefldum blett,
Skafl á öðrum hleður.

Hátt um skýja hengibrýr
Hljómar stormsins gjalla,

Upp hann þyrlar snjó og snýr
Snæri úr togum mjalla.

Samanföst og sundurlaus
Sópast fönn um glætur—
Upp á kaldan klakahaus
Kembast vetrarhætur.

Eykst og minkar efni skafls,
Eyðist það sem safnast
Fyrr en lýkur ærslum afls
Allir skaflar jafnast.

Ljóst er, gegn um leiksins þátt:
Lítt sem breytist, fátt er,
Lækkar það sem hóf sig hátt,
Hverfur það sem lágt er.

Vetrarkvöld.

Sem isar með blysförum álfa í nótt
Er yfir mér sólbrautin hugreiðum farna.
Öll hvelfingin bláleiftrum funar upp fljótt
Af flugeldum hrapandi stjarna,
Og gullsnældum himnanna undinn er af
í útnorðri, þráðurinn regnbogalíti,
Sá rafkveikur, reikandi viti,
Við rökkursins yzta haf,
Er bragandi glömpum og glíti.

Hér niðri á jörðunni nepjan er köld
Að norðan—hún vangana stingur sem þyrnir,
En líkt og á heilsteyptan heimsálfuskjöld
Á hjarnið og ísana stírnir
Og hreint eins og bergvatn er heiðloftið kalt

Og holt að það streymi um barka og lungu,
Og talað með eldlegri tungu
Er tápið í lifandi alt
Og eldmóður vakinn í ungu.

Í norðri er sál mín á flugi og ferð,
Hún fær sér úr ísglösum tunglsljóssins veigar,
Með dýrðar og heiðrikju hátíðarverð
Hún hunang úr frostrósum teygjar;
Hún kannast við vordögg í klakanum blám,
Hún kennir í hyllingu fallandi strauminn
Og vatnsstrengjagaldurinn—glauminn
Í glæstum og leystum ám,—
Þar dreymir mig vornætur drauminn.

Leysing.

Hve niða öll og vaxa vatnaföll
Og verða tröll að kröftum!
Þau sváfu rótt og lágu langa nótt,
En losna skjótt úr höftum;
Og frelsi hýrð þau flæða áfram—skirð
Í funadýrð og ljósi,
En ísspöng löng með sveilabjöllu söng
Út syndir göng að ósi.

Er springa vik í spöng, eru leiftur hvik
Og sporðablik með skyampi.
Og frelsislag þar slæst við sporðaslag,
—Í slíkum brag er glampi;
Og ísaglys þar sökkva' og sjást á mis,
Sem sindri blys á öldum;
Í hverri átt er loftið ljómagljátt
Sem leiftri hátt af skjöldum.

Með vald og skraut sitt vetur alt á braut
í vatnaskaut sig hringir.
Fer vortið góð í hönd, með himinljóð,
Er hitar blóð og yngir,
Því kvöldsól—hún, sem kastar friðbaugs rún
Á klakabrún og strauma,—
Lét ársólbráð á geislaspil mér spáð
Og spann mér þráð í drauma.

Vormenn.

Sjá, vorið komst aftur til valda
Og veturinn flæmdi' út í haf,
En vormenn á völlum tjalda,
Sem vorið þeim endurgaf.

Hvað hljómar svo hátt þar á fundi?
Hvort heyri eg þjóðsöng vorn?
"Ó guð vors lands" úti í lundi
Er leikið á silfurhorn.

Sólarhiti.

Flæðir eins og eilíft haf
Yfir jarðarbolin
Ástarhiti, hann er af
Hjarta; það er sólin.

Áróra.

Eldfjallið morgun í austri gýs,
Eldsúlan gnæfir við háloft.
Rautt eins og bál verður bláloft,
Birtist í skýjunum Áróra dís.

Þoka þú myrkur! Því dagur dóms
Dýrðlegur upp er að renna.
Nóttin er byrjuð að brenna,
Kveður við ljóðstafur lúðurhljóms.

Áróra kallar af himni há
Hugsanir manns út úr gröfum.
Lettrar hún leiftrandi stöfum
Hugsanir guðs allan himininn á.

Vor.

Eftir þrenging, eynd og stríð,
Ís og gengi heljar,
Mannsins engileðli' um sið
Af sér sprengir skeljar.

Ofsaveður í aðsígi.

Ofar skjóli skýjafar
Skini sólar tálmar,
Rær á stóli þungbrýnn þar
Prumu-Bólu-Hjálmar.

Sólkveðja.

Engan dreymi' að ég úr sýn
Ættjörð gleymi, drottin svíki;
Allur heimur ættjörð mín
Allur geimur himnaríki.

Sólsetur.

Sýður í eldkötlum
Undir fjallsrótum,
Tekur gígur að gjósa,
Stendur eldsúla
Undir loftrjáfri
Kringd með reykjarkögri.

Þrungið er upploft
Af öskuškýjum,
Fennir svartri fönn,
Glóðdimmur djúpur
Digurbarkí
Blæs og hóstar upp hrauni.

Eldjaka hröngl
í hafiss brennu
Hraunsins ofan hrynur.
Linnir uppvörpum
Logafeykir,
Steinninn deyr og stíðnar.

Leiftur um nótt.

Inn um hljóðan myrkra múr
—Merki um óðal drauga,
Horfir á þjóða hengibúr
Himneskt glóðarauga.

Góða nótt.

Dúalogn er allra átta,
Allir vindar geims sig nátt,
Nú er álfa heims að hátt,
Hinstu geislar slokna skjótt,
Húmsins svarta silkiskýla
Sveipar þekjur vorra býla,
Upp er jörðin eins og hvíla
Öllu búin,—Góða nótt!
Upp til hvíldar öllu búin
Er nú jörðin. Góða nótt!

Langbrekuðum lýð er kærast
Lágt að hvíla, endurnærast,
Blunda lengi vel, sem værast
Vekja taugum sínum þrótt,
Yfir lofts og lagarstrauma
Líta Eden sinna drauma,
Sólarbrautir svífa nauma
Sælustundu.—Góða nótt!
Svífa stutta stundu brautir
Stjarna og sólar. Góða nótt!

Tak þú, svefn, í ástararma
Alla menn, sem þjást og harma,
Legg þinn væng á lukta hvarma,
Láttu öllum verða rótt,

Leyf þeim, draumur, lengi að njóta
Lífsins, sem í vöku brjóta
Skipin sín í flök og fljóta
Fram hjá öllu.—Góða nótt!
Þeim, sem fram hjá fegurð lífsins
Fara' í vöku. Góða nótt!

Streym þú, himins stilling niður,
Stattu við, þú næturfriður.
Hugur fellur fram og biður,
Funheitt andvarp lyftist hljótt.

Hætti allra sár að sviða
Sólar verði gott að bíða,
Þurfi enginn kulda' að kvíða,
Komi sólskin.—Góða nótt!
Enginn þurfi að óttast, komi
Engill dagsins. Góða nótt!

Sál hússins.

Sál hússins er eldur á arni
og eldur á lampakveik.
Ef farið er rangt með þann fjársjóð
þá fyllist húsið af reyk,
Og gluggarnir sortna af sóti
og syrtir að um rúm;
Þó úti álfröðull skini
er inni nótt og húm.

Ef út frá arni og lampa
fer afvega hússins sál
Og verður ei heft né hamin,
þá hleypur alt í bál;
Að sál það alt hefir orðið,
sem æðir gönuskeið;

í blindni hún brennir til ösku
sinn bústað og deyr um leið.

Sál hússins er eldur á arni
og eldur á lampakveik.
Hún hnígur með sínu húsi
og hverfur loks í reyk.
Hvort er hennar ódauðleiki
þá aðeins fólgin í því,
Að allt af logar eldur;
deyr út og kvíknar á ný?

Mannssálin.

Mannleg sál
Á ei morgun né kvöld,
Upphaf né endi;
Hún er eilíf,
Ótakmörkuð
Sem algeimsrúmið,
Hvorki saklaus né sek,
Hún er sjálfur guð.

Andi og sál.

Andinn sífellt er í leit
Eftir því, sem sálin veit.

Leitin.

Sannleiksleit
Er að læra að þekkja
Sína eigin sál.
Sá einn er sig
Sjálfan gjörla
Þekkir, þekkir guð.

Vanþökkuð þjónusta.

Valda tjóni verkin góð
Og vandi að þjóna landinu,
Ef að þrjónað er við þjóð
Úr öðru en hjónabandinu.

Hvað er sannleikur?

Hvað er sannleikur?
Sigur hins góða.
En sigur hins góða er það,
Að sannleikurinn taki
í sína þjónustu
Sjálfá lýgina.

Játning hins rétttrúaða.

Eg óttast ei dauðann né æðrast um hag
Minn eigin—það segi og skrifa.
—í lífinu sjálfu menn deyja hvern dag,
í dauðanum sjálfum menn lifa.

Og áfram á væng minnar vonar eg svíf
Um veturninn lífsgróðursnaða,
Því vetur er dauðinn, en vorið er líf—
í vændum er líf eftir dauða.

Sléttubönd.

Ríddu gandi ljóða létt,
Léttu anda dráttinn.
Bíddu landi! sláðu slétt
Sléttubandaháttinn.

Vökumaðurinn.

Hann vill ekki láta neina sól á kostnað sinn
Setja á himininn,
Hann veit að minni ljósin ei megna' að lýsa inn
í myrkrin þau, sem eyðast fyrir sólu.

Himintungla smiður hann reyndar enginn er;
En auðnið, bróðir, þér
Af eigin ramleik verða að sól, sem þjóðin sér,
í sólskinið hann fyrstur manna skriður.

Öfugmæli.

Betra er að vera' af guði ger
Greindur bónda stauli
Heldur en vera, hvar sem er,
"Hámentaður" auli.

Endurminningin.

Sjá, tíminn hann lifnar um leið og hann deyr.
Og lifir í minningunni.
Svo lifir það alt, sem "er ei meir,"
í eilífum hug og munni.

Heildin.

Vitrir menn eru minni hlutinn,
Meiri hlutinn óvitringar.
Vegna þess er heimurinn heimskur.
Hann er ekki með fullu viti.

Kafarinn.

Brosin þín, vina, sukku í sálu mína,
Síðan er eg að kafa í hennar djúpi;
Brosperlur þínar undir öldu hjúpi
Enn er ég niðri á sálarbotni að tina.

Myndaskáld.

Það meira er en yfirborð,
Sem upp og fram oss lyftir;
Og hugsun mannsins—ekki orð—
Það er, sem mestu skiftir;
Og það er íþrótt æðst og fyrst,
Sem aldrei getur hrapað,
Að gera það af góðri list,
Sem guð gat ekki skapað.

Meðalmenskan.

Skólafræðsla mörgum manni veitt
Mikil eða litil, sama og eitt:
O'n í daufan geysir sápa sett,
Svo hann geti tómri froðu skvett.

Leikendurnir.

Leikum vér þá allir, er
Á oss horfir fjöldinn.
Enginn sér hvað erum vér
Inni á bak við tjöldin.

Sorgin.

Við ósjálfrátt grátum vorn ástvin dáinn—því
Vor undirvitund huggar sig ei við hann lífi á ný
Þó efst í hug með vilja sé von þess nokkur—
Og alt eins og skynjum það inst og dýpst í sál
Að erum við, sem lifum og höfum vit og mál,
Enn meira dauðir honum en hann er okkur.

Gleðin.

Mörg gleðin er helblóm með harmatár,
Og hversu oft er hún brunasár
Sem lætur eftir í sálum sviðánn.
Að finna sér góðvin er gleði helzt,
Í gleðinni þegar innifelst
Sú ánægja að skiljast aftur við hann.

Snillingurinn.

—Haft eftir Emil Zola—

Ó, að vera, svo háu hafinn
Hátt yfir aðra, myrtur
Af hinum lágu—lifandi grafinn
Lakar en einskis virtur.

Tvær stór syndir.

Að sæma lofi saknæmt hrak
Er synd gegn helgum anda.
Að lasta það á brjóst og bak
Er breytni sína' að vanda,
En hitt, að lasta góðan mann, er guðlast.

Þektu sjálfan þig.

Þig langar að verða vísari þar sem þú situr
Í vafa um hvað frá guði þú hefir að láni.
Ef heldurðu' að þú sért heimskur, þá ertu vitur,
Ef heldurðu' að þú sért vitur, þá ertu bjáni.

Skáldið.

"Yfirleitt leiðist mér sá söngleikarinn sízt, sem grípur oftast og bezt í
sem flesta strengi." — Úr bréfi frá Stephani G.

Þú ert skáldið skálda mest,
Skálds þó bresti gengi,
Ef þú grípur oftast bezt
Í sem flesta strengi.

Orð og gerðir.

Eg hirði' ekki' um hvað þú "segir,"
En hitt: hvað þú lætur gert.
Hvað þú segir þegar þú þegir
Er það sem er mest um vert.

Tízkan.

Hann hafði bænar beðið drottin háan.
Að breyttum háttum; liðnum tíma sá hann
Með beiskum trega bænheyrslunnar vott,
Því hann þess beðið hafði sér til frama,
Sem hæfði ekki meir, þó væri' ið sama
Og áður—það var ekki lengur gott.

Eldur og eldsneyti.

Hið góða líkist eldi, sem fær unnið
Á öllu, sem er þurt og vænt til glóða,
Hið illa er það, sem ekki getur brunnið
Unz það hefir þornað við hið góða.

Vegur elskunnar.

Að endingu mælti hann, aumínginn
—Því ástfanginn var hann í þetta sinn
í einni af öllum konum—:
Æ, troð á mér þræl þínum glöðum mitt goð!
—Hún gat ekki neitað, 'en þáði hans boð
'Og steig on' á hjartað í honum.

Hámarkið.

Hans hámark var að hljóta lof
Sem hvergi færi leynt
Og hirða' ekki um það, hvort um of
Var hólið eða meint,
En einkum hafði hann því eirt
Að hefjast á það stig,
Að geta engum hælt né heyrt
Neitt hól um aðra' en sig.

Kertið.

Eftir Edna St. Vincent Millay.

Kertið mitt brennur á báðum endum,
Bráðnar og endist varla í nótt.
Ljósín vinum og líka fjendum
Ljóma því meir sem það eyðist fljótt.

Neftóbaksdósirnar.

Mér dylst ekki, þá eg í dósirnar lít
Hjá drotni—finn muninn á þessu og hinu,—
Að kunningjar manns eru kamfóra hvít
í kolsvörtu mannfélags tóbakinu.

Skáldsagnahöfundurinn.

Þér er það skert, að skapa mann,
Skáld, þótt 'ú sért um álfur,—
Aldregi gert þú getur hann
Gáfaðri' en ert þú sjálfur.

Sorglegt slys.

Hann upp í sig bara ætlaði' að skoða,
En ekki að stofna sér í voða,
Sem stundum er nær en ætlað er—
Þá brá honum svó að sjá hið ljóta,
Varð sjálfrátt að hopa, en misti fóta.
Og datt o'n í kjaftinn, á sjálfum sér.

Sakleysingjarnir.

Er heimska og sjálfúsát saman spinst
Í sérstaka menn eins og heila stétt,
Svo verða þeir jafnan í eðli' sinu' inst,
Að öll þeirra glæpaverk falla þeim létt,
Að finst þeim alt, sem þeir aðhafast, rétt
Og alt það rétt sem þeim finst,
Og aldrei á sjálfum sér sjá þeir blett
Jafn saklausir fyrst og hinzt!
Að samvizkan vakni er varir minst,
Það verður ei um þá frétt,
Því hún var þeim aldrei að hjarta sett
Og hefir þeim aldrei kynst.

Öfugstreymi.

Að fáfræði og heimska heimsins böli valdi
Er helvísk blekking;
Það sem því veldur—veralðar afturhaldi—
Er vit og þekking.

Dauðinn.

Deyja hlýtur líf í leir-
Líkam, ósérhlífið,
Jafnvel sjálfur dauðinn deyr,
Dauði hans er lífið.

Liðleskjan.

Hvort þú ert með eða móti eg finn—
Muninn svo lítinn þekki.
Hitt er mér sama, herra minn,
Hvort þú ert til eða ekki.

Stefna eða "ismi".

Við köllun skáldsins kalla það ei svik.
Þó kvæðasmiður haldi ekkert strik
Né fari eins og menn að mannasiðum,
Í hverja átt- og móti sjálfu sér
Ef svo ber undir—skáld af guðs náð fer
Að líta' á alt frá öllum sjónarmiðum.

Sendibréfið.

Hérna í bréfinu heyri eg frá þér,
Heyri, en ekki sé né finn;
Það er þú segir með svipnum á þér
Setur þú ekki á pappírinn.

Fugl í búi.

Utan dyra ekki er kalt,
Úti er blessuð stofa.
Þú ert fyrir utan alt
Inni í þessum kofa.

Vaðfuglar.

Þeir, sem vaða vatnið grunt
Viða aurnum sletta.
Vatnið djúpa þeim finst þunt
Þar að vaða sízt er unt,
Hreinu vatni aðeins unt að skvetta.

Busla þeir æ meir og meir
Myrkri spegil hylja,
Augu sín og eyru þeir
Óvart sletta full með leir,
Svo þeir ekki sjá né heldur skilja.

Möndullinn.

SkyNSEMI mannsins er von að í vafa
Vefjist—þann möndullinn alt snýst í kring—
Menn, sem eru' án hennar, möndul ei hafa,
Miðdepil engann í sjóndeildarhring.

Gáfnamerki.

Gáfnamerki gott: að þegja,
Glotta að því, sem aðrir segja,
Hafa spekingssvip á sér;
Aldrei viðtals virða neina,
Virðast hugsa margt, en leyna
Því, sem reyndar ekkert er.

Dutlungar tilverunnar.

Sæluríkið sumra manna' er vítið,
Svo eru margir auðugir snauðir.
Margir deyja mikið, aðrir lítið,
Margir fæðast lifandi dauðir.

Bindindi.

Þú leyndir þinni skoðun á landsmálum og trú
Og lézt ei getið sannfæringar þinnar.
Í bindindi var enginn eins þolgóður og þú
Með þagnartappa í flösku hreinskilninnar.

Reiðvísur.

Eimsins þeytist fákur fljótt,
Frísaði' og reisti makkann.
Feikna hreysti og fjör! Hann þótt
Færi geyst, ei sprakk hann.

Eysa flaut við uppheimsskaut,
Óljós hraut af sólum,
Svignaði braut og brast og þraut,
Brakaði' og þaut í hjólum.

Vögguvísur.

Út eru komin kvæðin; sem kveðið hefir þú,
Kver, sem þú vilt lesa, loksins sérðu nú.

Láttu þér ekki leiðast ljóðin eftir mig,
Lestu heldur eitthvað eftir sjálfan þig.

Kvæði sem á að lifa.

Það verður ei langt það ljóðastef,
Sem lifið í framtíð kyrjar,
Því styttra því betra, og ágætast—ef
Það endar þar sem það byrjar.

Kvenfrelsi.

Þrotni í höggi þeirra brands
Þjóðarmein og snákar.
Sitjandi efstu sæti lands
Síði þær ykkur, strákar!

Holt er þeirra boð og bann
Börnum lands og þegnum.
—Dónanum snýr í dánumann
Disarmynd á veggnum.

Eitt er nauðsynlegt.

Að hafa vit, sem enginn getur etið,
Er ekki að furða þó sé lítils metið,
Því mest um vert er hitt á heimsins braut
Að hafa burði til að vera naut.

Við gröf.

Hreinni þínum höndum birtist
Hvergi að velli fallinn snær,
Hreina lindin hreinni virtist
Hvenær sem hún vætti þær.

Fyrir andans iðju þína
Aðeins tötrum klæddist þú,
Mola' af borðum máttir tína
Metinn gjnskis fyr en nú.

Ekstasi.

Sæluhrifningar-
Sálardaleiðsla
Augnabliks eins
Getur orkað því.
Að falli sá
Er fastast stendur
Siðferðislega,
Sem er kallað.

í því æði
Ósjálfræðis

Vilja menn það
Sem þeir vilja ekki.
Orka þá engu
Innri fegurð,
Lærð lagaboðorð
Né lífsreglur.

Margir standa föstum
Fótum af því
Að færi á að falla
Fá þeir ekki.
—Veldur því aðstaða
En ekki sjálfstæði —
Hafa þó heiður af
Að halda velli.

Því skalt þú aldrei
Asaka þann.
Sem fallið hefir,
Fyr en þú sjálfur
Óskeikull veizt
Að orsökinn var
Annað en æði
Ósjálfræðis.

“Qui Bono”.

Eftir Láru Goodman Salverson.

Dásamleg dýrð af brám
Dagsbrúnar nýrrar skín.
Kemur utan úr algeim blám
Ástin til mín.

Hádegis bálheitt blys
Brennur um sendna strönd.

Astblóm mín eru föl, sem fis
Fallar úr hönd.

Húmar af aftni ótt,
Alfröðull hylur sig.
Skuggar umlykja úti í nótt
Astin mín, þig.

Ástaræfintýri.

Hann horfði glampandi augum inn
Í augnanna hennar geima
Og kendi þar inni svipinn sinn,
Þar sá hann sig vera heima;
Svo lagði hún aftur augun blá
Og ætlaði' að fara að sofa;
Hann lokaðist í þeim inni þá,
Sem augun þau væru stofa.

Ei varð honum rótt né vært þá nótt
Í vatnsfalli heitra strauma,
Sem hún í augu sín helti ótt
Af harmsögubáttum drauma,
En sárustu neyð þá nótt hann leið—
Leið neyðina hinsta sinni,
Því rétt fyrir dag hann dauða beið—
Hann druknaði þarna inni.

Og þegar hann hafði saknað sín,
Í sólroð hann reis á fætur
Og leitaði sín þar svaf við lín
Hans sól út við heimskaut nætur.

Um morguninn, glaðan í sjón að sjá,
Og sólskini gullinn, rauðan;
Hún vaknaði, opnaði augun blá;
Þar inni hann fann sig dauðan.

Eldflugan.

Af sjálfsdáðum, fluga, þú lýsir þér leið
Um loftið með blikandi eldi;
Hún verður þér langt út í viðbláinn greið
Og viðsýn á aldimmu kveldi.
Eg sé þar í lofti þú líður, sem skín
Þitt ljós undir vængjunum þínum,
Það hug mínum leiðina lýsir til þín
Með leiftrandi geislunum sínum.

Í húminu flýgurðu hugrökk um loft
Hvað helzt sem þín biður á vegi,
Og ljósið þitt byrgðirðu, eldfluga, oft
Svo önnur ljós birtast þér megi.
Ef veigalaus birta þér veitist af þeim
Þú veizt hvar þér þézt er að lenda—
Úr sortanum flýr þú til sjálfrar þín heim
Og sjá—þar er myrkur á enda.

Þó regn fái hæglega bugað hvert bál,
Án breytingar áfram þú þýtur,
Ei reynist þér ljúfasta ljósið þitt tál
Svo lengi þú sjálfrar þín nýtur.
—Hve sæl ertu' að eiga svo vandaðan vín,
Sem varir, á meðan þú lifir,
Og lætur til blessunar lýsa sitt skín
Þér lífsveginn gervallan yfir.

Og sjálf áttu ljósið, sem lýsir þér þézt,
Þó ljómi við uppsali máni.
Hve gott er, þá hūmið á himininn sezt,

Að hafa enga birtu að láni.
Þau hylja sig ljósin og hverfa út í geim,
Það húmar í gervöllum álfum,
En sárfaum leiðina lýsir í heim
Það ljós, sem að býr í þeim sjálfum.

Fosforína.

Þú hefir þig sjálfa að lýsandi lampa
Á leið þinni niður um óræktarmó,
Er þrungin af mögnuðum maurildisglampa
Í myrkrinu skriðurðu sjálfri þér nóg.
Og eðli þins kyns er að krefjast að nóttin
Sé koldimm og löng, svo þú ein megir sjást,
En virðast sem hafirðu viljann og þróttinn
Að vikja' henni burtu, svo að þér sé dást.

Þú veizt, þegar morgunn að austan fer eldi
Og ársól á loftinu hækkanði fer,
Að hnígur til grunna þitt hræloga-veldi—
Þú hverfur og ljósið þitt gleymist með þér.
En von er þeim sannleika viljirðu leynd
Að veiti þér fúinn og rotnunin skjól
Og aðeins í myrkri þig unt sé að greina,
En alls ekki í birtu frá skínandi sól.

Og hún mundi sér ekki leyfa að ljóma
Svo lengi þú hefðir, auk vilja þíns, mátt,
Að verja þitt ríki og vernda þinn sóma—
Eg veit hvað þú, drotningin litla, átt bágt!
Er sólinni verður ei varnað að hefjast
Og varpar hún lifandi gulli á fold,
Þá skriðurðu' í geislann, því gulli að vefjast
Með grasmöðkum, nöðrum og ornum í mold.

Pollurinn.

Á stöðvunum sömu enn samur og jafn
Hér siturðu, hvað sem er þitt nafn,
Þú vilpunnar volgi, kyrri
Við óræktar, lægsta og elzta stig,
Með illgresi og sveppi kring um þig,
Svo fúltþefjandi sem fyrri.

Og upp úr þér gufar eituroft,
Um opinn, slýgrænan forarhvöft,
Sem jafnvel hetjur hræðast,
Og flugurnar tímgastrúgufalt
Á túngu þér og vörum—alt
Sem eitruðast er og skæðast.

Og út af því verður ekki breytt,
Þó i þig sé hreinum straumi veitt,—
Hann verður sem þú að vera,
En af því svo léið þín lyktin er
Og lífinu stafar háski af þér,
Menn forðast þig fram að skera.

Gorkúlan.

Plöntu ættar, hvíta, hola kúla,
Heilsuleg ert þú, en ekki frið.
Þér er heilnæmt haugaloftið fúla,
Hrúslaginn og myglan alla tíð,
Þeirri björg að þakka lífið áttu,
Þroska fullum ná við kjör þín máttu.

Myrkrið þér—hið gamla glætu snauða—
Gefur lífs og sálar meginþrótt,
Svo þú ekki deyrir bráðum dauða,

Dagur þarf að vera eins og nótt,
Hreint og ferskt og fagurt allt að næring
fórðast þú svo setji' ekki að þér tæring.

Vera má að lífið ljúfa stundum
Látir þú á voveiflegan hátt,
Þegar ilman lofts frá skógarlundum
Læðist til þín-heim í niðurátt,
Eða þegar ljósið sólarloga
Lætur til þín skotið ör af boga.

Rotturnar.

Í leyni þær lúra um daga
Í leirbúra sorpi og aur,
En byrja á nóttu að naga
Að neðan og atá með saur,
Að mannvali mörgu þær stelast,
Í myrkrinu niðast á því,
Í skotum og skarni þær felast
Eins skjótt og má grilla þær í.

Ó, hvarvetna hveimleiðu gestir,
Þið hraklegu náttförlu dýr,—
Að breiða út plágur og pestir,
Í þukrinu ykkur ei lýr,
Og þið um himn saklausá sitjið
Með svikráð, við altarisbrik,
Í jörðunni jafnvel hans vitjið
Og étið hans rotnaða lík.

Gröftur.

Mér leiðist hvað þú hefir lítið hold
Á limunum þínum, góði,
En þú hefir all-lengi morrað í mold
Í myrkri og grafarhljóði.

Að safna holdum á svona stað
Er sagt að enginn sé fljótur.
Mér sýnist þú magur, en þrátt fyrir það
Ert þú ekki beinlínis ljótur.

Það virðist mér afbrigði ekki neitt,
Þó andirðu nálykt frá þér.
Og þó þú sért lík, viltu leyfa mér eitt?
Að líta' upp í munninn á þér.

Já, tungan er kyr. Hver tönn er sem ný,
Ei-tanngarðinn hefirðu' auðan. — —
Hér hefirðu kýli, en ígerðin í
Því endað hefir við dauðann.

—Af lífinu menn eru lúnari' en þú
Af legunni—svo er því varið.
Að fjölmargir séu fúnari en þú,
Ei fyrir það get eg svarið.

Dordingullinn.

Úr iðrum sínum hann spinnur
Sterkan, langan þráð
Og úr honum vefinn vinnur:
Vörpu; net fyrir bráð.

Og sólunni samlitt er netið,
—Ja, svoddan yfirskin!

Þó færi þig eitthvert fetið
Nær fjandanum, ekki er kyn.

Og sjálfur sýnist hann gullinn
Sannleikans postuli
—Helvítis dordingullinn—
Dinglandi' í snörunni.

Flugurnar þar á flugi
Frjálsar, um sólskinsrúm,
Ætla það eitt sér dugi
Að ekki er nótt og húm.

Þær sjá hann sundur engjast,
“Æ, svona' á að farga' 'onum”!
Þær halda' að 'ann sé að hengjast
Og hlaupa að bjarga 'onum.

En flestar flækjast í netið
Og falla í hans klær.—
Hann etur af þeim ketið
Án þess að drepa þær.

Dansinn.

Í danssal undir rafljóss og demants geislataf
Í dans þeir gengu saxatóni vaktir.
Svo hart þeir stigu dans, að þeim hurfu klæðin af
Og hispurslaust þeir dönsuðu' allir naktir.

Svo léku þeir og dönsuðu út um allan heim,
Á öllum strætum, torgum, gatnamótum,
Svo hart þeir stigu dansinn að höfuðin fuku' af þeim
Og heila sinn þeir tróðu undir fótum.

Og þar var enginn fótur, sem byrði sinni brást
Né það sér vægðar dansins löngu nætur,
En líkamirnir minkuðu' og lítið af þeim sást
Og loksins ekkert nema stórir fætur.

Höfuðið.

Gekk fram hjá gistihúsum,
Gisting hann ásamt músum
Ókeypis fékk hjá fátækling.
Auðgast 'ann hafði á því,
Aldrei þeim vana brá því
Meðan til góðs hann gekk í kring!

Heima í 'ans herragarði
Henti það fyr en varði:
Skuggsýnt var mjög og skýjafar,
Ægilegt veðrið úti,
Ókeypis hvergi skúti,
Þess vegna á dyrnar drepíð var.

Hver var nú það sem þar var?
Þegar hann sá hver var þar
Dyrunum loka hugðist hratt.
Háskinn beið hans, hinn illi
Hurðar og stafa milli.
Kollurinn utan dyra datt.

Illu betra.

Betra' er í víti að vaða glóð
Vera hvítur draugur—
En til lýta landi og þjóð
Lifandi skítahaugur.

Ósigur hins góða.

Svo langt var hann genginn í glæpum,
í grómið hniginn svo lágt
Að leit hann í lasta knæpum
Hið lægsta og fanst það hátt.

En sá er hjá sálum vakir
Var sáttur við hann þó
Og gaf honum svo upp sakir
Að siðustu, er hann dó.

Úr snörunni guði gripinn
(Sú gæzka tók öllu fram),
Var syndarinn, ljótur á svipinn,
Og settur hjá Abraham.

Í syndina enn var hann sólginn
Og sakleysið var hans þraut,
Því hamingja hans var fólgin
Í hlaupum á glæpabraut.

Hann leiðindi leið af að dreyma
Um lán sem af góðu hlýzt
Og fann að hann átti heima
Með heilögum einna sízt.

Í saklausra sálna skara
Hann sá engin gleðiblys
Og það um að fá að fara
Sem fljótast til Helvítis.

Herkvæði.

I.

Flug.

Svo fleygir og slyngir sem fuglaþing
Við fljúgum með vængi þanda,
Við sveimum í hring og sveiflumst í kring
Um svífandi drekaþanda.

Og hann með aðskotnum eldibrand
Er eltur að skýja baki
Og himinn, eins og haf og land,
Er hristur sprengingabraki.

Svo kviknar í drekans olíuæð
Og eldur ris og hrislast,
Í eldi brestur og eldtunga skæð
Í eldtungur þúsund kvíslast.

Og þar, er sindraði sundrað bál,
Er svíplega auðn og friður,
Og hann sem var flugdrekans fleyga sál
Er farinn í ögnum niður.

II.

Orrusta.

Nú bylgjast sem fjörð við finnum svörð
Við fallbyssu hvelli og smelli,
Og hávaðinn er eins og himinn, jörð
Og helvíti saman skelli.

Það þrumar snjalt og þúsundfalt,
Og það er sem rífi og slíti
Hver sprenging að jarðar iðrum, alt
Og alt sé í springandi víti.

Hið efra er loftið af eimyrju fult
Og úfnum skýja flókum,
Hið neðra brúnt og gylt og gult
Af glóð og reykjarstrókum.

Og líkamir naktir með logbrent hár
Í loft upp úr jörðu fleygjast,
Með flagsandi iðrin og flakandi sár
Þeir falla, iða og teygjast.

Við sjáum í flygsum fljúgandi svörð
Sem fuglahóp yfir vikum.
Það tyrfist nú alt og iðandi jörð
Er ofan á kvikum líkum.

III.

Valur.

Í gaddavírslækjunni geispar haus
Og glápir, það flýr hann blundur,
Og þessi haus er líkamalaus,
Þvi líkaminn tættist sundur.

Og hvar, sem er stigið, er stigið á mann
Á stangli, á dreif og í haugum;
Og storknandi blóðvöllur starir—hann
Er stirndur þrostnum augum.

Úr náðiki réttist helblá hönd
Og hnefinn kreppist. Hún bendir
Með einum fingri á friðarlönd,
Sem finnast við lífsins endir.

Við drögum anda með iðralykt
Og öndum út djöfulhlátri.
Til himins um loftið þrumandi, þykt,
Rís þefur af mannaslátri.

IV.

Þorsti.

Í hálfu viku hefir oss þyrst
Í heitri jarðarsprungu,
Og alla lyst á mat hefir mist
Hver munnur með þurra tungu.

Að forarvilpuskurði skamt
Við skriðum á jarðar hrönnum,
Og saman við vatnið seyrð og ramt
Við sötrum blóð úr mönnum.

Ófriðurinn mikli.

—Haft að mestu leyti eftir Scott Nearing.

Þretar og Þjóðverjar börðust
Um beinið—sóttu og vörðust,
Bitu hvor annan á barkann og drukku
Blóð hvor úr öðrum og sukku
Með dindlana niður í dikin
Æ, dýpra, en Bandaríkin.
Á meðan—og það var meinið—
Glepsuðu burt frá þeim beinið.

Einstaklings framtak.

Grái elja geimurinn
Gerist eljumaður,
Af áns helju heimurinn
Hausa skelja staður.

Stólpi samfélagsins.

Við altarið fellur hann oft á kné
Og eyðir til heiðingjatrúboðs fé
—Sig sjálfan svoa að fela—
Og fræðir börnin um frelsarann,
Í fjærveru prestsins messar hann
Og stekkur svo út að stela.

Auðkýfingarnir.

Þó þeir gangi gleiðir í
Góðverkanna kápu,
Skila þeir aldrei aftur því
Atgervi, sem þeir drápu.

Áberandi kaupsýslumaður.

Höndum sínum vann hann lastið leynt
Lofið einnig, sem var miður hreint;
Hægri gaf svo vinstri vissi ei af,
Vinstri stal um leið og hægri gaf.

Okrarar.

Færir eru kaupmenn í flestan sjó,
Finst þeim aldrei sér nægja þó
Illfengin áurasöfn.
Sökkvi þeir ekki kvikir á kaf
Komast þeir yfir dauðans haf,
Helviti er kaupmanna höfn.

Náhrafnar.

Þeir, sem ná hins nakta flá
—Niðast á þeim snauða—
Aður en þá þeir eru frá
Ættu að sjá sig dauða.

Herra og þræll.

Þó verk hans sem kaupmanns sé lítið og lágt
Er líf hans í mannfélagsstiganum hátt,
Hann gústar með næðingi ofan úr átt
Síns auðvalds, sem hráslaga rosi.
Má vera' að hann sýni þér vinskáp og ást,
En vittu, að annað er þar sem ei brást:
Í hyldýpi augnanna hákarlar sjást
Og höggormar "svigna í brosi."

A meðan af akrinum upp þú sker
Þá er hann þitt korn að mæla sér.
Tveir þriðju þíns arðs í hans auðsafn fer
Að endurgjaldslausu þér veikum.
Í sveita þíns andlitis safnar hann auð
Og sál hans verður því meira dauð.
En orkunni sóar þú bóndi. Þitt brauð
Er bőlvað af örðugleikum.

Vinur viðskiftavinanna.

Vinur manns, sem mjög á bágt,
Meðan nokkuð á hann;
Þetta ertu, ef þú mátt
Óátalið flá hann.

Kaupaloki.

Var hvítur fyrir hærum og gulur í gegn
Sá gráðugi, áfjáði mammons þegn,
Sá fúli og matarfulli.
Það alt, sem kaupmann einn gat lýtt,
En ekkert sem nokkurn kaupmann gat prýtt,
Var eign hans ásamt gulli.

Hann hafði fyrir 'innan búðarborð
Með brögðum stolið og framið morð
Ei leynt, en á snið við lögin;
Og út frá sér neyð og sorgum sáð
Og synjað um hina minstu náð,
Því engin var ærleg taugin.

Hið eina sem verið gat hugsjón hans,
Svo harðbrjósta nirfils og glæpamanns,
Sem einskis góðs var gjöfull,—
Var það, að verða' ekki í neinu neitt,
Og náttúrlega ekkert þráði 'ann svo heitt
Sem verða dauður djöfull.

Indíána hátíðin.

Ströndin bleikum barkarkænum
Blikar, litaskrauti vefst;
Uppi' á bakka, bala grænum
Barkartjalda þyrping hefst,
Elgskinn þanið milli meiða—
Máni það í sjón, er skín,
Þurra kjötsins blakka breiða—
Blettur plægður hún að sýn.

Eldar braka, blakta, reykja,
Ber að vitum hrævadaun;

Rakkar líkt og logar sleikja
Leifar, nakin beinahraun;
Konur eigna undir böggum
Ehnisgjörðum festum vel;
Hljóða börn í hengivöggum;
Hnýta menn um enni stél.

Nú skal mikla hátíð halda,
Hlæja líkt og vatnaföll.
Öllu, sem er til að tjalda,
Trúðar stíga fram á völl;
Þá er eins og versni' í veðri,
Verði stjórni á öllu röng,
Bumba dimm úr dýraleðri
Dunar hátt við tryltan söng.

Margir dansa. Allir aðrir
Iða' af skógar villisæld;
Uppi' á höfðum hristast fjaðrir,
Hlæja andlit begld og skæld;
Dansins heiðnu háttalyklar
Hita sækja' í falinn eld!
Hver á sínum hækjum spriklar
Hálfur nakinn undir feld.

—Undir hulning fati flettum,
Flæmdum út á lífsins sand,
Varnað þess að risa réttum
Reikað verður þeim um land,
Land, sem þeir ei lengur eiga
Land, sem rændir voru þeir,
Land, sem þeir með leyfi mega
Líta', en ekki hóti meir.

Hallur steikistaur við loga
Stendur, rekinn gegnum hund;
Er í skrokkinn skeyti' af boga

Skotið, þá er matmálsstund.
Flötum beinum fold er setin;
Flátt að mæla sérhver kann;
Hvítur rakki, öllum etinn,
Að tákna hvítan mann.

Ný-íslenzkt þjóðkvæði.

Sigtryggur reið með fljóti fram,
Villir hann, stillir hann,
Blökkumenn hann fyrir sér fann
Þar rauður loginn brann.
Þýðan lagði reykinn af réttunum,
Þýðan lagði reykinn af réttunum fram.

Kóngur lá í barkarbúð,
Villir hann, stillir hann,
Drotning úti elti húð
Þar rauður loginn brann.
Þýðan lagði reykinn af réttunum fram.

Þar var frú fyrir' framan stokk,
Villir hann, stillir hann,
Hún var að reykja rottuskrokk
Þar rauður loginn brann.
Þýðan lagði reykinn af réttunum fram.

Þar var líka önnur ung,
Villir hann, stillir hann,
Hún var að sauma perlupung,
Þar rauður loginn brann.
Þýðan lagði reykinn af réttunum fram.

Þar var og hin þriðja,
Villir hann, stillir hann,

Með ekkert um sig miðja
Þar rauður loginn brann.
Þýðan lagði reykin af réttunum fram.

Fríðust var hin fjórða mæ,
Villir hann, stillir hann,
Hún var engum áður kær
Þar rauður loginn brann.
Þýðan lagði reykin af réttunum,
Þýðan lagði reykin af réttunum fram.

Hálfðánarskeið.

Til Winnipeg eftir vegi,
Sem var ekki hér né þar,
Hann ætlaði' á einum degi
Að utan frá Sandy Bar.
Þar stóð hann á storðu frægri,
Og steig í sinn vinstri fót,
Tók fram fyrir hann 'inn hægri
Svo hart sem flýgi spjót.

Svo hlaut hann ferðina' að hefja
Og hlaupa sem nú skal sýnt.
Hann ætlaði ekki að tefja,
Því erindið var svo brýnt;
Og áfram og áfram hélt hann,
Sem andi skilinn við lík.
Og hundur, sem ætlaði að elta 'ann,
Varð eftir í Breiðuvík.

Og ár og lækir á leið hans
Var líklegt að hefta' 'ans för,
En þraut sem á bökkum beið hans,
Hún bara jók hans fjör,
Og var ekki að varpa öndu,

Af vandræðum hetja slík!
Með stuttu stéli, en þöndu
Hann stökk yfir Netley Creek.

Af fótatökum svo fljótum,
Sem framast á hann kaus,
Hann sýndist á fjórum fótum
Þar fljúga vængjalaus.
Hann rann fram af Rauðár bakka
Og risti djúpt í það,
Og án þess á ánni að smakka
Komst yfir um og svo af stað.

Og Rauðskinnar ruku' út úr tjöldum,
Við Rauðár vatnagang,
Og sáu þar upprisa af öldum
Hinn ókunna ferðalang.
Þeir héldu, er hlaupagestur
Var hverfandi þeirra sjón,
Að væri það vatnahestur,
Sá vondi, eða ljón.

Og Rauðskinnar rifli sér náðu,
Sem rotaði ef hann sló,
Og káinn nissisin kváðu
Og kölluðu: Vittigó!
Og búnir að bana gaupum
Og björnum á ýmsan veg,
Þeir skutu á hann, sem á hlaupum
Fór harðast til Winnipeg.

Hann heyrir að baki sér braka
Og byltu fær eitthvað þar;
Og fimtíu faðma til baka
Hann fer til að sjá hvað það var.—
Í kúlunni var þessi kliður,
Og kom af því henni var sáð,
Já, hún hafði hnigið þar niður
Og Hálfadáni ekki náð.

Fegurðarglíman íslenzka.

Þá fornu fegurðarglímu
Var fjöldi kominn að sjá.
Það rifja eg upp í rimu,
Sem réttast eg veit og sá.

Sá eini af oss var dvergur,
Sem etja skyldi þar
Við annan, sem íslenzkur mergur
í Ameríku var.

Þeir heilsuðust, héldust í brækur
Og hringuðu sig í keng
Og byrjuðu svö eins og bækur
Um Blóndin að ganga á streng.

Hinn hái glímugarpur
Sem var getinn í Reykjavík,
Var bragðaskjótur og skarpur.
Og skryðður strigaflík.

Og strengdur striginn virtist,
Sem stórsegl þanið af vind;
Á brókarisetu birtist
Af botninum upphleyp mynd.

Og stúlkurnar sögðu að strigi
Ei stæðist slíka raun
Til lengdar, sem reyndist ei lýgi
Að lokum, en sannleiksbaun.

Þá skeði, sem ekki var undur,
Hver ungmey hljóp, en var sein,
Því brækurnar brustu sundur,
Í bert að aftan skein.

Og hefði' inn hrausti í taugum
Það hugleitt, hvað vel var glímt
Og séð sig með annara augum
Að aftan, þá hefði hann kým.

Með beran afturenda
Hann ofan á hinum lá.
Og fegurðar línur hans lenda
Þær leyndu sér ekki þá.

Og frægri en aðrir er hann.
Hver annar sigur vann
Svo beran, svo opinberan
Og bersýnilegan, sem hann?

A sögninni sízt er vafi,
Sem segir, að þarna fyrst
Við Jóhannes Jósefsson hafi
Hann jafnast í sinni list.

Úr undirdjúpinu 1918.

Herrar mínir, hátt á lífsins gnúpi!
Heyrið mína rödd úr undirdjúpi,
Ei er það Jón Sigurðsson sem mælir,
En sjálfur minnisvarðinn
ávarpar ykkur, Vestur-Íslendingar:
Komið þið nú sælir.

Eg má til að kvarta; eg er kvalinn,
Þó koparhaus af ykkur sé eg tálinn,
Sem af ykkur höggvinn hefði verið,
—því hagleiksmenn eruð þið miklir
þó það sjáist ekki á neinu
sem þið gerið.

í kjallaranum kyr má ég þrauka
Og kyn mitt er mér varnað að auka.
Viktoríu verð eg aldrei giftur,
því vart hef eg náð. mér síðan eg
var tekinn í bakreitnum nauðugur
og rakaður og kliptur.

Uh-hú, hóstinn þar að auki' að þjá mig,
Eg þoli ekki neitt að reyna á mig,
Ó, hvað eg er aumur fyrir brjósti
Uh-hú-úh-hú-uh-hú-uh-hú-uh-hú-
úh-hú-úh-hú! Þetta er
ljótur hósti.

Það er alveg eins og eg sé að kafna,
En ístru er eg hættur að safna.
Eg hef hvorki loft né líkamsnæring.
Og líkindi eru til að þetta
bronzkætis í mér geti
snúist upp í tæring.

Þó lífsins mark á mér sé að þverra,
Má það heita gott hjá öðru verri
Að mig er ekki gröfin látin geyma
né grafhvelvingin á Sherbrooke
þar sem Arinbjörn á heima.

Hversu sem mér leiðist að liggja
Og ljós eg mundi sárfeinn þiggja
Mun eg aldrei, aldrei líta glampa
enda þótt þið látið síga niður
í kjallarann til mín minnismerkið
sem er hesturinn að stökkva o'n í lampa.

Úh-hú! Þver og þrýtur lífsins kraftur,
Þarna er vítis hóstinn kominn aftur,
í þylgjum gengur brjóstið upp og niður.

Bættur sé skaðinn þó eg falli úr
sögunni, Vestur-Íslendingar, Dollar
sé með yður.

Brúðardraugurinn.

Tunglið inn um glæra glugga
Á gólfið kastar hvítum skugga
Og brúðkaupsveizlu bezta kost
Á borðum eins og sykurfrost,
Salinn mjallhvít myrkrin tjalda
Og mun hér brúðkaup eiga' að halda.

Eitthvað kynlegt er á seiði
Inni hér svo fjarri leiði;
Hrollur fer um hverja taug.
Hvað er þetta? Eg sé draug!
—Hverju var nú við að búast
Ef við mér skyldi' hann illa snúast.

Úr hans kroppi, koki og munni
Kenni eg þefs af vanillunni,
Finst mér sem á ferli þar
Sé fortapaður Góð-Templar.
Nálykt hans er á háu stigi,
Hún er eins og af kruðirii.

Hjúpaður er hann hvítu líni;
Hann er sem úr brauði og víni
Gerður og rífi—beggja blands—
Af bragðamanni utanlands,
Sendur hingað í sal að taka
Sjálfa brúðina fyrir maka.

Slikt skal ekki á manna mótum,
Meðan eg er á tveimur fótum
Henda í nokkrum hjónasal
Hér í þessum táradal!
Sé ekki tími og tóm til náða
Taka verð eg til minna ráða.

Hrópa eg upp í helgri bræði
—Hafði ekki tíma að yrkja kvæði—
Hrópa eg upp með heilagt þor,
Hopa aftur á bak eitt spor,
Hrópa eg upp svo hristast borðin,
Hérna lagði eg vigt á orðin:

Litli vinur, vomur, Satan,
Vera mun þér kunnug gatan
Út um vegginn. Ver so gú!
Til veizlu boðin ekki ert þú.
Kominn inn um heilar húrðir.
Heldur gerast nú fyrirburðir.

Eg mun einn af ýta sonum
Augu hafa' á festarkonum.
Héðan farðu í hauginn skjótt,
Hátta skaltu einn í nótt.
—Alt um þetta enn hann situr.
Ertu, draugur, svona litur?

Meir og meir eg hopa' á hæli,
En herði eg mig upp og stæli,
í trausti guðs eg gerist ör
Og guðsorð hef á minni vör.
Til draugsa þá eg þrif að taka' 'ann,
En—þetta var þá brúðarkakan.

Postulans kvöldbæn.

Hvili eg mig hér í trú og von,
Hjá mér liggur Þórður Bjarnason;
Syndaranum sýnist nóttin helmyrk.
Heilagi 'andi, ekki trúi' eg þér!
Ertu að reyna' að ganga fram af mér?
Þekkirðu' ekki 'ann Þórð sem býr í Selkirk?

Winnipeg Icelander.

Eg fór o'n í Main street með fimm dala cheque
Og forty-eight riffil mér kaupti
Og ride út í country með farmara fékk,
Svo fresh út í brushin eg hlaupti.
En þá sá eg moose, úti' í marshi það lá,
O my—eina sticku eg brjótti!
Þá fór það á gallop, not good anyhow,
Var gone, þegar loksins eg skjótti.

Að repeata aftur eg reyndi' ekki at all,
En ran like a dog heim til Watkins.
En þar var þá Nickie með hot alcohol.
Ja, hart er að beata Nick Ottins.
Hann startaði singing, sá söngur var queer
Og soundaði funny, I tell you.
Eg 'tendaði meira hans brandý og beer,—
You bet, Nick er liberal fellow.

Og sick á að tracka hann settist við booze,
Be sure, að hann Nickie sig staupti.
Hann hafði' ekki lukku í mánuð við moose
Af Mathews hann rjúpu því kaupti.
—í Winnipeg seg'r 'ann að talsverðan trick
Það taki að fira á rjúpu

Og sportsmann að gagni að gefa 'enni lick,
En God—hún sé stufið í súpu.

Við tókum til Winnipeg trainið—á fly,
Nick treataði always so kindly;
Hann lofði mér rjúpunu' að bera upp í bæ,
Eg borgaði fyrir það, mind ye.
Svo dressaði Nick hana' í dinnerinn sinn
Og duglega upp 'ana stoppti,
Bauð Dana McMillan í dinnerinn inn,
"Eg drepti' 'ana," sagði' 'ann, "á lofti."

Margra guða maki.

Þeir drottinn og Sigurður sjö þjóða jarl
Með sálma og biblíur stigu upp í dall
Að flytja til markaðs það fóður.
Fyrst guð var með Sigga og sagður svo knár
Var sjálfsagt hann reyndi að taka í ár
Og til þess var guð ekki of góður.

Að almættið reri á annað borð
Var ekki að sjá þar á leið frá storð,
Það mátti sín einskis. Ó mæða!
Og þegar þeir komu' út á hylgjubing
Fór báturinn óðar að snúast í hring
Og almættið að sér lét hæða.

Og heyrðist þá upp yfir sjávarsuð
Frá Sigurði: Heyrðu mig þarna guð,
Eg hélt að þú mér værir meiri,
Eg efaði minni einu trú
Að almáttugri eg væri en þú.
Þú þarft ekki að hrópa! Eg heyri.

Já, þó yfir fljótið þér þyki skamt
Mun þínu almætti finnast samt
Of þungur þessi róður,
Því án þess í líma eg leggi mig,
Þú lætur mig, drottinn, snúa á þig.
Hví rærðu' ekki, guð minn góður?

Olfukóngurinn.

A himnaríkis hallardyr
Var heldur en ekki barið.
Með bók af stað, sem stundum fyr,
Var strax út ganginn farið.
Þá spurði Pétur: "Hver er hér?"
"Eg heiti John D. Rockefeller,
Svifinn hingað um svala geima."
Þá svaraði Pétur: "Nú er heima,"
Lauk upp og mælti: "Látum oss sjá,
Hvort listanum nafn þitt stendur á."
Og postulinn leitaði lengi og þagði,
Unz lét hann bókina aftur og sagði:
"Þitt nafn er hvergi hér, í minni bók,
Til Helvítis þú verður því að fara.
Æ, þú varst flón að fara þennan krók,
Það fjandans ómak hefðirðu' átt að spara.
Þú vondi maður, vík frá mér!
Og vertu' ekki að eyða tíma í það að svara,
Því langt til Helvítis héðan er."
Þá hvíslaði John D. Rockefeller:
"Þið megið eiga átta' eða níu
Ámur fullar með steinolíu
Fyrir að leyfa mér aðeins inn."
Þá undraðist Pétur:—"Nonni minn!"
—Tók í nefið sem herramenn hér,
Hnerraði, það guð að hjálpa sér,

Og rétti svo baukinn að Rockefeller—
 “Veistu’ ekki að hér í himnasal
 Höfð eru kerti til að lýsa
 Og góðum sálum veg að vísa;
 Svo hefir verið og verða skal,
 Oss fannst það bæði að fornu og nýju
 Of fint að brúka steinolíu.
 En þú getur fengið að fara inn
 Hjá fjandanum, kannske, Nonni minn,
 Því þeir þurfa’ á olíu heldur að halda,
 Svo haldi áfram bálið þar
 Og brunnið geti um aldir alda
 Í eldi þeirra sálirnar.
 Oliuverðið er haft svo hátt,
 Að hvorki getur keypt né átt
 Oliu fyrir eldinn sinn
 Andskotinn;
 Og þér að kenna allt það er,
 Svo óvist hann taki móti þér.
 Að öllum líkum er nú Rauður
 Af ólíuleysi nærri dauður.
 Ef olía hvergi ódýr fæst,
 Þá upp mun Helvíti verða læst.”
 “Þá ætla’ eg að biðja úti hér”
 —Anzaði John D. Rockefeller—
 “Og halda olíu’ í háu verði,
 Unz hver einn neisti þrotinn er,
 Að fjandanum á þann hátt eg herði,
 Að hann má til að lúta mér.
 Og nafnið hans mér fullvel fer.
 Eg kveiki upp eld þar neðra að nýju,
 Því nóg hef ég af steinolíu.”

Vestangesturinn

Hér lifir ennþá feðraandinn forni
Og felzt í því að gera aldrei neitt!
Og landið—það er líkast elgdýrs horni
Og látið svona vera óáreitt.
Í sömu sporum sí og æ þið standið
En sjáið ekki að þarf að trimma landið.

Þið ættuð', að sjá það sjálfir, hvað því veldur
Að svona er landið alveg smekklaust hreint,
Og ekkert lag á ykkar búskap heldur;
Og engin furða þó hann gangi seint,
Því þið eruð' að slétta þúfur hér um völlinn,
Sem þarflaust er, en sjáið ekki fjöllin.

Hér duga engin örfá hundruð króna,
Sem úti lætur stjórnin fremur treg,
Nei. Hér þarf tékk á milliön milliönna
Frá meðallanda heima í Winnipeg
Og einhvern þaðan öllu hér að renna
Og annan til að vera þar og kenna.

Og fjöllin eru það sem þarf að slétta
Því þar er nokkuð óslétt fyrir plóg.
En áburð veit eg engan betri en þetta,
Í öllum heimi, til að bera' á mó,
Því fjöllin eru aðeins gamlir haugar
Og ekkert nema keita þessar laugar.

Og loksins að því búnu' að bera' á völlinn
Og breyta' í nýjan jarðveg hverjum mó
Og slétta þúfur—það er að segja fjöllin—
Er það þá næst að fara út með plóg
Og brjóta upp og sá. Að sumu leyti
Er sjálfsagt heppilegast Marquis hveiti.

Söngmaðurinn.

Ekkert við hlustuðum á af list
Opnaði' hann munn sinn til beggja handa.
Dyravörðurinn vissi ekki fyrst
Við hvaða dyr hann átti að standa.

Lystarmaðurinn.

Að lyst vors gildasta lystarmanns
Er líklegt að sómi þyki:
Hann etur svo mikið að ættmenn hans
í útlöndum, hlaðast spiki.

Eintóm sál.

Hann sagðist loksins allur vera orðin bara sál,
Og eftir því sitt gildi lét hann metið.
Er settist hann að borðum—að borða var víst mál,
Þá blöskraði' oss hve mikið hann gat étið.

Sú íslenska.

Hún hélt' ún væri' að giftast bæði auð og Englending,
—Því enskir jafnan voru henni' að skapi—
Svo fóru þau að háttu, þegar alt var komið í kring,
Guð komi til! Hún sér að þetta' er api.

Hvítu Eskimóarnir.

Eftir Vilhjálms utanför til Eskimóa
Hvítu fólki fór að snjóa.

“Base-Ball”.

Inni í “klíndri” kúarétt
Knattleik preyttu strangan
Hundrað menn á harða sprett
Hvildardaginn langan.

Þeir urðu, úr vegi' að víkja á kreik
Vanaðir, haltir, kreptir,
Beljurnar komu' að búnum leik
Bjuggust við dans á eftir.

“Verið Heilagir”.

Alt kvenfólkið vaknaði í kirkjunni brátt
Er klerkurinn hnefaín rak niður
Og æpti, svo glumdi í guðshúsi hátt:
Ó, gáið að barninu' í yður.

“Borinn af englum í faðm Abrahams”.

Ekill lét, við lestur helgiritá,
Loftið flytja sólarhvelagram:
Konu mína vil eg heldur vita
Í víti en í faðmi Abraham.

Úr afturhvarfspredikun.

Einn vantrúar þræll fyrir þverúð sneypist:
Af þilfari ofan um gat hann steypist
Og nefndi þá fjandann á nafn eins og gerist
Kom niður á ullarpoka og—snerist.

Málsóknir út af kirkjueignum.

Þetta árans rílesteit er rottin
Reynt er nú að bosta guð með því.
Þú ættir að hafa Torrens tætil, drottinn,
Til að halda þínu property.

Góður “business”-maður.

Sá kann að beita sínum tregu
Sjónum að horfa á “game”,—
Snýr þeim um og á ýmsa vegu
Unz að hann sér með þeim.

Wiswamitra.

Eftir Helne.

Hinn voldugi Wiswamitra,
í vanda staddur nú,
Leggur sig fram alveg friðlaus
Að fá Waschishtas kú.

Ó, vísir Wiswamitra,
Vinnu-uxi ert þú
Að leggja þessi ósköp á þig
Og aðeins fyrir kú.

Bjartsýni.

Augnalokin o'n á við
Útsjón þinni beina,
Svo hið myrka mannlífssvið
Máttu aðeins greina.

Æðra gagn af augum tveim
Auðnast þér og gæði
Ef þú hefir undir þeim
Augnalokin bæði.

Ef þú vilt hið efra sjá
Og hins bjarta njóta,
Líttu heiminn allan á
Aftur á milli fóta.

Úr heimi vísindanna.

Frá skoðun sem er rökstudd eg reyndar aldrei vík
Að ráða megi því hverjum börnin verði lík;
Ef kona, sem er vanfær, mig vel til fara sér
Þá verður hún svo hrifin að barnið líkist mér.

Til vestur-íslenzkrar kvæðagyðju.

Af því eg kann ekki á skáldskapnum skil
Eg skammast mín að segja' að þú sért velvirk.
En heyrðu mig góða, hvar heldurðu til,
Hvort ert þú í Brandon eða Selkirk?

Guðmundur sálugi bóksali.

Landar í Winnipeg hafa að segja af sóma,
Sæmdir voru þeir forðum í mæli rikum
Guðmundi bóksala aumingja enum fróma,
Ætla mætti hann þrífist hjá mönnum slíkum

Sömu bókina bauð hann þúsund sinnum,
Bókin var íslenzk. í ljóðum? Hvern vantaði glingur!
"Aldrei hefir enn í manna minnum"
Mjakast úr sporum horaðri Íslendingur.

Þakkarávarp.

Eg þakka Nick það heimboð er eg hlaut
í hitt eð fyrri, reyktan lax og skötu,
Af bjór og víni nærri fulla fötu
Og fornari rímnasöng og pennaskraut.
Eg veit að ennþá hækkar aldur hans—
Að hundrað ára verður Nick á svifi,
Því drottinn vill ei dauða syndugs manns,
En drottinn vill hann snúi sér og lífi.

Spá.

Eftir þúsund ár er mælt að almenningur
Verði orðinn vitfirringur.

Verða kannske—vísindin ei vita' um alla—
Einstöku með öllum mjalla.

Einangraðir öðlast þeir þá eitthvert bæli—
Verður stofnað vitrahæli.

Sköpunin.

Í hnykil Azar vatt sitt vísdomsband,
Svo varð hún til sú jörðin, sem menn byggja.
Rétt eins og þegar Argyle-búar land
Til eignar taka, mjög að jarðveg hyggja,
Svo skoðaði' Azar jarðveg hér á jörð,
Ef jafnvel hvítur leir og dökka moldin
Að gagni mætti verða viltri hjörð,
Hann vildi síður að hún legði af holdin.

Og dökka moldin mjög var góð, hānn fann,
En miður hvíti leirinn var til þarfa.
En kannske' 'ann gæti gert úr honum mann
Að gamni sínu. Azar tók til starfa
Og hnoðaði' ákaft leir í lófa sér.
Að loknu því hann feginn varð og glaður,
—Hann fékst við leirburð löngu á undan mér
Og leirburðurinn var hinn fyrsti maður.

Í leirkarls nasir lét hann blásið inn
Þeim lífsins anda' er hreyfing mátti valda;
Og strípaður maður stóð í fyrsta sinn
Á storð og vissi' ei hvert hann átti að halda;

Og Azar fremur læramjór hann leizt
Og ljótur, svo með klæðum varð að hylja.
Að ekki mundi mönnum fjölga geyst,
Ef maðurinn væri einn—Það gaf að skilja.

Sú sköpun Azar leizt svo lítilsverð,
Að langaði' ekki hann að gera fleiri,
En leggja aftur stund á englagerð,
Það íþrótt honum virtist langt um meiri,
Og engil hét að skapa' í mannsins mynd,
En miklu fegri' án þess að vera í klæðum,
Og hæfan til að laugast himins lind
Og ljóssins straum á efstu sólna-hæðum.

Nú skyldi lýsa' í sköpun næmum smekk
Og skapa engil reglulega góðan!
Að harðri vinnu hvíldarlaust hann gekk
Og hugsaði' meira' um fina list en gróðann.
Og hvíta leirnum leit hann ekki við,
Því langt um betra efni þurfti' að velja,
Sem hreinna' og mýkra var að eiga við
Og verulega geðugt mátti telja.

Hann sameinaði sykur, hunang, vín
Og svaná- og æðar-dún og mjólk og rjóma,
Og morgunblæ og ljós, sem skærast skín
Og skógarilm og fegurð þúsund blóma.
Hann sykraði' utan engil-kroppinn þá,
Sem allir mundu hafa nefnt "hinn smurða,"
Tvo sykurmola setti 'ann framan á,
Svo sæta' og stóra' að það var mesta furða.

Af ýmsu gera' of mikið má— til sanns
Þá mun það hafa færst, að því eg vóna—
Því storknaði' engill þessi' í höndum hans
Af heldur miklum sykri og varð kona.
Svo varð hún til. Og víst er það og satt,
Að var sú frummynd einkar góð og hagleg.

Og höfund sinn 'ún hefir eflaust glatt,
Því hún var bæði skemtileg og lagleg.

En hún var fyrir himnaríki' of þung
Og hafði enga vængi til að fljúga.
Hann vorkendi 'enni víst, því hún var ung,
Í veröldinni niðri á jörð að búa,
En alt um seinan um það var að fást,
Og Azar henni' að rata' í myrkri kendi
Og léði henni lukt, sem heitir ást,
Og leirkarlinum niður hana sendi.

Og leirkarlinn sér lagði strax til munns
Þann ljúfa sykurtopp, sem komið hafði,
Við árstraum sætleiks ótæmandi brunns
Hann alveg frá sér numinn lengi tafði.
Hann ætlaði hana' að eta' en fanst það rangt,
Og af því bara faðmaði 'ana og kysti.
Menn vita, þó að síðan sé nú langt,
Að sá var hér á jörðu kossinn fyrsti.

Og Azar sá að leirkarl liðs síns einn
Var lotinn því 'ann hálfur sér ei undi,
En storknuðum engli studdur, alveg beinn
Og sterkur eins og fillinn verða mundi.
Að maður varð að manni, sást nú bert,
Og mun hans konu líkað hafa framinn.
Og Azar leit á verk, af vangá gert,
Og var það harla gott, til dýrðar. Amen.

Til fiskimanna.

Meðan okkar milliliðir baka
Makrátt sig við eld í þessum heim,
Sveittir, en þó kaldir úti á klaka
Krækið þið í fiskinn handa þeim.
Ykkur kunna háir hátt að meta—
Hvað á málum, nema bóndans ket
Hefðu kaupmenn heimsins til að éta
Herra trúr! ef enginn legði net?

Þeim, sem liði safna, sagt við getum
Satt, að ekki flýi þið í skjól,
Heldur til að bjarga þeim og Bretum
Berjist þið við vetrar hörkutól.—
Hvað þið eruð fjarska fráir stundum,
Fráir eins og synir gamla Njáls,—
Sumir ykkar hafa á eftir hundum
Hlaupið alla leið til Sankti Páls.

Skáldin ykkar kærú öll sín kvæði
Kveða' um ykkar fiskiveiðar nú.
Vegna þess þau höfðu fisk að fæði
Fengu þau svo mikil heilabú.
Allir verða miklir menn af fiski,
Mestir þeir, sem búa í Riverton.
Miljónerinn Hill og alt hans hyski
Hefir fisk frá Bálða Anderson.

Lifið fiskimenn þið máttarviðir
Mangaranna er alt af skifta rétt.
Lifi hinir mörgu milliliðir,
Miklist sú hin nauðsynlega stétt!
Duft þið væruð hennar án og aska,
Ættuð hvorki lífs né sælu von.
Lifi meyjar, lifi dans og flaska,
Lifði Capteinn Baldvin Anderson.

2.

Eg vildi fanga fisk, sem yrði étinn.
 Og finnast vera þjóð og landi trúr,
 En svona fór, að flæktist eg í netin
 Sem fiskimaður varð eg að ná mér úr;
 Svo flæktust þið, mér jafnir í þeim efnum,
 Og orsök þess var kaupmanns gróðavon,
 En ykkur tók úr neti sá er nefnum
 Við "navigator," Baldvin Anderson.

Þá sjaldan þið án synda eruð huldri
 Mun svefninn ykkur niðri' í jörðu vær,
 En ef þið hengdir eruð fyrir skuldir
 Þið aftur gangið til að borga þær.
 Og enga betri eiginmenn við þekkjum
 En ykkur, kæru bræður, því er ver,
 Þið sjáið dauðir fyrir ykkar ekkjum
 Og annist menn, sem taka þær að sér.

Þið hafið víst af vösbúð nokkuð liðið,
 Í vakir steypst á hausinn—nærri' eg get—
 Og upp um sprungur annars staðar skriðið
 Og ekki dregið færri' en hundrað net.
 Og margur, sem var myndarlega skaptur,
 Fór móti veðri út um svellin köld
 Og frauð í hel, en hefir þiðnað aftur
 Og hér mun dansa tófubrokk í kvöld.

Í anda Vilhjálmss unnuð þið æ betur
 Til arðs og sóma norðurfarans bygd.
 —Það er hann Magnús Markússon sem getur
 Sagt maklegt lof um ykkar hetjudygd.
 Og fyrir lyst, sem líka vel þið sýnið,
 Að lifa' á vatni eins og menn á sjó,
 Þið eigið skilið bezta brennivinið;
 Að borða það, sem "reglumenn," í snjó.

Og það var fyrr á öld að ykkar vizka
Af öllum bar í trúar fræðigrein,
Og æskilegt er enn að vera' að fiska
Ef einhvern skyldi vanta lærisvein.
Það segja margar okkar ungu löndur,
Sem opna sjónir fyrir hverjum glans,
Að postullegur, gullinn geislavöndur
Enn glói yfir höfði fiskimanns.

Minni okkar.

A hverjum einum Íslendingadegi
Er okkur sungið lof. Af hverjum þá?
Af okkur sjálfum. Sæmir það oss eigi?
Jú, sei, sei, jú, því aðrir ganga frá
Og vilja ekki, af heimsku eða hroka,
Sjá höfuðkosti vora og yfirburð.
Við sýnum o'n í okkur þó sem poka
Og engu leynum við á bak við hurð.

Við höfum, lof sé guði, alt af öllu
Og Ísland getum keypt og fleiri lönd,
Og handa kóngi Breta betri höllu
Og borgað fyrir þetta út í hönd
Og hitað Ísland upp með gufupípum
Og aldin látið vaxa um fjöll og dal.
Við erúm, litt' á, ekki í neinum klípum
Með afl til þeirra hluta' er gera skal.

Hve fáa við nú sjáum samanskropna
Af sult og fátækt eða þröngum bás.
Við höfum Árna Eggertsson og Vopna
Með eina miljón hvorn, og Nikulás,
Svo nú þarf enginn hér að kenna á hörðu,
En hetjur eru sumir vegna þess

Og þora' á hestsbak heima á fósturjörðu,
Ef hjálp er nærri landlæknis og prests.

Og þótt við segjum sjálfir frá, við berum
í sjón og raun af fólki þessa lands,
Sem skallamenn og istrumenn við erum
Með öðru lagi fegra 'en guðs og manns,
Við þurfum ekki spor að fara í felur
Með fugla tvo, sem kosnir voru á þing
Og Sigurð Vilbjálmsson, sem Þorsteinn telur
Hinn sannmerkasta Vestur-Íslending.

Við eigum mynd af Jóni Sigurðssyni
Og seljum hana fyrir ekki þar.
Hún sýnir það: Við erum af hans kyni
Og erum það sem karlinn sjálfur var.
Þó út og niður fari alt, ei fer hún
Úr fylgsni sínu, dauðum lögð við hlið—
Í kjallara hjá Arinbirni er hún,
Því annars gæti' hún kannske raknað við.

Um okkar "veg og sæmd" er það til sagna
Að sumir hafa vögnum rent á mig,
Því ýmsir landar eiga djöflavagna,
Sem ætla' að drepa þá sem passa sig.—
Ei dugir lengur dróg né uxi hraður
Að draga, heldur "Galisíuvél"
Og gufusleði. "Gasoliumaður"
Nú grefur þá, sem éta sig í hel.

Við eigum Fúsa eina sæmd að þakka,
Og eins þótt hér hann flytji skran og þrekk,
Að hann með pipuhatt, í síðum frakka
Um helztu stræti Reykjavíkur gekk.
Menn gægðust út um glugga, því á stræti
Þar gekk hann Fúsi Pálsson, einmitt hann.
En þá reis Hannes Hafstein upp úr sæti
Og hélt þar kæmi nýi ráðherrann.

Við erum drengir flestir félagslyndir,
í félögum við stöndum ár og sið
Og tökum á oss annara manna syndir
Og erum þolinmóðir langa hrið,
Við töpum eignum oft með sárum trega
Er okkar gróðafélög kveðja heim,
En dáumst að, hve yfirnáttúrlega
Hann Albert Jónsson græðir vel á þeim.

Það sýnir islenskt eðli mörgu fremur
Að okkar bækur seljast vel og fljótt.
Og hverja bók við eignumst, út sem kemur,
Og Einar þarf að binda dag og nótt.
Við eigum söfn í kimum og í krókum,
Hver kóngur, sem það frétti, ofan tók,
En ekki er skorið upp úr þessum bókum,
Því enginn vildi skemma góða bók.

Við Íslendingar erum flestir lærðir,
Og einatt tökum verðlaun fyrir nám,
Og upp um bekki allra skóla færðir
Um enga vinnu biðjum við á hnám.
Að séum við ei söngmenn, er ein lýgin,
Við syngjum eins og værum við með horn,
Oss þykir nokkuð stuttur tónastiginn,
Svo stundum bætist við hann ö og þ.

Oss leitt er það, að enskir skuli efa
Að öllum fremri stöndum við í list,
En vægjum þeim og biðjum guð að gefa
Þeim gáfur, svo þeir telji okkur fyrst.
Þeir ættu að læra að lesa okkar kvæði
í Löbergi' eða Kringlu. Mundi þá
Þeim Tennyson og Byron verða' í bræði
A bálið kastað upp. Við skyldum sjá.

Það virðist skýr og fagur fyrirboði
Að framtíð eigi háttur vor og kvak,

Að Nikulás á skó úr sköturoði
Og skinnpung mikinn fyrir neftóbak;
Hann hafði með sér skyrhákarl í skjóðu
Úr skemmu séra Þórhalls yfir haf,
Og daglega lðkun Guðrækninnar góðu,
Einn Grallara, tvær Biblíur og staf.

Íslendingadagsræða

að Wynyard, Sask., 1924.

Eg heilsa þér á hátíð, unga bygð,
Og heimboð þakka mörgum fögrum orðum,
Sem rúmast ekki í rími. Mér er hrygð
Að rýrð, sem er á sálar minnar borðum,
En þú með kosti bezta bygðarlags
Auk barna þinna mesta heimaýndis,
Ert hafin upp í fangi frægðardags,
Sem friðust kornstöng allra sveita bindis.

Hér geymir frjómold gullsins undramátt
Og geislar þess af hverju axi stafa.
Oss fræða þeir, sem fjarri standa hátt,
Það finni hver, sem aðeins nenni að grafa.
Svo miklu lofi bar þig eitt sinn blað
Að borgað gætirðu' Ísland snautt og kalið
Með arði sumars eins og meira en það,
En eigi var þó Grænland með því talið.

Og þennan hveitiaxa ólgusjó
Í anda' og fjærlægð vil eg skoða glaður.
Mig mundi sjálfsagt svima' á honum—þó
Eg sé að visu góður fiskimaður.
—Í minni sýslu engan brestur auð,
En akra vora ferst oss sízt að telja,
Vér verðum því að biðja guð um brauð,
Gegn borgun út í hönd oss það að selja.

Eg ætla að þú sért íslenzkt höfuðból,
Hver íslenzk gæl sé hér á réttum vegi,
Og þennan friða flokk við glaða sól
Er frami mér að sjá á þessum degi.
En þrátt fyrir líf og yndi eitt er það,
Sem ætlar mig sem þurran hálm að brenna,—
Mig langar hér svo sárt að setjast að
Er sé eg hópinn þessara friðu kvenna.

Þær fréttir hafa héðan borist mér,
—Um hitt er minna vert, hver þær mér sagði—
Að enginn verði ellidauður hér,
Sem eigi virðist gott í fljótu bragði,
Því háski fyrir fætur leggur net
Og fótmaál eitt er milli vor og grafar,—
En aldrei fyrir elli þoka fet
Má æska, sem af góðum kirtlum stafar.

Og fyrir bóndans áhug, æskubrek
Og elju þróast sveit og hagsæld tryggir,
Og fyrir þeirri tign eg ofan tek,
Sem tekur friði eyðiland og byggir.
Að tigna prinsinn, það má gjarna—þó
Með því sé bóndinn heiðri sínum rændur,
En meyjar ættu' að setja silfurskó
Á sig, er dansa þær við gilda bændur.

Að kóngi er eigi kynbót neinni þjóð,
Þær kannast við það drotningarnar flestar.
Þeir menn, sem eiga' í æðum hreinna blóð,
Það eru bændur, skáld og jafnvel prestar.
Að kóngsins tign sé ei frá-guði', en gjörð
Af grunnúð lýðsins, mun og nærri sanni.
Sú æðsta tign, sem til er hér á jörð,
Er tign, sem veittist hverjum landnámsmanni.

Eg finn mér skylt að mæla' á móti því
Og með þeim orðum, sem eg tel að hrifi,

Að bændur hér sig hafi' ei á né í
Og eigi að heilsa tómu þrælalífi.
Ef sagt það væri satt um þetta land
Og sönnun þess með engum brögðum hrakin,
Þá mundi einhver sjást með sultarband
Og sjálsagt líka einhver vera nakinn.

Eg veit að hveiti brestur bóndann—þó
Hann beri í sínar hlöður mestu kynstur,
Því aðrir göt að neðan naga' í ró
Og ná því, svo hans hluti verður minstur.
Sé alment líkamsafl og sálarfjör,
Má ugglaut trúá því að fáir svelti,
Og það ber vott um meira' en kotungs kjör,
Að karlmenn taka' að þykna undir belti.

Og þjóðarkjarninn eini, bræðraband
Og bilið styzt á milli vina og frænda
Og kynstofn sá, er lögum byggir land
Á lengst um saman heima meðal bændu.
Með urmul barna úti um völl og gólf
Þá æðstu' og mestu landskuld flestir gjalda.
Að enginn bóndi eigi færri' en tólf,
Ef alt er talið, mér er nær að halda.

Og ástarlífið blómgast bezt, að von
í bygðum þar sem flest að óskum gengur,
En meyjum finnst þó mest um bóndason,—
Eg man það alt af síðan eg var drengur;
Og bændadætur þóknast einkum þeim,
Sem þrá að eiga síungt blóm að vini.
Og sjálfur á eg út um víðan heim
Víst eigi færri' en þúsund tengdasyni.

Og eflaust blómgast islénzkt líf og mál
í öllum bygðum jafnt, unz verður þjóðin
Hér vestra talin vera, hennar sál

í vorum hópi,—það er mesti gróðinn.
Og þeir sem upp við háan fróðleiksfoss
Á Fróni standa þurir undir barði,
Þá koma' að nema norræn fræði af oss
Og njóta styrks í vorum skólagarði.

Öll framför taka skessuskrefin hér
Og skjóta fljótt til baka hverjum vegi.
Hvað framtíð geymir húmi hulið er,
En hitt er víst, að framför stöðvast eigi.
Eg sé hér efni' í bezta biskupsstól.
Og biskup verður sá, er þykir mestur.
Eg vendi hingað vestur, skryddur kjól,
Sem við á, þegar ég er orðinn prestur.

En vertu framast skáldum heilagt hof
Og hörgur, frjálsa byggð á þinni sléttu,
Og færðu aldrei öðrum skáldum lof,
Sem eigin skáldum þínum ber með réttu
í hverri byggð er gengið yfir gróf,
Sem geymir spámann þann er var of nærri,
En annar minni sæmdur gildi, gjöf,
Og góður talinn, sé hann nógu fjarri.

Vér slitum þessum fundi, förum senn
Að fylla hug með gulli sólarlagsins,
Og fyr en kveð eg glaða glæsímenn
Eg greiði konum þökk fyrir' yndi dagsins.
Með myndir þeirra margra burt ég fer,
Eg minnst lengi þeirra heilla dísa.
Að geta ekki haft þær heim með mér
Er hrygðarefni, sem ég má ei lýsa.

Svo hrifinn ég af öllu verð og er
Og að því finst svo mikillega sópa,
Að annan fótinn hafa vil ég hér,
En hinn á Bifröst norður' í Manítóba.

En þrátt fyrir alt í þetta sinni ég fer
Og þar með kveð ég snildarfljóð og drengi.
Og þeim sé einkar vel, sem veittu mér!
Eg veit ég man og þakka boðið lengi.

K. N.

K. N. eys af brunni birgða,
Brautir þeysir allra jarða,
Þessi Geysir gamanyrða,
Guði reisir minnisvarða.

Þegar K. N. kom til mín
Kærri en vissi nokkur,—
Bildfells klára kampavín
Kunnuga gerði okkur.

Fyndna visu fram hann bar
Féll mér vel sá lestur.
Inni hjá mér aldrei var
Ánægjulegri gestur.

Er sá karl í engu veill,
Ekkert hylja klæðin,
Þar er merkur, mætur, heill
Maður á bak við kvæðin.

Meðal annars eitt ég fann,
Enn það finn og slúti:
Óverðugur hýsti ég hann,
Hann átti' að liggja úti.

Honum litillætið í
Lofa ég því fremur;

—Maður halda þarf á því,
Þegar til himins kemur.

Að ég nýjan veiddi vin
Vafa ei er bundið,
Nú hef ég Káinn nissisinn
Nístá loksins fundið.

Fengur, sem svo fagur er
Frá mér skal ei hremmast,
Einkum hef ég ætlað mér
Aldrei að láta hann skemmast.

Svo ég geti hlegið hress
Hvenær sem mig fýsir,
Gamla K. N. good and fresh
Geymi ég inni' í freezer.

Til Þorbergs Þórðarsonar.

Hvass sem stálið straumur frjáls
Stóð sem nál í æxlum
Þess sem ál þíns undramáls
Óð á sálarbægslum.

Til Þ. Þ. Þ.

Nú fær enginn nokkurt sinn
Næga flenginguna.
Þér sé lengi, Þorsteinn minn,
Þökk fyrir "Henginguna."

Til séra Guttorms Guttormssonar.

Velkomið, frændi, var þér eitt:
Viðfrægð mína' að hreppa,
En hafi mér brauðið verið veitt
Vil ég því ekki sleppa.

Við heimför Stephans G. Stephanssonar 1917.

Ljóð fram ég ber
Fyrir lofðungs her,
Yfir megin mar
Það mitt sé far.
Þess varð ég var
Á vegum hvar
Liggja lét sín spor
Lofðungur vor.

Alþjóð hyllir
Aldinn skáldstillir,
Kærkominn öllum
Frá Klettafjöllum.
Hljóma frá gröfum
Skál hástöfum,
Hans veri lof
Helþagnarrof.

Heldur helgan vörð
Um helga jörð
—Leiði látinna
Landa sinna,
Hann með herskara
Hugmarmara
Sem eyðist eigi
Að efsta degi.

Stuðlar hann við strit
Stórþjóðarvit,
—Engan meira ég met
Né metið get.
Ljóðmildings mundir
Metta þúsundir,
Snortin af hans anda
Er þjóð hans landa.

Fer fljúgandi
Frjáls hans andi
Land úr landi
Á ljóðagandi.
Flugið er yndi
Hans arnarlyndi
Hart móti vindi
Af hæsta tíndi.

Tendrar hann á kveik
Í töfra söngleik
Norðurhafs-blik
Og norðljós kvik;
Eldgeislann af
Ber yfir haf—
Enn er hér ljóðlíf
Og íslenzkt þjóðlíf.

Meðan fönn falda
Fjöll og velli halda,
Skal hljóðalda
Honum þökk gjalda.

Kominn er að kveðja
Og kvæðum gleðja
Söngvarinn söngglaði
Og svifhraði
Svífur hann brátt

Úr sólarlagsátt,
Sækir æskudaga
í áttþaga.

A hrannahvel
Hann fari vel,
Hann friði ég fel
Fyrir austan hel.
Verði haf að hnossi,
Hafsræna' að kossi
Og honum hossi.
Heim á Gullfossi.

Vaknar yndi
Á Ingólfs strindi,
Kemur að landi
Konungborinn andi.
Opnast breið og löng
Bergkastala göng,
Verða viðloft þröng
Um vættasöng.—

Hann lifi lengi
Við ljóðstrengi
Afturkominn heim
Um öldugeim,
Heilum stígi fæti
Upp í hásæti.
Hans konungshöll
Er við Klettafjöll.

Verði hljóðbært
Hreint lof og tært—
Kláragullskært
Og kristalglært.
Hróður hefi ég stært;
Mér hjartakært

Efni í fá orð fært,
Sé af flestum lært.

Til Stephans andvökuskálds.

Skrifað á "Bóndadóttur."

Þegar nótt á land og lá
Legst og hljótt er inni,
Blundaðu rótt á beði hjá
Bóndadótturinni.

Úr bréfi.

Fram um allar aldir má
Oss, sem fálnir hlustum,
Heyrast kallað kvæði frá
Klettafjalla burstum.

Dr. J. P. Pálsson.

Afram veður um undirdjúp
—Uppi kveður við bylgjuhlátur—
Eygir hvað skeður undir hjúp
Andlegur neðansjávarbátur.

Jan Kubelik.

I.

Tónstigans bifröst upp frá afgrunn reisir
Yfirvald fjögra strengja; radda geysir.
Gnæfir við upphæð, engu hulinn skýi,
Allra fegurstu tóna himnastigi.

Tröppu af tröppu stökkva
Tunglnanna og sólnanna álfar,
Undan iljum hrökkva
Eldneistar—stjörnurnar sjálfar.

Titrar jörð við tón á lægsta stigi,
Tundurbraka vittedrynjandi skruggur
Eins og sé að klofna jarðarkuggur,
Rífnar loft við rödd eins og loftsteinn flýgi.

II.

Óstyrk finn ég tauga og augu mín vökna.
Óma lög og þagna. Eg fagna og klökna.
Viðlit mig að herða ei verður að neinu;
Veitt er, finst mér þrekið og tekið í einu.

Blóðið í mér fossar, sem kossar mér kveiki
Kaldan eld, mig treysti hver neisti og veiki.
Dagsljós er mér hulið og dulið húm geimsins,
Dottandi ég vaki að baki alls heimsins.

Milli yls og kælu af sælu mig svímar.
Svellur gýjuhljóðið og flóðið þess brimar.
Ómi það til strandar og anda minn hrífi
Eilíflega, þrái ég dáið á lífi.

III.

Dú getur smáögn af heila hæft,
Höggorminn, ljónið og örninn svæft,
Herskáu þjóðirnar hamið,
Bylji niður bælt,
Bál og víti kælt,
Borg úr rústum reist,
Ríki endurleyst,
Frið eins og frelsari samið.

Eyra þins næmi
Ósamræmi sundurgreini
Og sameini í samræmi.
Dú hinn andhreini
Engu leyni
Alt láti hljóma,
Opinberi drottins leyndardóma.

Viður er þinn verkahringur.
Þínum lögum lönd að byggja
Liggja
Silkitaugar um fiðurfingur.

Mannсандi, hver má þitt hyldýpi kanna?
Höfin skjálfa með lotning.
Sál þín er sálnanná drotning,
Kúbelik meistari meistaranna.

Jónas Pálsson.

í söngvageimi
Og sólheimi
Hefir hljómgeisla—
Haldist — veizla

Strengdu sambandi
Stjarna nemandi
Eld þins anda,
Þprótt þinna handa.

Anda þins sólkveik-
Af eigin ramleik
Léztu logtyptan
Og leiftrum gíftan,
Lagðir til ljósmat,
Er logann gat
Aukið upphöfum
Og eldstöfum.

Í heyranda hljóði,
Höfðinginn góði,
Sæmdur ertu ljóði
Úr landssjóði.

Laukst þú með lyklum
Upp legstað miklum
Söngs leyndardóma
Og seiddir til hljóma,
Kvikt varð ásum, englum
Og álfabenglum
Norðurljósglöðum
Í nótna röðum.

Aldrei mun enda
Þpróttin kenda,
Hin segulmagnaða
Sindurglaða,
Blys fara fram
Fyrir himingram
Á söngleikvelli
Fram í sólarelli.

Paliska Galera.

Þigg eg, Söngvalands þegna yztur,
Þrungið loft af Draumalands ilmi,
Lízt mér alt sem yfir mér hylmi
Ópalþokur og þerlumistur.

Heim er komin að heimskauti nýju
Hingað til mín, um óraveginn,
Draumkonu söngvin, sæl og mín eigin,
Sunnan frá draumheima Ítalíu.

Hita andrikisofsa-sálar
Andar hún frá sér með hverjum tóni,
Þá,—eins og sveiflist á sólarljóni
Sólarhár um leið og það bálar.

Svo eins og hljóðmanna svalandi mildi
Sýnileg verði í hennar lögum—
Mánalamb í himneskum högum,
Heilög snildin, eilíft gildi.

Engum dylst að syngjandi söngvar
Sjálf eru ljóðin og allra þjóða,
Svo er bjart, þegar lifandi ljóða
Ljóshnöttum hún út í geiminn slöngvar

—Ó hvað mig hefir órað lengi
Óljóst mjög fyrir þessum kvæðum.
Þau hafa legið á himnahæðum
Hátt—fyrir ofan mína strengi.

Það eru ljóð, sem ég aldrei orti,
Aldrei kveð á meðan ég lifi.
Ef eg þrifi þá söngva af svifi,
Sæust þeir aðeins—á stjörnuhorti.

Sigtryggur formaður

—landnámsins í Nýja Íslandi—

Fjarað hafa fjörutíu árin—
Flæði-unnir—af vorum grunni;
Sjór, er var áður sigldur fari,
Siginn út og í djúpið hniginn.
Formaður snjall og frægri öllum
Féri heilu kominn úr veri:
Reri þar unz þornaði sjórinn,
Þannig strandaði hann á landi.

Engu tapað, en öllu skipað
Upp, hefir kappinn og þakkað happið;
Allra fyrstur út á vástir,
Utar flestum sótti hlutinn.
Kjörviður er í knerri dýrum,
Kjölur og rengur endast lengi.
Verður sá með súðir ófúnar
Settur í naust á fimbulhausti.

Færri hásetar hafa kurrað
Hér um borð, þó hann kæmi á norðan,
Heldur en þar sem stóð við stýri
Stjóri annars skips og manna.
Bróðurorði og anda, firðar
Allir jafnir frá skut að stafni
Héldu stefnu, stríddu við öldur,
Storminn þoldu, er öðrum hvolfði.

Allir fá jafnt af afla hollum
Ungir, fornir og menn óbornir.
Þeim að gildi þúsundfaldast
Þessi arfur og laun fyrir starfið.
Hlægir mig, að hérnamegin
Hafsins ála þjóðarsálin
Finnur eins, þegar aldir renna,
Arðinn góða af þessum róðri.

Bjarni Gamli.

Bjarni var einn af elztu landnámsmönnum,
Austan um haf 'ann kom úr Skagafirði,
Vanur, frá æsku, ferðum úti á fönnum,
Fjallgöngum, sjáfarróðri og þungri byrði,
Hafði á reiðum höndum gamanyrði,
Hvernig sem blés og gáfust föng á miði.
Bjarni var altaf einhverjum að liði.

Snauður kom hann að heiman, eins og fleiri,
Hafði' ekki safnað fé um æfidaga.
Þjónum, sem reynast öðrum iðju-meiri,
Illa er launað,—það er gömul saga.
Hann hafði barist fyrir munn og maga.
Margbættar spjarir, slitnar vaðmáls flikur,
Vitnuðu' að Bjarni væri ekki ríkur.

Sundrað var öllum sveitungum og vinum,
Sjálfstæðum mönnum gefnar akurlendur,
Talið var víst að hollar yrðu hinum
Hrjóstrugar fiskivatna eyðistrendur.
Flestir af þeim, sem höfðu tómar hendur,
Hættu sér ekki' á sléttlendið með plóginn.
Þeir urðu' að fiska, höggva skarð í skóginn.

Bjarni nam land, sem lá í skógi og feni,
Lífsbjörgin var á fiskimiði dregin.
Húsið hans var að hálfu leyti greni,
Hold voru djúpum flugnasárum slegin,
Gangandi manni var ei fært um veginn,
Vatnaði yfir harðvelli og mýrar.
—Kaupstaðarvörur voru allar dýrar.

Þar var hann undir þunga dagsins sveittur,
—Þar voru kaupgjöld ónóg fátæklingum,—
Svefnlaus um nætur, þegar hann var þreyttur,

boldi ekki við af sárum gigtarstingjum.
Skógurinn gnæfði hringinn hann í kring um,
Hann átti þar að slíta sínum kröftum—
Seinasta lífsins afli—á axarsköftum.

Fólksmalinn lét sér aldrei ant um landann,
Eftir að hafa tælt hann út á klaka.
Alla, sem, komu allslausir að handan,
Að sér varð Bjarni seint og snemma' að taka,
Einn yfir þeirra þröngu kjörum vaka,
Þurfandi veita öðrum, sem hann mátti,
Miðla' af því litla, sem hann sjálfur átti.

Þannig liðu' árin. Færðust ekki úr fari
Framför um þumlung einn, á bygðum sandi.
Lífið í Bjarna blakti sem á skari,
Brákuðum reyr og hörkveik lítt logandi.
Þrátt fyrir það var glaður oft hans andi.
Oft mintist hann á sína fyrri daga,
—Saknandi ættarlandsins heimahaga.

Ljóst var að búsins stólpi gat ei staðið,
Stálið, sem hafði dugað lengst að bjarga,
Grunn undir búin granna sinna hlaðið
Ganga látið sín efni jafnt til margra.
Seinasta eyri fjár hans varð að farga
Fyrir það, sem hans skjólstæðingar örmum
Köstuðu til að hjálpa og eyða 'ans hörmum.

Húsfreyja boldi þessa raun ei lengur,
Þurfamaðn aldrei vítað gat hún Bjarna,
Hefndargjöf virtist hver hans bjargarfengur,
Hamingju sjálf hún freista vildi gjarna.
Bónleið hún fór með sljófguð vopn til varna,
Vann fyrir launum heimilinu fjarri,
Menningu lands og nægtabrunni nærri.

Leið fram á vetur. Enginn fregnum fræddist
Fyr en hann Bjarni sjúkdómsþyngsla kendi.
Fárveikur var hann fótum á og klæddist
Funheitur allur, sem hann logi brendi.
Liðsbón til allra granna sinna 'ann sendi,
Sagði þeim hvernig dauðinn níddist á sér.
—Sóttkeikjan allra mannúð fældi frá sér.

Yfirgefinn af öllum lézt hann þarna,
Öreigi, hjálparlaus, en góður drengur.
Heiðursmenn, komu' að hlynna að líki Bjarna,
Hjúkrunin síður dragast mátti lengur.
—Engum, sem þeim er örðuglega gengur
Æfilangt þóf, jafn-velkominn er svefninn.
—Þófaralaunin eru sjaldnast efnin.

Tíðindin bárust heiman, húsfreyjunni,
Heimleiðis fór hún, engri viðstöð tafin.
Grátfeign var hún, að hann, sem hún unni,
Upp yfir sveitarbraginn var nú hafinn.
Til þess að Bjarna gröfin yrði grafin,
Goldið var mönnum fyrirfram og þakkað.
Þegið var það af náð, en til þess hlakkað.

Svo kom að því að "huslað yrði hræið,"
Hópaðist saman fjöldi veizlugesta
Til þess að hryggjast, syngja líksöngslagið,
Láta þar viðhöfn sjást, sem allra mesta.
Mátti samt ekki máltíðinni fresta.
Mjög var þá yfir borðum rætt og hlegið,
Fjallað um smjórið, holdalag og heyið.

Rýmka um sig til þæginda menn þurftu,
Þegar þeir höfðu fylli sína etið.
Fólkið varð ókyrt, fór að tínast burtu,
Fann að það hafði alt of lengi setið.
Heimilið átti meir að vera metið,

Margt var að starfa, dagur var að liða,
—Svo var nú ekki eftir neinu' að biða.

Líkmenn, sem höfðu launin þegar fengið,
Létu sér ant um gæzlu sinnar skyldu.
Þá var með líkið út til grafar gengið,
Grátendur engir líki Bjarna fylgdu.
Ekkjan var hljóð; af *hjarta* nokkrir vildu
Hryggjast með þeim, sem grétu, en því miður
Kom ekki til þess,—samt var þetta siður.

—Gleymt er nú flestum landnámsmannsins leiði,
Legsteinn er enginn þar til kosta sagna,
Troðið og nagað eins og land í eyði
Yfir það ganga samokar með vagna.
Hagnaði af starfi hans er enn að fagna,
Hinir og þessir eigna sér hans vinning.
Bygðinni sinni fjarri, er mannsins minning.

Jón Austfirðingur.

I.

Heima.

Jón bóndi var garplegur, gildur og knár,
Svo gerður af einbeittum vilja,
Á svip var hann norrænn og hjartur um brár,
Á brúnina dökkur og jarpur á hár,
Þrjár álnir frá hvirfli til ilja.

Hann aðhylltist fólkið sem ungt var hraust,
En aumingjann taldi sinn bróður.
Og sannfæring hans var sem sungin við raust,
Hann sagði ekki neitt sem var þýðingarlaust,
Var hugsandi oftast og hljóður.

í Fljótsdal á jörðinni beztu hann bjó,
þar blöstu við augum hans fjöllin
í skósiðum græncyrtlum skautfölduð snjó,
í skjólinu friður var kóngurinn, ró
Var drotningin, dalurinn höllin.

í dalnum er fagurt—hin fegursta sveit
í Fljótsdælings ættjarðar minni.
Og þriflegar hjarðir um brekkur á beit
þar breiðast, hvort tíðin er köld eða heit
Því sjaldan þær una sér inni.

Og brögguð var hundraða hjörðin 'ans Jóns,
Alt hjarðkosta valið hún sýndi.
Hún ólst upp við gæði og fegurð síns fróns,
Hún fann líka kærleik í breytni síns þjóns
Og tölunni sjaldan hún týndi.

Þar áttu sér fáir svo indæla stund
Um endilangt skeið sinnar tíðar
Sem Jón, eftir hressandi bjartnættis blund
Er barst hann á vekringi hraðast um grund
Og sólþvegnar sælulands hliðar.

Hann gegndi ekki verkum, því vinnufólk margt,
Með vöðvunum þreklega miklum
Vann alt, sem var nauðsynlegt, þakkavert, þarft,
Það þyrfti' ekki bandið að vinda of hart,
En Jón kunni' að halda á hnyklum.

Og þó var sem léti hann berast með blæ
Enn betra í fjarlægð að dreyma.
Og vínfleyginn hafði 'ann í vasanum æ,
Ef vökvunar þyrfti' ans hugsana fræ
Og Jón átti hálfunnu heima.

Í héraði talið var heimilið ríkt,
Svo haldgóðum bjargálnum vafið,
Og ánægju þeirra, sem áttu það, vigt,
Að umgengni höfðingjasetrunum líkt
Og hátt yfir grendina hafið.

Að þrifnaði og reglu var húsið sem höll
Og húsbændur virtir af þjónum
Og húsfreyja gestrisin, hollráða-snjöll
Og hjartagóð,—börn þeirra velgefin öll,—
Og Jón bar sem kóngur af Jónum.

II.

Evangelium.

“Vert’ augnablik hjá mér og heyrðu mig Jón,
Því hátt liggur mér ekki rómur,
Eg óska að þú gerir þá einföldu bón,
Því orð mitt er sannleikur tómur.
Eg kem til þess Vinland að vísa þér á,
Í vestri, oss helgað til forna,
Því kinn þinnar móður er blóðlaus og blá
Og brjóst hennar farin að þorna.

Eg veit að þér líður hér ljómandi vel.
Þér liði í Kanada betur.
Þar spilla’ ekki heilsunni hriðar og él
Því heitust er tíðin um vetur.
Og betra’ er á vögnunum, vinur minn kær,
Sinn varning að flytja um grundir,
En treysta á kláranna kraftsmáu lær,
Sem kikna’ einum fjórðungi undir.

Og börnin þín læra eitt kristilegt kver,
En kunna’ ekki að reikna né skrifa.
Það verð eg að játa: eins yestra sem hér
Er vandi-án-fræðslu að lifa.

En komi þau vestur til Kanada, brátt
Þau kent þar á skólunum geta
Og leiðtogar orðið á lúterskan hátt,
Sem lýðurinn kynni að meta.

Ef sjálfan þig langaði, lagsmaður minn,
Er lítið þú hefðir að gera,
Að prédika og biðja sem höfðinginn hinn,
Sem helgar sér titilinn séra,
Þar fengir þú launin að líkindum há
Og lof fyrir kenningu þína.
Í Kanada' er alt, sem að fólkið vill fá
Og frelsið mun þar ekki dvína.

Fyrst heyra þig langar, eg heiðarlegt tel
Öll hlunnindi að taka til greina,
Því öllu sem hjálpar svo oft og svo vel
Eg ætti ekki þess vegna að leynd.
Ef einhver í gáleysi glæp' hefir drýgt
Hann getur til Suðursins strokið
Frá hegning og því sem við þrautir er líkt
Og—þar með er hættunni lokið.

Eg veit að þín kona er göfug og góð,
Þú girnist ei aðra að hreppa.
Ef þú værir vestra með fjörgamalt fljóð
Og frá því þig langaði' að sleppa—
Þú fengir þér aðra og færir á brott
Óg framar þig mundi ekki iðra,
Því þú fengir alt sem er indælt og gott
Í auðugu rikjunum syðra.

En þú gætir, kunningi, konuna mist,
—Af kærleika mundir þú brenna—
Og þú yrðir aðra að fá þér sem fyrst,
Því fádæma' er leitt milli kyenna.
En fyndist þér særa þig fjöturinn, Jón,

Og friðurinn minkaði óðum,
Þá væri þér betra með vit þitt og sjón
Að vera á Kanada slóðum.

Það dýrmæta land, sem að drottinn oss gaf
Er dæmalaus alsælu-staður.
Og siglir þú, vinur minn, vestur um haf,
Þá verður þú auðugur maður,
Því ilgresi vex ekki í ökrunum þar
Og uppskeru fær hver sem sáir
En fjárkláðans held eg þú verðir ei var,
Í vestrinu klóra sér fáir.

Og sízt ættu Danir að sjúga þitt blóð
Og svifta þig frelsi og næði.
—Hve gleðilegt er að hin íslenzka þjóð
Má öðlast hin vestrænu gæði —
Þar vélarnar hreyfast af viti og eim
Og vinna um nætur og daga,
Og kunnug er mjög hinum mentaða heim
Vor margbreytta framfara saga.

Og mundu það, vinur, að mjöl er þar nóg
Og málmur í sérhverjum steini,
Og heilnæmt er loftið í laufgúðum skóg
Þar leikur sér andsvaþinn hreini.
Og "Forðabúr Heimsins" er fold þessi nefnd,
Sem faðmast af eilífum degi,
Og þar ríkir jöfnuður, framsókn og fremd
En fátæktin þekkist þar eigi.

Og full eru svinin af floti og tólg,
Þau fullnægja tannlausum gómi,
Í kúm eru fimmtíu merkur af mjólk
Á málum—og helmingur rjómi.
Já, búskapur vestra er betri en hér
Og birgari af korni og heyi.

Þar verða menn eldri en vanlegt er—
Þar varla ber til að menn deyí.

“Og sólin ei hverfur né sigur í kaf”
Hún svífur um nætur og daga
Um skýlaust og blikandi himinsins haf
Og hún verður aldrei til baga.
Og eldflugur þjóta með glampandi glóð,
Sem goðreiðar, vestur um álfu
Og oliulampinn er löngu úr móð,
Það lýsir af myrkrinu sjálfu.

Og finnist þér raunir að rýjast sem ær
Er ráðlegast þangað að fara,
Þar kúgað þig aldrei neitt yfirvald fær
Og útgjöldum þarftu' ekki að svara.
Og þar verður enginn að auðmannapræl,
Því alt er á jafn-háu stigi.
Og fari til Helvítis sálin mín sæl
Ef segi eg þér nokkura lýgi.

Og bændurnir hallir í blómguðum skóg
Þar byggja úr jární og grjóti,
Og haggast né fallið þær fá ekki þó
Úr fallbyssum á þær menn skjóti,
Þær fá ekki brunnið né fökið um koll,
Þær fá bara' að standa í næði.
—í Kanada finnurðu ei for eða poll,
Öll foldin er byggingastæði.

Og skemtánir, veizlur og hátíðarhald
Vér hefjum á sérhverjum degi
Og blaktandi fánarnir vitna um vald,
En voða oss boða þeir eigi.
Vort blóð rennur örugt við bumbunnar slátt
Og bannar að trúá á grýlur
Og samstemdu lúðrarnir hafa svo hátt
Að hljóðið berst sjötíu mílur.

í Kanada er alt, sem að fólkið vill fá,
Þar fossar úr björkunum vinið
Og tjaran og meðulin myndast þeim á
Og mosinn og ullin og línið,
Og flugurnar hunangi hella í oss,
í hálsklúta ormarnir spinna,
Og lýðurinn dansar og drekkur sitt hnoss,
En dýrin alt mögulegt vinna.

Svo vex þar í görðunum tóbak og te
Og talsvert af eplunum líka,
Og nóg er af sykri í sérhverju tré,
Sem seður og gerir menn ríka.
Og ókeypis fást þar til eldsneytis kol
Og annað, sem kyndarinn brennir.
—Og meyjarnar eignast þar meinláusan bol
Sem mittið, til fegurðar, grennir.—

Þar fær þú að tala við fjarlægan mann,
Á fund hans þú þarft ekki að ganga,
Á íslenzku geturðu hjalað við hann,
Sem hefðirðu 'ann fast þér við vanga.
Þér hættulaust alveg að titla' 'ann eg tel
Og tóninn að senda 'onum háan—
Hann nær ekki til þín, þú veizt það svo vel,
Þótt vilji hann gefa þér á 'ann.

Þar djarfast og hæst-hefir hugur minn lyftst
Og hvergi mun fósturjörð befri;
Og blessaðar stúlkurnar geta þar giftst,
Með guðshjálpi, á sextánda vetri.
Þar getur hver tíræður bóndi átt barn,
Úr barneign fer kvenfólkið ekki.
En enginn er maðurinn metorðagjarn
Á meðal þess fólks sem eg þekki.

Eg ætlaði fleiri að finna í dag,
Þeim færa heim sanninn og trúna.

Það var þér í sannleika sjálfum í hag
Að sitja og hlusta' á mig núna.
Sem ættjarðarvinur og agent eg skauzt
Hér yfir um bárunnar geima,
Að vísa þér leiðina vestur, í haust,
Til Winnipeg—þar á ég heima."

III.

Vesturförin.

En Jón var með uppréttan huga og háls
Og hafði gegn freistingum vörn.
Í augum hans Kanada frið var og frjáls
Og framtíðarland fyrir börn.
Hann festi ekki trú sína öllu því á,
Sem átti að villa' honum sjón.
Á skarplegu augunum skýrt mátti sjá
Að skynsamur maður var Jón.

Hann þekti margt fleira' en sitt föðurland kært,
Því fræði hann margsinnis las.
Hann fann það að Kanada fjölda gat nært
Og framleitt margt betra en gras.
Og vegir til mentunar vissi hann bert
Að voru' handa börnunum þar
Og fyrir þau áleit hann fallega gert
Að flytja sig vestur um mar.

Margt heyrði hann talað um skálkanna skjól—
Hve skáldlegt og fróðlegt var það.
Þótt framast hann elskaði frelsisins sól,
Ei föntunum lausnar hann það.
Hann taldi þá ríkjandi réttvísi smán,
Sem ráðið er aðeins af fé.
—Þeim fátæka' er hegnt—ef hann fær ekki lán,
Er flengdur, þótt heilagur sé!

Að sjálfstæði margs var að liða' undir lok
Á landinu heima, hann sá.
Og vissi að beygjandi ánaðar ok
Á elskendum frelsisins lá,
Og gat ekki vitað neinn vinnandi mann
Þar verða að byrði sins lands,
Og víðlenda óbygðin vestra 'ann fann
Var verkefni dugandi manns.

Og svo var það fróðlegt að ferðast um lönd,
Hann fann 'ann var heima' alið barn.
—Ef holdið er laust við öll hindrandi bönd
Er hugurinn framsóknargjarn.
Hann afréð að fara til framandi lands,
Að fullnægja kröfum síns bols,
Því lítið var orðið á óðali hans
Um áreynslu krafta og þols.

Einn morgun var hópur að heimili Jóns,
Þá höfðu menn krónurnar til,
Og þeir voru glaðir í faðmi síns fróns
Þeir fögnuðu sumarsins yl
Og margur fór þaðan með kind eða kú
Eða klár, sem var friður í sjón.
Þeir voru að kaupa hið veglega bú,
Til Vesturheims ætlaði Jón.

Þeir hleypu um grundirnar hestum á skeið,
Þá höfðu þeir ódýra keypt.
Jón virti þá fyrir sér, vissi um leið
Að verzlunin hafði sér steipt,
Því eignin hans seld fyrir örlítið var
Og all-margt hann fátækum gaf.
—En borgun að fullu sá fær ekki þar,
Sem fara vill landinu af.

Hann treysti á verðmæti' ins vestræna lands
Og vonin gaf sálu hans ró,
Því fánýtir voru nú fjármunir hans,
—En fátækir oft hafa nóg.
Hann beið eftir skipinu léttur í lund
Og lék sér um blómgaða storð;
Tvo reiðhesta skaut hann og gróf þá í grund
Og gekk síðan hljóður um borð.

Á úthafsins bárum fór skriðandi skip
Úr skjóli hins fjallkrýnda lands.
Jón kvaddi sitt ættland, ei sá á hans svip
Þótt sár væri tilfinning hans.
En fólkið, sem kysti þá kinn hans og mund,
Var konan hans, blómleg og hýr,
Ein gjafvaxta dóttir, með lífgandi lund
Og ljóshærðu drengirnir þrír.

í skínandi vestrinu loksins sást land
Sem laugaðist hunangi og mjólk
Og vafðist í geislandi gullskýja band,
—Þá gladdist hið íslenska fólk.
Hve dýrðleg og töfrandi sýn var að sjá
Við sólgylda himininn þar,
Og Jón lyfti brúnum mót birtunni þá
—Þar beið það sem framundan var!

Því var ekki trúað að væri í heim
Svo vænlegum, refur og örn,
Og hann var sem Eden í augum á þeim,
Sem unglingar voru og börn.
Þar lifstréð með aldinin sætustu sást
í sólskini bera við loft.
Hver von, sem á kviksandi byggðist, þeim brást,
—Svo bregðast oss vonirnar oft.—

Og saga um Vesturheims ferð þessa fékk
Ei fleira í hárnæli lagt,
En allskostar vel þess vesturför gekk,
Það verður í fárn orðum sagt.
Svo fanst honum Jóni það ráðlegt og rétt,
Að reyna sitt atgervi' á ný,
Og vildi til ábúðar velja sér blett
Og verkefni nýlendu í.

IV.

Landnámið.

Norður með Winnipeg-vatni, á vesturströndinni lágri
Lengra en auga eygir, óslitin grænskógabelti
Breiðast vitt um völl. Þar viðrar höfuðið öspin
Hátt yfir greniskóg gnæfandi, gildvaxin, bein og drifhvít.
Þar er sem öspin upp frá algrænu hálendi risi.
Bjarkir kríthvítar, krýndar krónu angandi laufa
Gefa börk til hálkveikna, báta, þaks og tjalda.
Askur er þar og eik, álmviður, mösur og fura.
Skógar-ilmurinn berst með blæ til báta, er sigla
Norður og suður, langa leið frá landi' úti á djúpi.
Björninn hefir sitt ból í beltum myrkviðar þykkum.
Þar eru hundraða hjarðir hinda, rándýra og fugla,
Leggjandi hold og húð í hendur íbúa landsins.
Þar syngja þrestir á vorin sín þýðu, arfgengu sönglög;
Blærinn í flautuna blæs—blístrar og hvín í trjánum.
Brimhljóðsins undirspils-ómur—orgelsins fimbulbassi—
Þungur sem þrumugnýr, blandast þjóðsöngum merkur.
Fagur er vatnsins flötur fjalsléttur, hreinn og glælygn.
Dýrðlegt er bládjúpið bylvakið, brimlöðrandi og hvítfext.
Viðirtanginn, sem útréttur armur, í ofviðra háska,
Bjóðandi höfn og hlé, hopandi snekkjum frá volki,
Lætur til skiftis skella skafl og boða á hliðum.

Komið var kuldalegt haust, er kuggurinn sigldi norður
Fermdur íslenzkum innflytjendum, ungum og gömlum.

Jón var með konu og börn um borð. Byrinn í seglum
Dansandi fleyi fram um freðandi djúpið knúði.
Sól var sigrin til víðar. Í sorta húmsins við austur
Órloði á tindrandi tungls töfrasprotum og bogum.
Öldurnar urðu bjartar, sem islenzkt spesiusilfur,
Samhringing glitrandi glasa glumdi yfir kristals borði.
Bjart var til lands að líta, þar loguðu utan við tjöldin
Langeldar Rauðskinna. Reykurinn reis og dreifðist um
geiminn.

Hlátrasköll og skothljóð, skinnbumbudunur og hundgá
Barst til skipverja' er skeiðin var skamt fyrir norðan tangann.
Bezt þeim leizt þar að lenda,—á langeldana þeir stefndu.

Kuggurinn nágaðist strönd þar stóðu í starpéttri fylking
Rauðskinnar hljóðir og horfðu á hópinn, sem reri að landi.
Hundarnir geltu, urruðu, ýlfruðu' og ólmlega þustu
Ofan fjörur og eyrar, úfnir með ginandi trýnin.
Loks á landsteina rakst, svo lá við að brotnaði stefnið.
Þá var sem þagnar-brunnar þeirra er fyrir voru
Þryti með öllu, en óðamælginn upp úr þeim syði.
Skipverjar skildu ekki orð, en skýrt og hispurslaust fanst
þeim

Hundarnir þýða hrókaræður húsbænda sinna:
Aldinn Rauðskinni einn gekk fram og ýtti frá landi.
Skipverjar knálega, knúðu knörinn að landi aftur.
Jón hljóp skjótlega' úr skutnum upp og skelinni brýndi
Einn saman upp á þurt svo aðeins vatnaði um stýrið;
Hundana hopa lét á hæl fyrir árarblaði,
Tók af sér hattinn, og heilsaði síðan með handabandi
Rauðskinnnum öllum. Þeir hurfu nú heim til hífýla sinna.

Frostkalt og framorðið var. Fólkið langþreytt af vatnsferð,
Kveikti sér bál og kynti og ketil á hlóðir setti.
Tjöld voru hælud og toppstöguð, tekin úr kistunum nestin,
Svo var etið og sopið og setið í kring um eldinn.
Þá var í fámenni flutt hið fyrsta íslands minni
Vestan vatnsins—og hafs, af Vestur-íslendings munni.
Margs var að minnast og sakna, mörgum vöknaði um augun.

Þá mælti Jón til fólksins: “Fagurt er framundan, sjáum!
 Verum hugprúðir, vinir, vér erum hingað fluttir
 Til þess vakandi’ að vera, vinna, ryðja merkur,
 Tilreiða ættingjum tryggan stað—þeim trúir verum!
 Rúmt er hér um oss, frjálst og fritt, sjá fiskisælt stórvatn
 Veitir ærinn auð þeim öllum sem hafa mannskap.
 Þó oss endist ei aldur að uppskera það sem vér sáum,
 Sérhvert verk, sem vér vinnum, skal verða niðjunum launað.”
 Svo mælti Jón og saup að botni, sætt eins og hunang,
 Brennheitt kaffi og bauð úr bauknum öllum í nefið.
 —Óti í eyðiskógi var ömurlegt. Haustnóttin kalda
 Hrólfi, skjálfta og skelk skaut í unglinga bringur.
 Brauð var ei nóg til næsta máls, en net biðu dagsins;
 Engum kom dúr á auga alla þá löngu haustnótt;
 Stund eftir stundu leið, en stöð var nóttin og blýfætt.
 Loks af degi lýsti, ljós-örvar flugu um geiminn,
 Sendar af beinskeytum bogvaldi, blessandi morgun-röðli.
 Fuglarnir fóru að syngja, fagnandi degi nýjum.
 “Eldgamla ísafold” söng íslenzki landnemaskarinn.
 Þá var fjórraddað saman sungið um sólaruppkomu
 Hátt, með hreimfögurum róm: “Hvað er svo glatt,” eftir Jónas.
 Stormurinn básunu blés, brakaði og hvein í trjánum.
 Brimhljóðsins undirspils ömur—orgelsins fimbulbassi
 Pungur sem þrumugnýr, blandaðist þjóðsöngum merkur.
 Alt var í nánasta samræmi, samspilið sjötiu-raddað.

V.

Heimilið nýja.

Um haust, er Leifs ’ins hepna grund
 Var hvít sem filabein,
 Við breiða á í bjarkalund
 Á bjálkahúsið skein.
 Það horfði móti himins sól
 Og hennar bliðu nauf.
 Þar virtist mörgum vera skjól
 Er voðastormur þaut.

Þar ekkert gull var innan stokks
Og enginn sparikjöll,
En alt "frá þrjónum upp til rokks"
—Og eldavel og stóll.
Þar yfir flet var brekán breitt
Og borð við gluggann stóð,
Og hreint og prýtt var alt og eitt
Á alislenzkan móð.

Og konan vann hvern virkan dag
Hún var svo heilsugóð;
Hún hafði göfugt hjartalag
Og heitt og fjörugt blóð.
Og synir hennar höfðu lært
Af henni, að breyta rétt
Og eins, að vinna var þeim kært,
Það var þeim jafnan létt.

Og hann, sem aldrei áður vann,
Gekk iðjumannsins leið
Og nóg af fiski hafði hann
Og hungri aldrei kveið,
Á öxlum bar hann brenni-við,
Á baki forðann heim,
Til hjálpar átti 'ann ekkert lið
Að útiverkum þeim.

Mót þjóðasiðum þessa lands
Hann þæfði hvern sinn sokk.
Hún kunni að þrjóna, konan hans
Og kempa' og spinna' á rokk.—
Svo fór hann oft á fóta þóf
Og forna rímu kvað
Um einhvern kappa heims, sem hóf
Sig hærra upp en það.

Hann átti í fjósi kind og kú
Í kvikfjárræktar átt.

Þeir kostagripir björg í bú
Og blessun fluttu þrátt.
Og Jón var hyggin, hafði ráð,
Sem hérum reyndust köld,
Þá voru þeir hans villibráð
Hvert vetrar helgikvöld.

Og þegar vorið vetri bratt
Og vatnið isinn braut
Og gras í sólskins spori spratt
Og sprakk út blóma skraut,
Þá bar hann vel á sæðgarð sinn
Og sjálf var moldin dökk.
Er hrundi regn, við himininn
Hans hjarta sagði: þökk.

Og þegar hey-önn gekk í gārð
Var gott og nóg að slá
Og gras að foldu falla varð
Því fram hann óð með ljá.
Og af því svitinn um hann rann
Úr ytri brókum fór,
En nærbrækurnar huldu hann
Svo hvítar eins og snjór.

Hann lék sér hitans hættu við
Að hinztu dagsins stund
Svo lagði hann sig á hægri hlið
Og hneig í sætan blund.
Hann dreymdi um Íslands afturhvarf
Um Íslands stjórnarbót,
Hann dreymdi um sitt æfistarf
Við Íslendinga-fljót.

Hann lagði netið út í á
Og ótal bröndur dró
Og mörg ein rjúpa, sem hann sá,

Fékk sár af skoti, og dó.
Og þá var glatt í køti karls
Á kvöldin borðið við
Og loks var beðinn andi alls
í öllu, heitt um frið.

En engin skóla stofnun stóð
Á storðu þar í grend
Og enska tungan—hún var hljóð
Og hún var engum kend.
En framtíð sér í fangi þar
Öll fræði og tungumál
Og allra manna áform var
Að auðga líf og sál.

VI.

Bólan.

Svörðinn faldi fimbulvetrar snær,
Fokið var í skjól á hendur tvær,
Feigðargustur sinni reginreið
Rendi að norðan suður beina leið.

Hvilík nótt! Ó, hvilík dauðans nótt!
Heljar myrkrið það kom alt of fljótt
Skímulaust og þykt og þúsundfalt,
Þungt sem hjarg og reimt og grimt og kalt.

Þessa yztu óttalegu nótt
Engri sál í húsi Jóns var rótt—
Að hans dyrum anda dauðans þar.
Inni drepsótt—bólan komin þar.

Lögbók dauðans lögð var þar á borð.
Lesið var til grunna hennar orð,
Lögmáls orðið, skilnaður, var skráð
Skýrum stöfum—verður aldrei máð.

Inni þar var hljóðnað kvala kvein,
Kyrtr var alt sem dauðra manna bein.
Þögnin klæddi þriggja bræðra lík,
Þar var grátíð lágt, við hvílu brík.

Lengi hafði trúin verið treyst
Til að geta vonarhimin reist,
Himin þann í heiði ljósum sett.
Hvar var nú að líta sólskins blett?

Foreldranna sára sorgarkvöl,
Saman runnin, var hið þyngsta ból.
Þeirra grátur, samstemt sorgarlag
Sveif í lofti hljótt við dauðans brag.

Fyrir þá, sem fallnir voru lágt,
Forðum sigldu þau í vesturátt,
Burt frá sinni öldnu ættlands strönd
Yfir hafið, til að nema lönd.

Af því leiddi ekkert nema tap,
Óttalegt var þetta stjörnuhrap.
Það var ekki fyrir sjónum svif
Silfurstraums, né geisla rennidrif.

Það var vona himintungla-hrap,
Húmt og grátlegt þriggja sona tap.
Það sem áður virtist ekki valt
Var nú hrapað—fyrir fult og alt.

Þó var ekki að heyra æðruorð.
Úti þaut og myrkur huldi storð
Unz að læstist geisli gegnum húm,
Gerði breyting loks á tíma og rúm.—

Dagur rann með vilja, von og þrótt,
Von til lífsins eftir dauðans nótt.

Blikaði yfir vetrar veldisstól
Vonarljósið nýja—morgun sól.

VII.

Flóðið.

Af skóggyðju kórónu skrautið var fokið;
Á skjólstöðum hálmur um sjálfan sig valt
Og náttúru-hörpunnar hásöng var lökið;
Á hauðri var þögult og dapurlegt alt.
Og vindurinn andaði iskulda-svalt,
Með andköfum, norðan um höf
Og hafis, af heimsendanöf.

Og gráskýjalagður í hánorðri hófst,
í hvolfinu tættist og kembdist og spanst,
í klæðisdúk, vaðmál og einskeptu ófst;
Hvert álnanna hundrað á svipstundu vanst.
Með húmskuggum tunglsljós í féluleik fanst
Og faldist á lofti og grund
Og ísjökum sveiflaði sund.

Af aðfalli þrútnaði vatnið og vall
Og valt yfir landið í hvinandi straumi
Og langt inni í skóginum svarraði, svall
Og suðaði dimt undir veðursins glaumi.
Og bjarndýrið vaknaði af vetrarsvefns draumi
Um viðburðinn, trygði sér hle
Og Hliðskjálfi í hávöxnu tré.

En vandann að Jóni sem vetrarsnjó hlóð,
Um vangana hoppaði kyljunnar svipa
Og krapið í mitti um engið hann óð
Til íveruhússins, með fæð sinna gripa,
Því öryggisrúm var ei annað að skipa,
Þar eygði' ekki þurlendis blett.
En húsið hans stóð uppi' á stétt.

Þó klakavatns-öldurnar brytu' á hans bol,
Sem byrðingur röstina ótrauður hrauð 'ann.
Það fanst honum stinga sig hnífi á hol
Að hugsa um fénaðinn berjast við dauðann
Og samfrjósa vatninu, engan blett, auðan
Til athvarfs sér neinstaðar finna.
—Hann saknaði dýranna sinna.

Og það var sem fléttuðust straumhljóði stunur
Er stormurinn sveiflaði klakaðri björk,
Og ísjaka hringing og hrannanna dunur
Sem helklúkur sungu yfir drúpandi mörk.
Og nú var hann Jón eins og Núi, í ör, k,
Við nýlendusvæðisins sporð,
—Með búpening allan um borð.

Og það var nú drukknað af hjörðinni hans,
Sem hafði' ekki komið í leitirnar strax.
Í flóðinu ónýttist afrakstur lands
Og allt sem hann reyndi að taka til bragðs.
Og breytinga, vakandi beið hann til dags, —
Þá blikaði sólskin um fjörðinn,
Sem frosinn var fastur við svörðinn.

Nú var hann á *Íslandi*. Allsnægtaprot
Og allsleysið þarlenda fast svarf að honum,
En lífsreynslu kenningar klauf hann sem hnot
Til kjarnans, og stakkana sneið sínum vonum.
Sem gaddfreðin tár láu svell yfir sonum
Og söknuður reikaði um pall.
—Hve stöðugt og fast ertu, fjall!

Jón vildi' ekki láta nein froðuspor finnast
Á flóttaleið suður í heitara land.
—Þeir flýja' ekki landið, sem flýja og ginnast
Af fjárvon og annars lands skildinga sand.
Þeir flýja sig sjálfa og stýra í strand.—

Við stálofninn lét þann sér hlýna
Og þurkaði sokkana sína.

VIII.

Eldurinn.

Á fjarlæggar útkjálka óbygðir lands
Féll askan af brennandi skóg.
Um loftvegu hraðfara reykurinn rann
Oð rökkri á jörðina sló,
En helbjarmi rauður á valköstum var
Þar viðurinn skrælnaði og dó.

Því herrauður eldur með leiftrandi lið
Um landsvæði herskildi fór
Að níðast á öllu sem varnarlaust var
Og verða einn logandi sjór.
—Því var það að skógur að vellingum féll
Þótt væri hann harður og stór.

Í fallandi bjálkunum brakaði og gnast,
Þá buldu við dynkir um leið,
Sem blönduðust saman við bresti og þyt,
Er bálið að rótunum skreið
Og hávöxnu björkunum bylti um koll,
—Því brautin til sigurs var greið.

Og smáhjarðir fórust á flóttanum loks,
Er fjendurnir umkringdu þær,
En fuglarnir svifu svo langt upp í loft
Sem langsyni mannanna nær.
—Ef enginn er vegur til varnar á jörð
Er vængjuðum himininn fær.

Og eftir hvern brennu- og byltingadag
Fór blysför um skógarins torg

Og logarnir þutu frá tá upp í topp
Á trjánum, með herlúðurs org
Og dagsetursrökkrið var rautt eins og blóð
Með rákir af dökkleitum korg.

Um hrið hafði eldurinn leikið sinn leik;
Með logbröndum höggvið sér skörð
Í greniskóg umhverfis blómgaðan blett
Þar bjálkahús horfði yfir jörð.
—Og Jón hafði ætlað að óslegið tún
Með ilmvökva héldi um það vörð.

Og enn var þar herskátt og hamast af grimd
Íns hungraða, fengsæla ljóns
Og hér kom um síðir: að herfangi varð
Öll heimilisbygðin hans Jóns,
Því enginn var heima, og engin var vörn
Gegn ábyrgðarleysi þess tjóns.

Sem spriklandi höggormur hlykkjaðist bál
Um hliðarvegg, rjáfur og stafn.
Og einyrkjans handaverk öll voru gleyp
Sem úlfa og hræfugla tafn.
Og reykurinn uppi, yfir rústunum flaug
Og ranglaði í kring eins og hrafn.

Áð hársrótum sviðinn var svörðurinn þar
Og sást ekki standandi teinn,
Í öskunnar gráa og glóðheita skafl
Alt grafið og þögult sem steinn.
Á klukkustund einni það eldurinn reif
Á ári sem reist hefði ei neinn.

—Og búandans girðingar, birgðir og hús,
Það brunnið ei hefði svo skjótt
Ef svitinn hans hefði ekki þornað upp þar
Já, þornað á öllu of fljótt.

En sannlega skyldi hann svitna á ný
Og sjást skyldi dögg eftir nótt.

Svo hugsaði Jón, þegar hljóður hann stóð
Og horfði' á hin lokuðu sund,
Og hristi sinn koll, en hann kvartaði ei
Þó komið nú hefði sú stund
Að alt sem hann átti til bjargar og bús
Var búið—hvert einasta pund.

IX.

Guðrún.

Hef eg í borginni Winnipeg verið yetur og sumar.
Þar hef ég bjartasta sólskinið séð og svartasta skuggann.
Fellur á huga minn hún er hvarfla ég einn um torgin.
Sagan um Guðrúnu gægist þá inn um glugga míns hugskots.

Nær sem hinn víðfleygi vindur sér vogar að leggja' inn í
þrengslin,
Sorglega þýtur í turnum, trjám og talþráðakerfi.
Sagan um Guðrúnu er sögð af sérhverju dauðsfalli og
líkfylgd.
Söngur er um hana sunginn af syrgjendum einum hljóðrétt.

* * *

Bræðurnir hennar úr bólunni dóu. Af þörnunum fjórum
Lifði hún ein til að elska í útlegð föður og móður.
Eftir í Winnipeg var hún í vist, þegar ástvinir hennar
Sigldu til Ný' Íslands norður vatn að nema sér bújörð.

Guðrún var listaverk guðs, í gyðjumynd fagurri sköpuð,
Augu' hennar bládjúp sem Vínlands vötn og vangarnir rjóðir,
Hárið glóði sem gull og geislandi liðaðist niður.
Tíguleg var hún sem "Fjallkonan frið," síns fósturlands
ímynd.

Slétt var og beint hennar bak, og barmurinn, hvelfdur og mjúkur, .

Lyptist sem blævakin bára og leið eins og lognalda niður. Hávaxin, grannvaxin, handsma og hljómpýð í máli var Guðrún.

Kominn frá hörpustreng hjartans var hláturinn á hennar vörum.

Ljúf var hún Guðrún í lund og lítillát, háttprúð og saklaus, Meirihlut mannanna góðan hún áleit og vantreysti engum. Engann á jörðinni óttaðist hún og engann á himnum, Því henni trúin á guð í því góða var gefin í tannfé.

Winnipeg var aðeins þorp er vestur hún kom yfir sæinn, Ómælt var staði þess, strjálbyggt og rúmt sem stjarnanna geimur.

Smáhýsi stóðu á stangli sem stoðir sanninda nýrra. Fáprýdd og stutt voru strætín sem stundin frá vöggu til grafar.

Alt var í uppgangi þar, því auðurinn vagnana knúði Afrekum hlaðna, á almennings braut, sú eimreið hér framför

Hrifu sem kirknanna klukkur, er kalla til heilagra tíða, Stundanna klukkur, sem kölluðu alla til kaupgjalds og starfa.

Alt var á flugi og ferð. Í fjárseguláttirnar þúsund Leiðbeindi áttanna-viti, hin víðtæka verzlunar þekking. Svölun úr uppsprettum auðsins var ausið, sem vatni úr lindum.

Heitið var sporvögnum, steind voru stræti og stórhýsi smíðuð.

Fjórið í fólkinu svall, það fann til síns lífs eins og hindin, Þegar af blákletta stalli á stall hún stekkur á vorin, Áfengi ótta og vonar var alment í þorpinu drukkið. Einstaklings gróði var annars tap að allsherjar lögum.

Liðið var Guðrúnar sextánda sumar, hinn seytjándi vetur
Gekk eftir haustið í garð, með gleðileg jól og nýár.
Ei hafði' ann Guðrúnu gjafir að færa frá góðvildar stöðum.
Einmana, fátæk og islenzk hún var meðal enskra, í vistum.

Enskuna kunni hún ekki og enginn í húsinu skildi
Hljómskíra málið hennar og heyra vildi það enginn.
Fyr hafði 'ún aldrei á æfinni verið hjá ókunnu fólki
Föðurhúsum svo fjarri og faðmi ástríkrar móður.

—Vinlausum veturinn er á Vesturheims sléttum kaldur,
Langi-frjádagur fólki því sem hvergi á heima,
Öreigum atvinnubann og óvinur starfsamra handa.
Bjargráð skyndileg skína í skammdegis úlfakreppu.

Seytjándi veturinn var hinn kaldasti á hennar æfi,
Kalt var sem ís hennar einrúm. Af öllu var fjarvera
köldust
Foreldra hennar og frænda, sem áttu við fátækt í höggi.
Einveran saltaði isinn sem umkringdi lífið og þorpið.

Þorri svo geyst yfir grundir reið að gnötruðu byggir.
Reiðskjótinn nepju úr nösunum blés, sem næddi' inn að beini.
Þorri var ásýndum ýgldur með úfið og flaksandi hárið,
Hríslaðist sindrandi silfurhvítt skegg um svellaða bringu.

Hrímfaxa hleypti á skeið frá heimsskauti' in kaldráða Góa,
Hristi úr drellinum heimsskauta frostið og heimsskauta-
snæinn.

Einmánuður reis upp til að útbýta hretum og vindum,
Þá var alt fullkomnað. Veturinn var til brottfarar búinn.

Svo kom hin suðræna dís, hin sólfagra himneska drottning
Purpuralíni og kransliljum klædd með kórónu úr gulli.
Harpa lék fagurt á hörpu og himininn dundi af söngum,
Ilmdropum helti 'ún á hauðrið til hressingar lifandi verum.

—Vorið er velkominn gestur til bústaða jarðyrkjubænda,
Þá ekki síður til fólks sem er fátækt í framandi landi,
Þess, sem er húsvilt og nakið og neytt til að neyta þess brauðs,
sem

Stýft er við nánasar neglur er níðast á veikari máttar.

Vorið er lífgjafi landsins og lækninn sem reisir frá dauðum,
Hjúkrunarkonan, sem hlynnir að þeim er hníga í valinn,
Gyðjan, sem grafirnar skreytir, er gleymdar af fjöldanum
troðast,

Huggari þeirra sem hryggjast í helkuldanæðingi lífsins.

—Það var sem einasti vinurinn væri vorið, sem gladdi
Viðkvæman íslenzkan einstæðing, sem ekki var heima.
Lífið fanst Guðrúnu léttast og leiðindin smám saman þverra,
Dagsbirtan lifna og ljósið á lampanum hjartara tindra.

Guðrún í vorsins veröld var sem hin fegursta draumsjón.
Mörgum varð starsýnt stundum á stúlkuna þá sem von var.
Margur á dyr hennar drap en datt í stafi, er hún lauk upp,
Alt eins og tréfata' í sólskini seydd, sem sundrast við átekt.

Kær var nú Guðrúnu orðinn einn hinna' innlendu sveina.
Kærleikan auglýstu augun, hin íslenzku fréttablöð hjartans.
Auglýsti málugur munnur þann kærleik sem hann bar til
hennar.

—Ekki með orðunum, heldur með athöfnum rjúfa menn,
loforð.

Friður var sveinninn í sjón og dökkur á brúnina' og brána,
Hvitt var hans andlit, sem óskrifað blað í æskunnar skóla,
Augu hans höfðu' ekki hug, að horfast við neinn í augu,
Staðnæmdust hvergi, en horfðu á alt og horfðu á ekkert.

Fullur var sveinninn af fjöri og lífi og fimur í dansi,
Lágvaxinn, grannvaxinn, léttur á vog og lítill á velli.
Heyrðist ei fótatak hans þótt hlýpi hann sprett yfir steingólf.
Hann var á flugi sem fluga er flýgur á meðal blóma.

Hneigður til vinnautnar var hann, og veðmála hættuspilsins,
Vinnunar mótstöðumaður, sem mátti við hana sættast
Hvenær sem skuldanna hurðarás reist hann háfði um öxl sér.
Hrapandi greip hann í hvannarnjóla heilnæmrar vinnu.

Prátt fyrir alt og alt, hún elskaði 'ann heitara en líf sitt,
Fús hefði 'ún fyrir hann dáið að frelsa 'ann, ef þörf hefði
boðið.

Blettina 'ans breiddi hún yfir, og byrgði þá fyrir sér sjálfri
Vandlega; vildi ekki sjá þá, hún vissi að þeir voru dökkir.

Aldrei í sjónauka sá hún ókosti þess er hún unni,
Þeir urðu litlir, er leit hún á þá í ljósi síns kærleiks.
Mannkostir hans urðu miklir, er mættu þeir tilliti hennar,—
Ástin var stækkunar-gler sem var greypt í gull hennar sálar.

—Oft er sú persóna elskuð sem verðskuldar ekki þá viðhöfn,
Orsökina þess er oss ókunn, en afleiðing þess er oss kunnug.
Áhrif, sem utan að koma og ástina' í svipan kveikja,
Oft eru tundurefnin, sem orsaka sprengingu hjartans.

Ást, sem af hulinni orsök fær yfir oss vald eins og dásvefn,
Rænir oss sanngirni og sjón og sviftir oss heilbrigðri
dómgreind.

Ógæfu leiðina lýsir hún oss með lampa sem veldur
Sjónhverfing. Sjáandi vér ei sjáum, en inst í oss skynjum.

Betri vitund á verði er varnað að hefjast handa,
Henni er vikið úr veizlusal, svo hún valdi ekki hneykslum,
Rödd hennar niður vér þöggum af því hún þóknast oss ekki.
Ástin oss sannfærir um það alt sem vér viljum að satt sé.

Þannig er æskunnar ást hin allra heitasta, fyrsta.
Fullkomin er hennar sæla, ef hún sjálf á samræmi að fagna.
Sé hún ei launuð í sömu mynd er hún sársaukans gígur;
Þá er sem ormurinn ekki deyr né eldurinn sloknar.

Guðrúnar ást var ástanna ljóð við æskunnar sönglag.
Vei þeim sem átti ekki í sálu sinni samróma hljómgrunn!
Ógæfa beggja var ástleysi það sem var annars vegar.
Enginn er sæll nema sá, sem elskaður elskandi lifir.

Sæt voru orðin, "ég ann þér," frá opnum kyssandi vörum,
Sögð, meðan augun voru aftur, sem andmæltu þeim með
rökum.

—Jafnvel þó bliðmælin beztu, séu' þúningur, uppgerð og
smjaður,

Hrífa þau saklausu hjörtun sem ómur frá englanna hörpu.

Bliðmæli hans urðu færri og færri, er framliðu stundir,
Kossarnir stuttir sem skammbyssu skot, en skaðlegri
langt um,

Af því þeir voru það eitur, sem orsakar kvalir og dauða
Andans og ósjaldan holdsins, í ásta og vonanna' ríki.

Vinmælin hrífa manns sál ekki sízt ef sjaldan þau klingja.
Sælast er hljóðfæra hljóðið sem þagnirnar skifta í þætti.
Margfaldast gildi hins góða, er gerist það fáheyrt og sjaldséð.
Dýrast er gullið sem grjótinu' er í og grafa þarf eftir.

Naumgjöfull var hann á vinmæli sín. Þau voru eins og mál-
verk

Föl fyrir glæsilegt gjald og gengu kaupum og sölum.

Hitt var þó oftast, að hann með sverðseggjum tungunnar
særði

íslenzka ástmeyjar brjóstið. Hún úthelti þá sínum tárum.

Það sem hann heimtaði af henni var, að 'ún hætti að lifa
íslenzku Íslendinga lífi, en upp aftur risi

Ummynduð, endurbætt, ný til orða og verka,

—Dæi og upprisi aftur sem Adam hinn gamli í vatnsskið.

Svo varð hún loks, að hans lögum, að vanrækja alt sem var
íslenzkt,

Forðast það fólk, sem var islenzkt og tala ekki islenzka tungu,
Bera sitt nafn fyrir borð, en brezku rangnefni kallast.
Alt þetta gerði 'ún af ást til hans en ekki af vilja.

Astin að verki var í vingarði sálarlifs hennar,
Upprætti, brendi á báli þau tré sem báru ekki ávöxt,
Honum sætan sem hunang, en henni beiskara galli.
—Það sem einum er ilt, er öðrum vottur um blessun.

Von um hans batnandi breytni sló bjarma á framtíðar leikvöll.
Astin sló ryki í augu, ef örlaði á skugga dimmu.
Fram-undan fanst henni alt svo fagurt og bjart. Og hún
sá sig
Sjálfá í anda, um aldingarð af ástvini leidda.

Hvað það var indælt að eiga að vera hans einasta vina,
Verndari hans gegn hættu, sem honum var eflaust nálæg,
Athvarfið sama og eina, ef mótmæli drifi á hans daga,
Hvað það var indælt að hugsa um hamingju þá fyrir stafni

Voru þau svo einn vorbliðan veðurdag gefin saman,
Leidd í þann sannleik að samvalin samtengd þau væru af guði.
Sjá, það sem guð hefir samtengt sundur má enginn skilja.
Lang helzt á góðum grundvelli getur staðið hið fúna.

Atti nú hugsjónin hennar í heildarmynd sinni að birtast;
Jafnt hinum ytri og innri augum sýnileg verða?
Áttu nú vonirnar allar að efna sín gullfögru loforð?
Trúin á alt sem var hjartast og bezt að blómgastr í vissu?

Sumarið breiddi sinn vermivæng yfir vaxandi þorpið.
Blærinn kom svifandi sunnan og sópaði akbraut og sporveg.
Hádegissólskinið helti sér út yfir húsbök og turna,
Byggingaskuggarnir skáru skinið af sólinni niður.

Fuglar í búrum fóru af fögnuði ungir að syngja,
Þögnuðu, fundu að frjálst er föngum aðeins að þegja,
Fundu að það var frelsi sem fangelsi gat ekki swift þá.
Söngurinn sízt er fangi í sinni dýpstu helpögn.

Mundu' ekki fuglarnir fleygu fjarlægjast tæringar búrin
Fengi þeir aftur frelsið sem frá þeim var ranglega tekið?
Mundu þeir ekki til sólar syngja sönginn um frelsið
Upp yfir ranglætið hafnir hátt á heiðbláman's öldum?

En—þó að dyrnar hefðu' opnast sem útilokuðu frelsið,
Þung hefði Guðrúnu gangan til frelsis úr fangelsi orðið.
Hjónabandið var handjárn og haft, sem hún vildi 'ekki losna'
úr,

Ófrelsið sjálft—það var eina frelsið, sem áskildi hún sér.

Sumar í sál hennar var það sumar sem tók ekki' enda
Jafnvel þó helkaldur heimur horfði' í sinn eigin skugga.
Seint og snemma var sumar, með sóldögga að vökva blómin,
Eilífðarblóm hennar ástar, sem uppræzt ei gátu né fölnað.

Samtímis sumrinu því var síkaldur ísaldar vetur
í hennar eiginmanns brjósti og á hans tungu og vörum,
Eins og á jöklum uppi og úti á norðurhafs svellum,
Vetur án góðra veðra, án vitrana þýðra úr suðri.

Guðrúnu lengur ljúft hefði verið að láta sig dreyma;
Vonbrigða vekjaraklukkur nú vöktu; hún hrökk upp af
svefni.

Andvaka horfði 'ún um öxl á ónumda sælulands dýrð, sem
Framundan forðum hún sá, en framundan dimt var nú orðið.

Heimili átti hún ekki í anda, vonum né heimi,
Hún var síns eiginmanns athvarf, athvarfslaus sjálf var hún
jafnframt.

Hún hafði margreynt að lýsa 'onum leið, sem lá upp frá
barmi

Glötunarinnar gjár, en glýjað honum fyrir' augu.

Langt fram á nætur hún vakti og vann í vistinni sinni.
Laun hennar urðu lykjar að lífsbjörg hans og frelsi.
Fyrir þau veitti hann vín og vindlinga sér og öðrum.
Spilaborðsholurnar heimtuðu alt, sem hann hafði afgang.

Hver hefðu örlög hans orðið ef átt hann hefði að sjá sér
Farborða' í trausti einskis annars en eiginn ramleiks?
Hann hefði ef til vill einfær sér útveg fundið og bjargast.
Var það nú Guðrúnar umhyggja og ást, sem eyddi hans
mannskap?

—Nekt kennir nöktum að spinna og nálina blindum að
þræða,
Sulturinn soltnum að fiska og sektin föllnum að rísa.
Nauðsyn fram kraftana knýr og krumlurnar langt fram úr
ermum.
Ómenskan rót sína rekur til ranglátrar eftirlátssemi.

Hann hefði ef til vill aldrei mátt andrúmslofts frelsisins
njóta,
Hefði hann engan átt að á eyðimörk reikula lífsins.
Hvort hefði rangt eða rétt það reynst, að svifta hann einu
Hjálpinni, til þess að hefja 'ann af hégómans kviksendnu
gerauðn?

—Sjáir þú bróður þinn veikan í vök og viljir ei hætta
Lífi þín sjálfs út á sigandi sveiðbrún honum til bjargar,
Það er hið sama og þú til þess hefir vökina höggvið
Að hann í gildiruna gengi af glerhálli skör fram og sykki.

Bjargi hann sér ekki sjálfur, þér skyldan að bjarga 'onum
býður.
En ef þú hefst ekki að, hann ef til vill bjargar sér sjálfur.
Svo mikils umvert að eiga á hættu var afdrifa tvísýnt.
Guðrún—hún gat ekki freistað guðs sinnar hamingju þann
veg.

Langt fram á nætur hún vakti og vann, að verkinu loknu
Lagði hún löngum af stað að leita hans, sem var týndur.
Örmagna' af þreytu af einum stað á annan hún gekk, en
Leitin var árangurslaus.—Svo leita menn að og—finna!

Að honum leitaði hún, sem hirðir að horfnu lambi,
Nær sem hjörðina umkringja úlfar og yrðlingar þeirra.
Svo fór hún heim til að hvílast, en hugsandi, andvaka lá hún,
Eða hún gekk um gólf og grét, unz lýsti af degi.

Pannig leið nótt eftir nótt; hún naut ekki svefns né hvíldar.
Dag hvern með harmkvælum vann hún sitt verk af vilja en ei
mætti.

Þrekið var farið að þverra af þrautanna ofurmegni,
Fjara út eins og flóð, sem flæðir—ei nokkurn tíma' aftur.

Honum var það ekki hulið, að hún var að falla í valinn.
Hann hafði komið í síðasta sinn að sækja hennar daglaun.
Ómaks hann virti þau varla, þau voru sannarlega' orðin
Létt sem fis í hans löfa—. Þar lét hún sinn síðasta pening.

Ahyggjur vöknudú' af værum svefni og veittu 'onum aðsókn,
Ruddu sér fast til rúms og röskuðu í fyrsta skifti
Ró í ríki hans sálar, og risu' upp á móti hans vilja,
Könnuðu höfuðsins hugmálma námur með heilabrotum.

Þörf var á ráði, rænu, rögg og atgervi' að halda,
Guðrúnar hjálp var gengin, og bönnuð öll nema 'ans eigin.
Þá var það fyrst hann fann að framferði sitt hafði verið
Henni til þrauta og þyngsla, og þörf var stefnunni' að breyta.

Það var að sönnu seint, en seint er betra en aldrei.
Honum lá við að hrópa: "Hingað og ekki lengra!"
Óska að geta, sem postulinn Páll, sig prófandi sjálfan,
Huglaður sagt. "Þessar hendur hafa fyrir mér unnið."

Ó, hversu gott var að geta glatt hana, jafnvel læknað
Með því að breytast, bæta sitt ráð, svo bestur sér sjálfum.

Hvað það var létt henni að launa, fyrst launin voru' í því
fólgin
Sjálfan að ábata sig við síðasta tækifærið.

Föðurskyldan, sem blýþungt bákn á bak honum lagðist.
Guðrún gat ef til vill orðið auk þess, honum til byrðar.
Vissi hann ei: það var áþján í annara þarfar að lífa;
Örðugur risa gegn eðli' sínu eigin, var lífsskerðing, hálfmorð.

Var ekki ráð að varast, vera sjálfum sér næstur,
Hafa að herfangi aðra, ef hægt væri, íslenzka konu?
—Skyttan, sem deytt hefir fugl á flugi, er fullviss að öðrum
Óvörum unt sé að ná, með aðferð lærðri af reynslu.

Liðinn var sóltími alt í einu að óvæntu kvöldi.
Sjúk meðal sjúkra lá Guðrún með soninn sinn unga á
brjósti

Bjarthærðan, bláeygan, glaðan í búning öreigans færðan.
Hví var hans faðir fjær, ef feig var hans elskandi móðir?

Atti 'ún' að deyja? Ó, drottinn! hve dýrmætt að fá að vera
Vernd hans og varanlegt skjól. Hún vafði hann báðum
örmum

Eins og hún dauðahaldi sér héldi um hann svo smáan.
Líf hans var líf hennar eigið. Hvort léti hún það? Nei,
aldrei!

Skipbrotsvonirnar skuluðust skerin á, eins og bátsflök,
Von um að blessað barnið föðurástina fyndi,
Sæluvon um að sveinninn, sameinaði að nýju
Föður og móður, svo öll yrði eitt—ein elskandi þrenning.

Vonirnar lögðust allar á eitt, að eyða' hennar þrautum,
Sannfæra hana um hluti, sem huldur sjóninni voru,
Telja heðni trú um það að til væru þessir hlutir,
—Eins og á biblíu bókstaf, byggt væri líf eftir dauðann.

—Vonin, heilög og hrein, sem háð er þeim lögum að rætast,
Leiðvísir er og ljósgjafi, lífgjafi jafnvel í dauða.

Tálvönar eiturlyf aðeins eitt augnablik tilfinning deyfir,
Bætir svo kvöl o'n á kvöl unz kvalirnar stillir með öllu.—

Óvart, sem þruma úr heiðskíru hvolfi og haglél á sumri,—
Haglél, sem ökrum í eyðimörk breytir í einni svipan,—
Óvart, sem landskjálftakippur í klettlausu, kyrðhelgu landi—
Kom henni fregnin, að flúinn hann væri til fjarlæggra staða.—

Nonni var sveinninn nefndur, nafnið hans afa síns bar hann.

Hann var sem röðull í reifum, er rísa mundi í austri;
Mamma 'ans sem sól að síga í vestri; og snjókalda húmið
Nálgaðist, nálgaðist óðum, nýlendusvæðið við vatnið.

Sveinninn við barm hennar brosti af blessandi örmum vafinn.
Stunurnar hljóðnuðu. Hinn, sem var horfinn, í anda hún kysti.

Drúpandi höfði í dimmuna, dó með hans nafn á vörum.
Það var sem andvörpin síðustu segðu söguna alla.

X.

Veðraskiftin.

Ein gleðifregn á tíu stöðum tefst
Á tíu rasta vegi, sem hún fer,
Og skróksögn telst, því einum eitthvað gefst,
Sem annar vildi' að gefist hefði sér.
En demant sker, jafn-skír og fagur gler
Og skarpri sorfinn þél, ei breytist neitt
Og sannleikanum verður aldrei eytt.

En sorgarfregnin símlaust óraleið
Á svipstund fer, því henni er bönnuð töf
Og brautin gerð um grjóturð slétt og breið
Og gefnir vængir yfir fjöll og höf;
Á öllum stöðum viðbót veitt að gjöf.
Því verða hennar áhrif þroskabráð
Og tífold þegar takmarkinu' er náð.

Hún Guðrún var af manni sínum myrt,
Svo mörg voru' orðin, sem þeim bárust heim.
Slík nístingsfregn í föðurhúsi birt!
Hve felmtur-hljótt varð alt, hve dimt í geim.
Þótt sorgin eigi eilífdjúpan hreim,
Við ógnir dauðans þögn hún klæðir sig
Og fellur, leidd í dá, á starfa stig.

Á bak við hvarminn heitast tárið felst
Og hnigur, þegar fáir vita af,
Og svörtu nótt að sveipa bygð ei dvelst
Þá sól er runnin niður bak við haf.—
Nú var hún dáin, sætt og rótt hún svaf,
En sonur hennar vakti, mannsins beið,
Sem fótgangandi lagði til hans leið.

Í augum Jóns var bærinn barnakumbl,
Þar börnin saklaus voru þind og deydd,
En morðinginn var frjáls og sat þar sumbl
Og sá þau glaður út í dauðann leidd.
Við hugsun þessa ró hans öll var eydd,
Sem ís varð kalt hans þel og honum létt
Að hlaupa þennan hundrað mílna sprett.

En þung var gangan þangað, sem hún lá
Í þagnarinnar djúpi, köld og föl.
Einn blómstursveg hann lagði leiðið á
Og laut að moldum niður, stundar-dvöl.
Að hverfa þaðan—það var sárust kvöl,
Því þar var honum stutt hin lengsta töf,
Við dóttur sinnar orpnu engil-gröf.

Í barnahæli fann hann vinar-von
Og vonar sinnar laun og fylling skarðs,
Sinn yfirgefna, unga dótturson,
Sem yl að loknum kulda norðangarðs.
Svo skiftast veður—veður taps og arðs.
Hann vafði barnið sæng og örmum tveim
Og flutti það í faðmi sínum heim.

XI.

Framfari.

Fjær skapi var Jóni að standa í stað
í striði sér vægðar að biðja,
Því þegar hann settist í óbygðum að
Var áformið mörkina að ryðja
Og þola sem íslenzka þjóðin,
í þrautunum bera sig vel
Og láta fyr lífið en móðinn
í leiknum að tafli við hel.

Að dragast í hlé þegar hættan var stærst
Og hafa ei sigurinn unnið,—
Það taldi hann hneyksli og fullhugum fjærst,
Sem flóttaspor höfðu' ekki runnið
En alt fram í andlátíð barist,
Af elsku til þjóðar og lands.
Að falla ef fengi ei varist.
Var fagurt að álitu hans.

Og það var hans lögmál að stælast við strið
Og stefna að takmarki sínu.
Ef frumherji þreytist á þrautanna tíð
Og þokar af beinustu línu,
Er markmiði ónáð af öllum,
Sem ætluðu' að feta hans spor.
En uppi á "örðugum hjöllum"
Er ósjaldan hamingja vor.

Það bezta' er hann flutti til framændi lands
Úr feðranna dýrgripa safni,
Var trúin á landið, og hugarsjón hans
Sá hamingju þess fyrir stafni.
Að vantreysta' er vegi að tapa,
Að voga, er launin að fá,

Að hika, er sama og hrapa
Og "hjallanum" aldrei að ná.

Hann naut sinna krafta til nætur og vann,
Að nýju sér heimili bygði,
Og húsið var vandaðra' en hitt, sem að brann
Og hollara andrúmsloft trygði.
—Margt ilt til síns ágætis hefir
Að afleiðing þess er oss holl,
Hún sterkara' og stöðugra gefur
Í stað þess sem fellur um koll.

Hann hreinsaði af jörðinni viðinn, sem var
Í valköstum hlöðnum af loga
Og útsýnið frikkandi umbreyttist þar,
Sem yfirborð hjaðnandi voga.
Og fóðurstrá nytgæf og fögur
Sá flötur að ávexti bar.
Og moldin var þar ekki mögur,
Af moldum hún frjósömust var.

—Hve frjálst er að búa í frumskógi þeim,
Sem fyrir þeim nýja skal rýma.
Og þrekið á erindi þangað í heim
Sem þörfin er nokkur að glíma.
Af þrekaun hefst þjóðvarnargarður,
Í því felast kostir hvers lands
Að fáist af erfiði arður,
En ekki af hvíldinni manns.

Þar fanst ekki tré, sem var fúið og ljótt,
En fjöldi af kjörviðum nýjum,
Sem uxu í spori hins ónýta, skjótt
Af áhrifum þroskandi, hlýjum.
—Því ellina úti skal loka
Ef æskunni móti hún fer
Og fánýtt skal fyrir því þoka,
Sem fagurt og nytsamlegt er.

Og þrátt fyrir óhöpp og einstæðingsskap
Var allt af til mikils að vinna.
Og Jón gat, með réttisýni, reiknað sitt tap,
Því reyndist það áætlun minna.
Af stokkunum hagnaði hleypti,
Sem harðærin löngu gat stýtt,
Að útsæði og kvikfé hann keypti,
Sem kostugra reyndist en hitt.

Þar sáust ei ummerki samt nokkurn dag,
Er sönnuðu' að Jón væri fjáður,
En altaf fór batnandi búskaparlag
Og búið varð stöðugra en áður.
Við skipbrot ei skaðinn mig hryggir
Ef skipshöfnin bjargast á land
Og byrðing svo vandaðan byggir
Að biður ei skemdir við strand.

Hann orkaði að tilreiða ættingjum stað
Og öðrum, sem komu' yfir sæinn.
Að þeir mættu' í hvívetna eiga sig að
Hann óskaði að kæmi á daginn
Og vonaði' að hópinn þeir héldu
Þar hjá sér í vestrænni bygð,
En ættjarðarástina feldu
Til Íslands, af gamalli trygð.

Og árlega rættust nú óskirnar hans,
Því umhverfin bygðust af frændum,
Og hóparnir komu af hafi til lands,
Af hraustlegum, íslenzkum bændum.
—Hve gott er að landi að leggja,
Úr langferð um roksævar hím
Og fá innan frænda síns veggja
Að fara í uppbúið rúm.

Og Jóni enn gott til að gleðjast í lund,
Var ganginn að þreyta við strauminn

Um framfara skeiðvöll, um skóg eða grund,
Og skapa sér framtíðar drauminn.
Hann vermdist af andlegu vori
Og vöðvarnir drukku' í sig kraft,
Hann lifnaði, léttist í spori,
Sem losnuðu 'ans fætur við haft.

Og hann var þess fullviss, að feðranna mál
Á flæðisker myndi' ekki lenda,
En óðfagurt, hljóðmilt og hvelt eins og stál
Þar hljóma til daganna enda,
Og alt eins um aldirnar geymiast.
Öll auðlegð vors bókmentasjóðs,
En fornsagna gullið ei gleymast
Né gimsteinar hrynjandi ljóðs.

Og Nonni var afa síns einasta stoð.
Hann óskaði' af barnglöðu hjarta,
Að formanni verða á framfaragnoð
Á framtíðarvatninu hjarta.
—Þeir grunaðir eru um græzku,
Þótt góðlegan hafi þeir svip,
Sem stefnulaust eyða' sinni æsku
Og eru sem stýrislaus skip.

Og Jóni var ljóst að í barninu bjó
Síns bygðarlags leiðsögu stjarna,
Þar mætti hann kappi með karlmensku ró,
Og kærleik með svip sinna barna,
Hann kveið ekki' að kárnaði gaman
Þó kólnaði ellinnar tíð.
Nú voru hans sigurlaun saman
Að safnast í heild eftir stríð.

Og fólkið með íslenzkan framfarabrag
Við framtíðarhorfurnar sættist
Og bygðin fór stækkandi dag eftir dag

Rækt við þig það glæddi og fræddi um framför
Feðra vorra, bræðra og mæðra á samför
Fram til betri daga, því saga það sýnir
Sjálf, að ógreið leiðin og neyðin óss brýnir.

Hug minn tengir trygðin þér, bygðin mín hjarta,
Bezt hefirðu lýst mér og þrýst þér að hjarta.
Sá, sem vikur frá þér, en hjá þér er hálfur
Heim til sín ei ratar og glatar sér sjálfur.

2.

Sé verksummerki vottur sérhvers lands,
Um viðgang þess á skeiði fimtiú' ára,
Þá mælir fyrir minni þínu krans
Á mörgum gröfum; örur þinna sára.

Hver sigur unninn þér á þrautabraut
Með þrekraun vekur nýjan styrk í taugum,
Og gefur þinni giftu byr í skaut
Og glampar hjart í þínum vatna augum.

Þín vatna augu seiddu oss að sér,
Og sjá, þau tindra undir ljóssins hjálmi,
En hitt sem föstum heldur oss hjá þér
Er hlekkjatengsl úr þínum kostamálmi.

Á einum hlekknum öðrum meira ber,
Sem áttu þar í glæstri, traustri festi,
Sá hlekkur er: að heima eigum vér
Æ helzt hjá þér, þó gull og silfur bresti.

Úr allri fátækt fallið getur sál
Á fullri jörð með gulls- og silfurauði,
En þar, sem yndi andans kyndir bál
Á eyðimörku, verður steinn að brauði.

Minni landnemanna.

Hálfrar aldar
Eru stundir taldar
Fljúgandi skari
í skýjafari.
Virðist viðgeimur
Vera blíðheimur,
Leikur loftblámi
Yfir landnámi.

Skín af vinningum,
Skipað er minningum
Oss alt í kring um.
Heill Íslendingum!
Viðsýni vikkar
Og veröld prýkkar
Syngi söngvaldur
Þeirra sigurgaldur.

Héldu þeir velli
Fram í háa elli,
Höfðu hugrekki,
En hopuðu ekki,
Er hraðan að þustu
Og með hnefumustu
Sorgarathurðir
Á sálarhurðir.

Voru þeir að verki
Undir vikings merki,
Að nýjum sáttmála
Alt til náttmála,
í fiskiveri
Á flæðiskeri,
Með hönd á plógi
í hrikaskógi.

Hófust flóðgarðar
Á hveli jarðar,
Ristir voru skurðir
Um rammar urðir.
—Heyrðist háreysti
Er hljóp neisti
Í viðar valkesti,
Lík vábresti.

Hafist var handa
Þar sem hallir standa
Og akrar gróa
Á grunni skóga,
Kastað grjóthnútum
Klettadyr út um
Og bein í bergi
Brotin að gullmergi.

Afrekin verjum
—Þess eið vér sverjum—
Gegn voða hverjum.
Vel sé frumherjum.

Í þeirra nafni
Er enn fyrir stafni
Lífþrungið stríð
Á landnámstið.
Er ekki þörf
Fyrir íslenzk störf
Þar sem lán er ótrygt
Og land óbyggt?

Völlur villilands
Væntir landnemans,
Biður óbygð hans
Með brúðarkrans.
Lífs enginn nýtur

Er landnám þrýtur—
Það er hinn alauði
Eilífi dauði.

Framkvæmdafull
Og með frelsisgull
Verði landnámsöld
Fram á efsta kvöld
í andans heimi,
í himingeimi,
Um ægi og lönd
Að yztu strönd.

Ísland.

Þú drotning yztu eyja heims,
Þar ein, sem hverir vella
Og jötnar orga öldugeims
Og álfabjöllur hvella.
Og þú ert hamrastakki steind
—í stríði féllir ella—
Með veldissprota spök og reynd,
í spangabrynju svella.

Svo langt, sem augað eygir, skín
Þíns iss og loga bjarms,
En það er Breiðablik í sýn
Og birta þér af hvarmi.
Það bjarmar upp þín eigin sál
Og andvarp þér af barmi,
Og barna þinna móðurmál,
Sem mælt er þér á armi.

Þín hafblik út og ofan fjörð
Að yztu höfum glampa,

Með gullkamb þinna geisla, jörð,
Þú greiðir skýjakampa;
Og glóðar þinnar glaðan hag
Má greina logum hampa
Svo hátt, að þú átt dýrðar dag,
Þó deyi' á sólarlampa.

Ættjörðin.

Við álfuna tengir mig ekkert band,
Eg elska' ekki nokkurt sérstakt land,
Því sjá, ég hugsa mér himingeiminn
Sem haf, er fellur að stjörnuströnd,
Og stjörnurnar sjálfar meginlönd.
Eg elska' ekkert minna en allan heiminn.

Hví skyldi þá hygga á mein og morð,
Á myrkvaða sól og brenda storð
Þótt albræðrum verði hver annan að styggja?
Já, hvers vegna taka upp hildar brand
Fyrst heimurinn allur er samþegna land
Og heimsþegnar allir sem heiminn byggja?

Mitt einasta heimland í öllum geim
Er öll þessi jörð sem við köllum heim
Og mönnunum er eins og móðir börnum. —
Að gripa til vopns er í verunni sekt,
En vegna vors sjálfstæðis afsakanlegt
Sé á okkur herjað frá öðrum stjörnum.

Brúðfarir.

Valdheiður Briem og Albert E. Ford.

Að við og Bretar erum eitt og sama
Er auðsætt þennan mikla brúðkaupsdag,
Og saman eigum frelsi, líf og frama
Og fúsir bætum mjög hvor annars hag.
Við gefum þeim, af góðvild, okkar dætur
Og gleðin kemst um leið á hæsta stig.
—Eg þekti fleiri' en hundrað heimasætur,
Sem heldur vildu eiga þá en mig.

Þú unga brúður, ávarp mitt í ljóði
Er einkum til þín stílað. Heyrðu mig!
Eg hlýt að játa: hann, sem er þinn góði,
Er heppinn sveinn að mega eignast þig.
Þú verður geisli í hans húsi inni
Og úti glaða ljós á vegum hans.
—Eg kannast við það klökkur mörgu sinni
Að konan—hún er eina lífið manns.

En hafi hann þig ei að eftirlæti
Og ekki reynist þér sem bezt hann má,
Skal eiga mig, hin enska þjóð, á fæti
Þó ég sé gamall nókkuð til að sjá.
Að svara innan tuttugu' og fjöggra tíma
—Ef til þess kemur—Bretar passi sig,
Ef ekki vilja eiga' á hættu að glíma
Við ofurefli: Jóhann Briem og mig.

Sú trú er bygð á bjargi—vilja mínum,
Að breytni mannsins þannig verði, að hann
Þér sleppi aldrei út úr faðmi sínum,
Sem ekki er reyndar vandi þeim sem kann.
Svo líf þitt megí óhúlt vera' um aldir,
Er óskin mín og bænin fyrir þér,

Að ástin þessa vinar, sem þú valdir,
Sé vörður um þig líkt og brezkur her.

2.

Valgerður Briem og Ólafur Coghill.

Þeir fá ekki allir eilíft líf, sem vilja
Né ástargæði heilags samfélags,
En guði sé lof, að giftast hjón og skilja
Til góðs á himni og jörð, til efsta dags.
Og hjónaskilnað jöfn er hjónavígsla,
Því hún er til að bæta lífsins kjör,
Og honum ætti hún um fátt að briggla,
Þó hann sé kannske að verða nokkuð ör.

Og mannleg ást að sönnu sundurskilur
Og samantengir—jafnvel giftan mann
Og konu annars manns—sá mikli ylur,
Já, margt, sem ekki er "löglegt," gerir hann.
Ef ástin fast á brúðarbekknum sefur,
Sem barn á fjalir lagt í hinnt sinn,
Þá er það ekki guð sem saman gefur;
Þú gerir verkið án hans, prestur minn.

En það, sem herrann samtengdi ekki sjálfur,
Má sundur skilja' að lögum guðs og manns;
Og hver, sem ekki elskar neinn, er kálfur,
Og enginn skyldi vera konan hans.
Þið fyllið hópinn giftra, sæluglaðra,
Sem getið elskað, það er von og bón,
En þó að karlmenn elski hvorir aðra,
Eg efast um þeir geti verið hjón.

Og enginn góðu fyrirtæki fresti,
Né fari snemma dags í sína kör.
Þið haldið út, með nýja skó og nesti
Í nótt, þið ungu menn, í bónorðsför.

Til afturkomu ykkar mjög ég hlakka
Og óska að brátt til sigurs verði greið.
Þið farið meðfram bæjum upp að Bakka,
Og biðið allra kvenna á þeirri leið.

3.

Ingunn Finnsson og Asgeir Félsted.

Í hjónastétt er öllum unt að spara
Sér oliuna' og kolin, grunar mig,
Og aurar siður út úr vösum fjara,
Ef auðnast manni það, að gifta sig.
Í samfélagi mærin miklar drenginn,
Því meir sem hún er ástúðleg og kær;
Og það er vist að ein er betri' en engin,
Þótt eiga margur feginn vildi tvær.

Þá götu vilja allir fegnir feta
Að fá þá beztu sem þeir hafa kynst,
Og ef það hepnast hljótum við að meta
Það helzt um of, hve mikill sigur vinst,
Og finna hugi hátt á vængjum lyftast
Í hinni einu sönnu barna trú.
Og sjálfur ég í anda er að giftast,
Í annað, þriðja' og fjórða skifti nú.

Til konu sinnar hverjum manni hlýnar
Að heyra þetta gamla brúðkaupslag,
Og karlar ættu kærlingarnar sínar
Að kyssa betur eftir þennan dag,
Og unga fólkið, átján, nítján, vetra—
Það ætti' að fara' að líta í kring um sig,
Því fyr mun ekki eða síðar betra.
En annars hef ég nóg með sjálfan mig.

Í æsku var ég einatt sári sleginn,
Ef einhver stúlka giftist sínum pilt,
Og það var alveg eins og væri dregin

Úr efri gómi tönn, svo varð mér bilt,
Og Bergur hefði tengur sínar togað
Af tíu hesta afli og spyrrt í stein,
Sú tilfinning í taugum mínum logað
Ei tíðar hefir—bætt er þetta mein.

4.

Sigrún Eyjólfsson og Stefán Th. Jónsson.

Þeir teljast allir heldur góðir gestir,
Sem gefa og taka ekkert fyrir það,
En hinir ekki allra gesta bestir,
Sem ekkert gefa, en taka og fara af stað.
Og okkur hérna' veitti ekki af að vaka,
Því voði er á ef maður sofnar dúr,
Er sít af öllu sama hvað þeir taka,
Oss sárnar þegar gestir velja úr.

Hver gestur, sem að götudyrum barði
Í gæfuleit hjá okkur—hann var kross,
Og framan í þá biðla' er bar að garði
Við brostum svo við þannig grettum oss.
Þeir þykjast mestir meðal okkar sveina,
Sem mæla ekki en hugsa: láttu kjurt!
Og vilja gjarna eiga fleiri en eina,
En enga fá, því þær eru' teknar burt.

Já, það sér á, að elli nú mér hamlar.
Í æsku minni tókst mér hér um bil
Að láta engar giftast nema gamlar,
Það gerði heldur ekki mikið til!
En hvað sem nú við bjóðum eða bönnum,
Til beggja handa maður stúrin sér,
Að ungar gæzkur giftast ferðamönnum,
En grasekkjurnar mægjast við oss hér.

Ó, Stefán, vinur, virtu oss til góða,
Þú veizt að gróði þinn, er okkar tap.—

Copyright © 2006 John Wiley & Sons, Ltd.

2

Magnúsína Borgfjörð og Tómas I. Jónasson.

1

Þeir fá breiða braut í sveit
Barna guðs og fleira,
Fræði hans og fyrirheit
Fjórum eyrum heyra.

Láti gott, en fátt, þeim falt
Faktorinn—þessi heimur—
Þá er mildi að mega alt
Margfalda með tveimur.

6.

Pállna Guttormsson og Óskar Eyjólfsson.

Í brúðkaupsgildi, gefið hljóð!
Svo gefi' að heyra nýjan óð,
Sem ég skal mæla af munni fram
Við minna skáláglam,—
Eg gef ei mjög um guma þá,
Er gintu brúðir mér í frá!
Um flestar brúðir ant mér er,
En einkum brúði hér.

Í ætt við mína tign hún telst;
Og talsverð gæfa í því felst,
Að sækja ást, sem aldrei dvín,
Í ættir fram til mín.
Í heimi lifa eldfjöll enn,
Sem eru konur, jafnvel menn,
Og gjósa sinni instu ást,
Svo yndislogar sjást.

Og lofsvert er að fyrir finst,
Eins fljótt og þegar varir minst
Í fjarri bygðum ást, sem er
Og áður var í mér.—
En væri' ég prestur, víst er það,
Að viljugt færi ég af stað

Að gifta mey, sem ógift er,
En—engum nema mér.

Eg mæli þetta ei um of,
En er ei prestur. Guði sé lof!
Þvi hann, að sælla sálna bón,
Gaf saman þessi hjón.
Þau verða aldrei eitt en tvent,
Við ástar heilagt sakrament,
Í eining hún og hennar sveinn
Og hennar óskarsteinn.

Þau verða aldrei einn, en tveir,
Og eflaust fleiri siðarmeir,
Sem meira' og betra er en einn,
Þvi einn er varla neinn.
Og hún sé ástar-Hekla glöð
Og heitast fjall í sinni röð,
En ástar-Vesúvius hann,
Er valdi hún sem mann.

7.

Maria Ólafsdóttir og Baldvin Halldórsson.

Er aðrir giftast öðrum giftum konum,
Við eiginkonur skilja, börn og hjú,
Þá giftist Baldvin, einn af Íslands sonum,
Í annað skifti sinni kærú frú;
Og hann er að því meiri' en ekki minni,
Og margir fara ekki' eins vel af stað.
—Að giftast oftast eiginkonu sinni
En öðrum konum, sjálfsagt rétt er það.

Við silfur kend er Baldvin búin veizla
Og brúði hans, sem vert er að að dást,
En ætti' að kennast helst við hlýja geisla
Af heitum málm—þeirra fyrstu ást.

—Æ, þökk sé yður, englar, því þér senduð
Gegn öllum raunum þessa meginvörn!
Og nú er blessuð ástin endurtendruð,
Og efalaust í vonum fleiri börn.

Sú ást skal liggja yfir sjálfan dauðann
Til annars heims, sem geislafesti skær.
Við sjáum hennar glómálm gullinn, rauðan
Þá glampa demantsteindan nær og fjær,
Svo helzt, að Baldvin hvergi frá því víki
Að helga einni konu dýrgrip þann.
En frið er ekki' að hafa' í himnaríki
Ef hópur kvenna þar er um einn mann.

Og Baldvin ræð ég, ei að giftast aftur
Ef ekkill skyldi verða, því ég finn,
Að drottinn ekki kann, sem þó er kraftur,
Í kvennahópi' að friða Baldvin sinn.
Og margur fer í ferð til himins tregur,
Sem fyrrikonu hefir mist þar inn.
Sé framhjá slíku böli breiður vegur,
Þá bentu' á hann, séra Jóhann minn.

Eg veit að prestar lögmál lífsins brjóta,
Sem leyfa sér að gifta ekkjumenn,
Því maður einn skal einnar konu njóta,
En ekki á himnum margra kvenna í senn.
Og Baldvin skifta vill ei til hins verra,
Og væntir einskis betra þar en hér.
En samt sem áður, (án þess þó að hnerra),
Hann ætti' að biðja guð að hjálpa sér.

Svo langt sé Baldvins líf í hjónabandi;
Og lof sé honum fyrir ást og trygð
Við konu, börn og andans líf í landi,
Og lengi megi njóta hans vor bygð!
En leiði aldrei geig né sorg um geðið,

Hans gleðiljóð sé eins og perlusáld;
Og gangi alt eins greitt og hann fær kveðið
Um gamla Björn og Árna sálmaskáld.

8.

Puriður Þorbergsdóttir og Þorvaldur Þorvaldsson.

Þið brúðhjón, silfri sæmd af háum aldri
Með sveiga gulls, sem tíminn lét í arf—
Þið heyrið nú, af hörpu strengja galdri
Öll hjörtun þakka sjötiu ára starf.
Og meðal okkar eilíft líf sér hreyfir
Og ykkar líf er brot af geisla þeim,
En framtíð ykkar ættar gulli dreifir
Og undrabliki ljóss um Vesturheim.

Þið gerðust heild, en heildin sú er eining,
Sem hér í lífi skiftist ekki í tvent,
Og ekki er dauðinn sjálfur sundurgreining,
Hvað svo sem ykkur hefir verið kent.
Þess hinstu rök að heilu megi deila
Þau hljóta að falla skóla vorum í,
Því aldrei getur verið hálf það heila,
Og hjónin verða lengstum eitt af því.

Við biðjum þess, að gæfan ykkur geymi
Og gefi að lengi hjá oss dvelji þið,
Því yndisstundir vorar hér í heimi
Er hinnum ekki dælt að jafnast við.
Og hverju sem um sáluhjálpi þið trúið,
Þið saman flytjið drottinn þakkargjörð
Að friðsæl, glöð og frjáls þið hafið búið
Í fimmtíu ára ríki hans á jörð.

Útfarir.

Gunnsteinn Eyjólfsson.

Æskuvinur minn, góðan, góðan daginn
Gefi þér sól á bak við dauðans ský!
Fregnin um lát þitt féll sem skriða' á bæinn,
Fylti mitt hús með reiðarprumu gný.—
Þú ert nú alheill sigldur yfir sæinn;
Saknandi fagnar hjartað yfir því.
Æskuvinur minn, góðan, góðan daginn
Gefi þér sól á bak við dauðans ský.

Drúpir nú söngsins dís að þínu leiði
—Dynur við eyra fallþung líkaböng—
Blómaland hennar eitt er lagt í eyði,
Yfir því blaktir fáni' í hálfri stöng,
Þó er eins og mér hljómi' úr bláu heiði
Huggunarorð í þýðum gleðisöng.
Drúpir nú söngsins dís að þínu leiði
Dynur við eyra fallþung líkaböng.

2.

Guðný Kristín Nordal.
(*Undir nafni móðurinnar.*)

Eg sá þig fölna líkt og litið blóm,
Um leið ég heyrði þagna blitt þinn róm,
Mér fanst svo dauðahljótt og autt hér inni;
Hve urðu döpur þá mín húsakynni!

Ei alt er eins og finst og fyrirber—
Mér fanst þú vera horfin burt frá mér,

Þú stjarnan, litla stúlkan hjartagóða,
Þú stóra barnssál, andi söngs og ljóða.

Það bjarmar eitthvert blik í huga mér,
Og birtir svo mér dylst ei hvað það er.
Ó, guð, ég hefi liðið, syrgt og saknað,
Af sorgardraumi mínum aftur vaknað.

Þig dauðinn tekur aldrei, aldrei frá mér,
Mitt elsku barn—þú verður jafnan hjá mér,
Svo lengi sem ég lífi ertu mín,
Svo lengi barn, sem ég er mamma þín.

Eg finn þig enn í faðmi mínum vaka,
Eg finn þig mjúkum engilvængjum blaka,
Í sálu mína friði anda inn;
Sem áður þig ég heyri, sé og finn.

Hjá mömmu þinni, barn mitt, enn þá ertu
Og unir þér svo róleg, Blessuð vertu!
Í fyrsta skifti nú ég ugglaus er
Að aldrei þurfi ég að sjá af þér.

Nú getur enginn, enginn tekið frá mér
Mitt elsku barn—þú verður jafnan hjá mér,
Þú verður alltaf ung í faðmi mér,
Þig aldrei frá mér tímans straumur ber.

3.

Guðrún Jóhannsdóttir Staðfeld.

Blómum þig andaða vafði vorið,
Veri líf þitt um eilífið sælt!
Orð, sem var þér af vinum borið,
Verður eftir þig sannast mælt:
Þú varst af fágætri fegurð rikust,

Fegurð hins innra; lífsins þar.
Fornkonum íslenzkum einna líkust
í því sem hátt og göfugt var.

Táp var þér gefið, sem fjalli festa,
Fjör og lífsgleði, viðkvæm sál.
Þú áttir hatrið hitamesta;
Hefði það vaknað, hvílikt bál!
Lengst og bezt þér í brjósti kyntir
Barnslega dóttur- og systurást
Þú, sem á íslenzkan aðal mintir
Ósjálfrátt, hvar sem rétt þú sást.

Drenglundin—hún sem helgur eiður
Haggaðist ei, var sem greypt í stein.
Virtist allur þinn ættarmeður
Auðkenna sig með þeirri grein.
Djarfmannlegt yfirbrágð var birta
Borin af þér í grafarhúm.—
Þínum anda mun aldrei syrta
Aftur að nótt um gervalt rúm.

Sæmdi norrænan sjálf þitt enni,
Söng þér á tungu sem bundið mál.
Svip þinn á athöfn og orði ég kenni
Enn og geislann af þinni sál
Hvar sem af viti er mælt, af mætti
Manndóms unnið til vegs og góðs.
Heyrist þú enn sem í hjartaslætti
Hljómgullna málsins norræns ljóðs.

4.

Jón Thoroddsen, ungri.

Laufgrein brotin er nú af
Íslands skáldameiði.
Eg finn ilminn yfir haf
Upp af hennar leiði.

Stephan G. Stephansson.

Ríða Æsir
 Yfir himinbrú
 Fyrir arnfleygum
 Óðmæringi.
 Heyrist glymja
 í gullsköflum
 Og ymja upploft
 Af arnsúgi.
 Leiftrar lofthvolf
 Af logavöndum;
 Nóttin er björt
 Af norðurljósum.
 Ger er glæsileg
 Af goðum himna
 Heimför Heimdalar-
 Og Heimistöstra.

Svo ferðast heimskáld,
 Með Heimdalar lúður
 Og Heimis hörpu
 Til Himinsenda,
 Svo er af heiðingjum
 Himnaríkis
 Fagnað heimsfriðar
 Herkonungi.

Enn sér hann vítt
 Yfir vatn dauðans,
 Vitisvélar
 Og valgarða
 Syndir í sólbrimi
 Sívakandi
 Yfir ormétnum
 Jarðarkuggi.

Verða mun hann enn,
Sem hann áður var,
Eftirmynd Freys
Og ímynd Baldurs,
Logbjartast ljós
í ljósahjálm
Sálna sólkerfis
Innan sjónarhrings.

6.

Þorleifur Ingimar.

(Druknaði í Winnipegvatni 30. nóvember, 1928).

Kveðja frá foreldrum.

Er norðrið nálgast jólin,
Hið nýja ár og sólin
Og börnin bíða kát,—
Við hlustum eftir ómi,
Af unaðs klukkna hljómi,
En heyrum okkar eigin grát.

Þó skygði fyr en skyldi,
Oss skín í sinni mildi
Það ljós um heljar haust,
Að eins þótt árin líði
Og eldist menn í stríði,
Þín æska varir endalaust.

Að sjá það seint oss gengur,
Að sértu, elsku drengur,
Á förum okkur frá,
En munur finnast má oss;
Á meðan þú varst hjá oss
Við máttum aldrei af þér sjá.

Af hvarmi hníga tárin
Og hjörtum blæða sárin—
Það sverfur svo að þeim,
Að sjá þig burtu borinn.
Ó, barn, oss þyngir sporin
Að fara án þín aftur heim.

Við hjartans kveðjur kvökum,
En kviðum næturvökum,
Því autt er um oss nú,
Og vonir sannast sagðar
Í sálum kistulagðar
Með þér, en sonur, sæll ert þú.

Og farðu' í friði, góði,
Við fylgjum þér í ljóði
Og söng, í sólarátt.
Oss tindrar tíbrá yfir;
Við trúum að þú lifir
Og heyrir okkar hjartaslátt.

Efnisyfirlit.

	Bls.
Ljósálfar	5
Ljóðmál	6
Svefngöngur	7
Himnastiginn	8
Á bakkanum	8
Flóttinn	9
Sólargaldur	10
Býflugnaræktin	18
Hér og þar	20
Morðið	24
Á eg að gæta bróður míns	25
Bölvun lögmálsins	25
Atlantis	28
Vatnið	30
Haust	32
Haustsöngur	32
Desemberkvöld	33
Dagrenning	34
Jólin	34
Jólatréð 1919	35
Veturinn	35
Særingar	36
Náttdrífa	37
Skammdegi	37
Snjór	38
Dimmviðri	38
Aðflutningur	38
Rennidrif	38
Ísing	38
Rosi	39
Norðragaldur	39
Vetrargróður	39
Þorri	39
Skafrenningur	40
Vetrarkvöld	41

	Bls.
Leysing	42
Vormenn	43
Sólarhiti	43
Áróra	44
Vor	44
Ofsaveður í aðsigi	44
Sólkeðja	45
Sólsetur	45
Leiftur um nótt	46
Góða nótt	46
Sál hússins	47
Mannssálin	48
Andi og sál	48
Leitin	49
Vanþökkuð þjónusta	49
Hvað er sannleikur?	49
Játning hins rétttrúaða	49
Sléttubönd	50
Vökumaðurinn	50
Öfugmæli	50
Endurminningin	51
Helldin	51
Kafarinn	51
Myndaskáld	51
Meðalmenskan	52
Leikendurnir	52
Sorgin	52
Gleðin	52
Snillingurinn	53
Tvær stórsyndir	53
Þektu sjálfan þig	53
Skáldið	53
Orð og gerðir	54
Tizkan	54
Eldur og eldsneyti	54
Vegur elskunnar	54
Hámarkið	55
Kertið	55

	Bls.
Neftóbaksdósirnar	55
Skáldsagnahöfundurinn	55
Sorglegt slys	56
Sakleysingjarnir	56
Öflugstreymi	56
Dauðinn	57
Líðleskjan	57
Stefna eða "ismi"	57
Sendibréfið	57
Fugl í búri	58
Vaðfuglar	58
Möndullinn	58
Gáfnamerki	59
Dutlungar tilverunnar	59
Blindindi	59
Reiðvísur	59
Vögguvísur	60
Kvæði sem á að lifa	60
Kvenfrelsi	60
Eitt er nauðsynlegt	61
Við gróf	61
Ekstasi	61
"Qui Bono"	62
Astaræfintýri	63
Eldflugan	64
Fosforina	65
Pollurinn	66
Gorkúlan	66
Rotturnar	67
Gröftur	68
Dordingullinn	68
Dansinn	69
Höfuðið	70
Illu betra	70
Ósigur hins góða	71
Herkvæði	72
Flug	72
Orrústa	72

	Bis.
Valur	73
Þorsti	74
Ófriðurinn mikli	74
Einstaklings framtak	74
Stólpi samfélagsins	75
Auðkýfingarnir	75
Áberandi kaupsýslumaður	75
Okstrarar	75
Náhrafnar	76
Herra og þræll	76
Vínur viðskiftavinanna	76
Kaupaloki	77
Indíána hátíðin	77
Ný-íslenzkt þjóðkvæði	79
Hálfðánarskeið	80
Fegurðarglíman íslenzka	82
Úr undirdjúpinu 1918	83
Brúðardraugurinn	85
Postulans kvöldbæn	87
Winnipeg Ícelander	87
Margra guða maki	88
Olufukóngurinn	89
Vestangesturinn	91
Söngmaðurinn	92
Lystarmaðurinn	92
Eintóm sál	92
Sú íslenzka	92
Hvítu Eskimóarnir	93
"Base-Ball"	93
"Verið heilagir"	93
"Borinn af englum í faðm Abrahams"	93
Úr afturhvarfsprédikun	94
Málsóknir út af kirkjueignum	94
Góður "business"-maður	94
Wiswamitra, eftir Heine	94
Þjartsýni	95
Úr heimi vísindanna	95
Til vestur-íslenzkrar kvæðagyðju	96

	Bls.
Guðmundur sálugi bóksali	96
Þakkarávarp	96
Spá	97
Sköpunin	97
Til fískimanna	100
Minni okkar	102
Íslendingadagsræða	105
K. N.	109
Til Þorbergs Þórðarsonar	110
Til Þ. Þ. Þ.	110
Til séra Guttorms Guttormssonar	111
Við heimför St. G. Stephanssonar 1917	111
Til Stephans andvökuskálds	114
Úr bréfi	114
Dr. J. P. Pálsson	114
Jan Kubelik	115
Jónas Pálsson	116
Paliska Galera	118
Sigtryggur formaður	119
Þjarni gamli	120
Jón Austfirðingur	123
Heima	123
Evangelíum	125
Vesturförin	130
Landnámið	133
Heimilið nýja	135
Bólan	138
Flóðið	140
Eldurinn	142
Guðrún	144
Veðraskiftin	155
Framfari	157
Sandy Bar	161
Sveitin mín	164
Minni landnemanna	166
Ísland	168
Ættjörðin	169

	Bls.
Brúðfarir:	170
Valdheiður Briem og A. E. Ford	170
Valgerður Briem og Ó. Coghill	171
Ingunn Finnason og Ásgeir Félsted	172
Sigrún Eyjólfsson og St. Th. Jónsson	173
Magnúsína Borgfjörð og T. J. Jónsson	174
Pálína Guttormsson og Ó. Eyjólfsson	175
María Ólafsdóttir og Baldvin Halldórsson	176
Þuríður Þorbergsdóttir og Þorv. Þorvaldsson	178
Útfarir:	179
Gunnsteinn Eyjólfsson	179
Guðný Kristín Nordal	179
Guðrún Jóhannsdóttir Staðfeld	180
Jón Thoroddsen yngri	181
Stephan G. Stephansson	182
Þorleifur Ingimar	183

Leiðrétting: Bls. 59, "Reiðvísur" 1. l.: þeytist, les: Þeystist.

